

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

الحق
علیه
صلاوة
وسلام

www.

www.

www.

www.

Ghaemiyeh

.com

.org

.net

.ir

راه‌نمای فیلم‌معلومیست

فیلم‌های فارسی

بازار نشر اطلاعات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

راهنمای نشریات معلولیتی

نویسنده:

اباذر نصر اصفهانی

ناشر چاپی:

توانمندان

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۱۰	راهنمای نشریات معلولیتی
۱۰	مشخصات کتاب
۱۱	اشاره
۱۳	فهرست
۲۰	پیشگفتار
۲۶	فصل اول: معرفی نشریات
۲۶	اشاره
۲۸	نشریات با خط فارسی معمولی
۲۸	آوای اوتیسم
۳۱	آوای رسا
۳۳	آوای دوست
۳۵	آوای سکوت
۳۷	آوای نگاه
۴۰	احیا
۴۲	اخبار کتاب و کتابخانه های نابینایان
۴۴	ارمغان رودکی
۴۶	از نو
۴۸	اشاره
۵۱	افق اندیشه
۵۴	امید روشندان
۵۶	اندیشه سپید
۵۸	بچه های آسمان
۶۰	بچه ها بشری

۶۲	بشارت
۶۴	بشری
۶۶	پروانه ها (ویژه خانواده و کودک کم شنوا)
۶۸	پژواک سکوت
۷۰	پژوهش در حیطه کودکان استثنایی
۷۳	پژوهش در علوم توانبخشی
۷۶	پویش
۷۸	پیام ام اس
۸۰	پیام امید
۸۲	پیام مهر (پیام مهرورزان)
۸۴	پیام ناشنوا
۸۶	پیک توانا
۸۹	پیک شنوایی و گفتار
۹۱	پیک معلولین
۹۳	پیک عصر
۹۵	پیک ناشنوا
۹۷	پیک همدلان
۹۹	تعلیم و تربیت استثنایی
۱۰۱	تلاش سبز
۱۰۴	توانبخشی نوین
۱۰۶	توان نامه
۱۰۹	توان نامه
۱۱۲	توان یاب
۱۱۵	حرکت
۱۱۷	حمایت سبز
۱۱۹	خبرنامه طرح راهی به آسمان

۱۲۱	خبرنامه شنوایی
۱۲۳	روانشناسی افراد استثنایی
۱۲۵	روزنامه اطلاعات، صفحه «با معلولین»
۱۲۸	روزنامه ایران، صفحه «توانش»
۱۳۰	روزنه ها
۱۳۲	روشندل
۱۳۵	روشندلان
۱۳۷	زبان
۱۴۰	سپیدنامه وصال
۱۴۲	سپیده آفرین
۱۴۴	سمعک
۱۴۶	سنگر
۱۴۹	شکست سکوت
۱۵۲	شکیب
۱۵۴	شنوایی شناسی
۱۵۷	شوق حضور
۱۵۹	صدای ناشنوا
۱۶۲	طب جانباز
۱۶۵	علوم پیراپزشکی و توانبخشی مشهد
۱۶۸	کاوش در توانبخشی
۱۷۰	کاوشگر
۱۷۲	کلام اوتیسم
۱۷۴	که‌ریزک
۱۷۶	گزارش (نشریه کانون ناشنویان)
۱۷۸	مطالعات ناتوانی
۱۸۱	مهر سخن

- ۱۸۳ ندای آسایشگاه: ویژه نامه سالمندان و معلولین رشت
- ۱۸۵ نسیم بهشت
- ۱۸۷ نشریه انجمن مهندسی توانبخشی ایران
- ۱۸۹ نشریه علمی کاربردی همایش معاونین توانبخشی کشور
- ۱۹۱ نیکو تلاش
- ۱۹۳ نیلوفرانه
- ۱۹۵ هزاره سوم
- ۱۹۷ همدم
- ۱۹۹ همیار
- ۲۰۱ هیاهو در سکوت
- ۲۰۳ نشریات به خط بریل
- ۲۰۳ آینه قزوین
- ۲۰۵ ارمغان رودکی
- ۲۰۷ ایران سپید
- ۲۰۹ بچه ها بشری
- ۲۱۱ بشری
- ۲۱۳ بصیر
- ۲۱۵ پیک روشندلان
- ۲۱۷ رشد روشن جوان
- ۲۱۹ رشد روشن دانش آموز
- ۲۲۱ رشد روشن نوآموز
- ۲۲۳ رشد روشن نوجوان
- ۲۲۵ سپیده آفرین
- ۲۲۷ علم و فرهنگ
- ۲۳۰ هزاره سوم
- ۲۳۳ نشریات گویا

۲۳۳	اندیشه سپید
۲۳۶	سپیده آفرین
۲۳۸	شقایق
۲۴۰	صدای زندگی
۲۴۲	نوای کتاب
۲۴۴	نشریات الکترونیکی
۲۴۴	توانبخشی
۲۴۷	شنوایی شناسی
۲۵۰	فهرست راهنما
۲۶۰	تجزیه و تحلیل
۲۶۱	فصل دوم: مقالات تحلیلی
۲۶۱	اشاره
۲۶۳	وضعیت ایران
۲۶۳	اشاره
۲۶۴	روزنامه نگاران دارای معلولیت: بررسی موردی جبل المتین و خیرالکلام، محمد نوری
۲۷۴	روزنامه نگاری جبار باغچه بان، محمد نوری
۲۹۴	نشریات ناشنوایی در ایران، روزبه قهرمان
۳۰۳	نشریات جدید ناشنوایی ایران، اعظم قاسمی
۳۱۴	وضعیت اروپا و امریکا
۳۱۴	اشاره
۳۱۵	روزنامه نگاری در غرب، لقمان سرمدی
۳۲۷	نشریات ناشنوایی، محمد نوری
۳۶۰	درباره مرکز

مشخصات کتاب

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه : نصر اصفهانی، اباذر، ۱۳۵۸ -

عنوان و نام پدیدآور : راهنمای نشریات معلولیتی/اباذر نصر اصفهانی

مشخصات نشر : قم: توانمندان، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری : ۲۴۰ ص.

شابک : ۳۵۰۰۰۰ ریال : ۵-۱۳-۶۲۱۶-۶۲۲-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

یادداشت : کتابنامه.

موضوع : معلولان -- نشریات ادواری

موضوع : People with disabilities -- Periodicals

شناسه افزوده : دفتر فرهنگ معلولین

رده بندی کنگره : ۱۳۹۷ ۲/ن/۱۵۵۱ HV

رده بندی دیویی : ۹۰۸۱۶/۳۰۵

شماره کتابشناسی ملی : ۵۴۵۲۳۵۳

قم، بلوار محمدامین، خیابان گلستان، کوچه ۱۱، پلاک ۴، دفتر فرهنگ معلولین

تلفن: ۰۲۵-۳۲۹۱۳۴۵۲ فکس: ۰۲۵-۳۲۹۱۳۵۵۲ همراه: ۰۹۱۲۵۵۲۰۷۶۵

info@handicapcenter.com

www.DataDisability.com

www.Tavanmandan.com

ص: ۱

اشاره

راهنمای نشریات معلولیتی

اباذر نصر اصفهانی

فصل اول: معرفی نشریات

نشریات با خط فارسی معمولی ۱۵

آوای اوتیسم ۱۵

آوای رسا ۱۷

آوای دوست ۱۸

آوای سکوت ۱۹

آوای نگاه ۲۰

احیا ۲۲

اخبار کتاب و کتابخانه های نابینایان ۲۳

ارمغان رودکی ۲۴

از نو ۲۵

اشاره ۲۶

افق اندیشه ۲۸

امید روشندان ۳۰

اندیشه سپید ۳۱

بچه های آسمان ۳۲

بچه ها بشری ۳۳

بشارت ۳۴

بشری ۳۵

پروانه ها (ویژه خانواده و کودک کم شنوا) ۳۶

پژواک سکوت ۳۷

پژوهش در حیطه کودکان استثنایی ۳۸

پژوهش در علوم توانبخشی ۴۰

پویش ۴۲

پیام ام اس ۴۳

پیام امید ۴۴

پیام مهر (پیام مهرورزان) ۴۵

ص: ۳

پیگ توانا ۴۷

پیگ شنوایی و گفتار. ۴۹

پیگ معلولین.. ۵۰

پیگ عصر. ۵۱

پیگ ناشنوا ۵۲

پیگ همدلان.. ۵۳

تعلیم و تربیت استثنایی.. ۵۴

تلاش سبز. ۵۵

توانبخشی نوین.. ۵۷

توان نامه. ۵۸

توان نامه. ۶۰

توان یاب.. ۶۲

حرکت... ۶۴

حمایت سبز. ۶۵

خبرنامه طرح راهی به آسمان.. ۶۶

خبرنامه شنوایی.. ۶۷

روانشناسی افراد استثنایی.. ۶۸

روزنامه اطلاعات، صفحه «با معلولین». ۶۹

روزنامه ایران، صفحه «توانش». ۷۱

روزنه ها ۷۲

روشندل.. ۷۳

روشندلان.. ۷۵

زبان.. ۷۶

سپیدنامه وصال.. ۷۸

سپیده آفرین.. ۷۹

سمعک... ۸۰

سنگر. ۸۱

شکست سکوت.. ۸۳

شکیب... ۸۵

شنوایی شناسی.. ۸۶

شوق حضور. ۸۸

صدای ناشنوا ۸۹

طب جانباز. ۹۱

علوم پیراپزشکی و توانبخشی مشهد. ۹۳

کاوش در توانبخشی.. ۹۵

ص: ۴

کاوشگر. ۹۶

کلام اوتیسم. ۹۷

کهریزک... ۹۸

گزارش (نشریه کانون ناشنویان). ۹۹

مطالعات ناتوانی.. ۱۰۰

مهر سخن.. ۱۰۲

ندای آسایشگاه: ویژه نامه سالمندان و معلولین رشت... ۱۰۳

نسیم بهشت... ۱۰۴

نشریه انجمن مهندسی توانبخشی ایران.. ۱۰۵

نشریه علمی کاربردی همایش معاونین توانبخشی کشور. ۱۰۶

نیکو تلاش... ۱۰۷

نیلوفرانه. ۱۰۸

هزاره سوم. ۱۰۹

همدم. ۱۱۰

همیار. ۱۱۱

هیاهو در سکوت.. ۱۱۲

نشریات به خط بریل.. ۱۱۳

آئینه قزوین.. ۱۱۳

ارمغان رودکی.. ۱۱۴

ایران سپید. ۱۱۵

بچه ها بشری.. ۱۱۶

بشری.. ۱۱۷

بصیر. ۱۱۸

پیک روشندان.. ۱۱۹

رشد روشن جوان.. ۱۲۰

رشد روشن دانش آموز. ۱۲۱

رشد روشن نوآموز. ۱۲۲

رشد روشن نوجوان.. ۱۲۳

سپیده آفرین.. ۱۲۴

علم و فرهنگ... ۱۲۵

هزاره سوم. ۱۲۷

نشریات گویا ۱۲۹

اندیشه سپید. ۱۲۹

سپیده آفرین.. ۱۳۱

ص: ۵

شقایق ۱۳۲

صدای زندگی ۱۳۳

نوای کتاب ۱۳۴

نشریات الکترونیکی ۱۳۵

توانبخشی ۱۳۵

شنوایی شناسی ۱۳۷

فهرست راهنما ۱۳۹

تجزیه و تحلیل ۱۴۴

فصل دوم: مقالات تحلیلی

وضعیت ایران ۱۴۷

روزنامه نگاران دارای معلولیت: بررسی موردی، محمد نوری ۱۴۸

روزنامه نگاری جبار باغچه بان، محمد نوری ۱۵۸

نشریات ناشنوایی در ایران، روزبه قهرمان ۱۷۷

نشریات جدید ناشنوایی ایران، اعظم قاسمی ۱۸۶

وضعیت اروپا و امریکا ۱۹۷

روزنامه نگاری در غرب، لقمان سرمدی ۱۹۸

نشریات ناشنوایی، محمد نوری ۲۱۰

ص: ۶

مجله و نشریه به عنوان رسانه اطلاع رسانی و ابزار فرهنگ سازی تأثیر شگرف و اساسی بر افکار و رفتار قشرهای مختلف جامعه ها داشته است. این پدیده نو ظهور و مستحدث توانسته بر شتاب رخدادهای فرهنگی و مدنی بیفزاید و با انتقال تجارب و دستاوردهای علمی و مدنی، توسعه جامعه را به همه زمینه ها سرعت بخشد.

متصدیان امور معلولین و آحاد جامعه هدف در همه مناطق جهان از جمله در ایران دیرتر از دیگران به سراغ نشریه رفتند و با تأخیر از این ابزار در راه اصلاح امور اجتماعی و مدنی معلولین استفاده کرده اند؛ اما با ورود نشریه و روزنامه نگاری به جامعه معلولان، همواره این پدیده رو به پیشرفت بوده و هیچ گاه توقف نپذیرفته و ده ها نشریه تاکنون از طرف مراکز وابسته به معلولین منتشر شده است. البته حرفه روزنامه نگاری در جامعه هدف با فراز و نشیب های متنوع همراه بوده است. این نشریات آینه تمام نمای واقعیت ها و رخدادهای معلولیت و معلولان در جهان و نیز ایران هستند. از این رو درک و فهم مسائل و تاریخ تحولات این جامعه بستگی به مطالعه آنها دارد.

هم اکنون روزنامه نگاری و اهتمام به نشریه و تولید و انتشار نشریات کارآمد و جذاب و برخوردار از آرایه ها و زیبایی های هنری برای معلولین یک ضرورت حیاتی است. زیرا بدون نشریه نمی توان توانایی هایی و توانمندی های معلولان را معرفی کرد؛ بدون نشریه نمی توان واقعیت های جاری را به مدیران دولتی شناساند؛ بدون نشریه نمی توان مردم را با واقعیت ها و کمبودهای معلولان آشنا نمود و آنان را در جهت همکاری هماهنگ کرد؛ بدون نشریه نمی توان پیشرفت های دنیای مدرن را

به خود معلولان معرفی کرد و از آنان خواست خلاقیت ها و ابتکارات خود را در جهت پیشرفت ها به کار گیرند.

ممکن است کسی بگوید با وجود اینترنت و شبکه های اجتماعی، نشریه و مجله منسوخ شده و نیازی به آنها نیست. اما باید گفت سامانه های جدید مثل اینترنت معارض نشریات نیستند بلکه توسعه نشریات می باشند، زیرا اینترنت و شبکه های اجتماعی و همه فعالیت های مدرن خود نوعی رسانه اطلاع رسانی هستند و کارکرد و نقش یک رسانه برای توسعه دانش ارتباطات و اطلاع رسانی را بر دوش دارند. دوم اینکه بسیاری از سامانه های جدید از محصولاتی مثل کتاب و مجله های کاغذی سنتی استفاده و تغذیه می کنند. در واقع بدون این منابع نمی توان اینترنت و سایت و شبکه و گروه کارآمد و مؤثر داشت.

اما تقویت و توسعه روزنامه نگاری و انتشار نشریات پیشرفته در جامعه معلولین هنوز هدفی است که نتوانسته ایم به آن برسیم؛ به همین دلیل هنوز نتوانسته ایم از این فناوری و دانش به نفع جامعه معلولان و رفع مشکلات آنها بهره ببریم. زیرا زیرساخت های آن مهیا نیست؛ و اطلاعات ما از مطبوعات معلولیتی ناقص است و هنوز تحلیل درست و جامع در اختیار نداریم.

دفتر فرهنگ معلولین در چند سال گذشته درصدد بوده مطبوعات ویژه معلولین که به نام مطبوعات معلولیتی مشهور شده اند را شناسایی، جمع آوری و اطلاع رسانی کند؛ تا دسترس پذیری آنها ممکن و آسان شود. از این رو از سال ۱۳۹۱ اقدام به جمع آوری لایسه نشریات، جمع آوری اطلاعات نشریاتی که قبلاً منتشر می شده و اکنون متوقف شده و گردآوری اطلاعات پیرامون حرفه روزنامه نگاری و نشر مطبوعات در جامعه معلولین اقدام کردیم. و کتاب حاضر بعد از حدود شش سال حاصل این تلاش ها است.

ویژگی های این کتاب: اما کتاب حاضر شامل اطلاعات نشریاتی است که از ابتدای چاپ و نشر مطبوعات در قالب فصلنامه، ماهنامه، هفته نامه و گاهنامه در ایران منتشر شده است. کتاب هایی که جمع آوری و تنظیم اطلاعات نشریات می پردازند، شناسنامه مطبوعات یا راهنمای نشریات می نامند. کتاب حاضر هم شناسنامه نگاری مطبوعات معلولیتی ایران است. البته اسم

آن را

ص: ۸

راهنمای نشریات معلولیتی گذاشتیم تا گویاتر باشد.

فقط نشریات درباره معلولیت ها و معلولان معرفی شده اند. در واقع یک شاخه از دانش روزنامه نگاری به معلولین اختصاص دارد که اصطلاحاً آن را نشریات معلولیتی، روزنامه نگاری معلولیتی می نامند. دانش و حرفه روزنامه نگاری اسمی برای مجموعه اقدامات و تجارب و شیوه های فعال در تولید، مدیریت و انتشار سامانه های اطلاع رسانی است. البته فقط روزنامه در قلمرو آن نیست و همه نشریات و مطبوعات را شامل است.

شاخه های روزنامه نگاری نسبت به اصناف و علوم و حرفه ها متعدد و متنوع است مثل مطبوعات پزشکی یا روزنامه نگاری پزشکی، نشریات دانشجویی، نشریات آموزشی، روزنامه نگاری صنعتی، روزنامه نگاری کشاورزی، نشریات یا روزنامه نگاری یا مطبوعات معلولیتی هم یک شاخه از این گونه آثار است.

گاه به جای ترکیب های وصفی بالا (صفت و موصوف) از ترکیب اضافی (مضاف و مضاف الیه) استفاده شده است؛ مثل مطبوعات پزشکان، روزنامه نگاری دانشجویان؛ نیز در مورد معلولین؛ نشریات معلولان به کار رفته است. البته کارشناسان ترکیب وصفی را زیباتر و جامع تر می دانند چون بسامدی آن بیشتر است. ویژگی های دیگر این کتاب عبارت است از:

۱- این کتاب شامل اطلاعات همه نشریات اعم از کاغذی و الکترونیک است. نشریات کاغذی شامل نشریات به خط بریل هم می شود.

۲- هشتاد و نه عنوان نشریه شناسایی شده و در این کتاب معرفی شده است.

۳- نشریاتی معرفی شده اند که به اطلاعات آنها دسترسی داشتیم. یعنی اطلاعات آنها در اینترنت اطلاع رسانی شده و در دسترس بوده است. اما نشریاتی که در شهرهای دور و نزدیک منتشر می شده یا در سطح محدود توزیع می شده یا به صورت درون سازمانی بوده و برای عموم منتشر نمی شده؛ چون اطلاع رسانی درباره آنها نبوده، این گونه نشریات به دلیل عدم دسترسی و فقدان اطلاعات، در قلمرو هم نیامده اند.

همین جا از همه کسانی که در عرصه روزنامه نگاری معلولیتی فعال بوده و هستند، تقاضا می کنم، یک نسخه از کارشان با اطلاعات آن نشریه برای دفتر

فرهنگ معلولین بفرستند. این دفتر با انجام اقدامات متعدد درباره هر نشریه مثل ثبت آن نشریه، اطلاع رسانی، نمایش در بانک اطلاعات، دسترس پذیر و مهم تر ضبط و ثبت هر نشریه را آسان می سازد.

به همین دلیل نشریات از خطر حذف و نسیان و کنار رفتن از گردونه فرهنگ، محفوظ می مانند. مهم تر اینکه موجب شود هر نشریه در سامانه های اطلاعات جهانی راه پیدا کند و در نظام های علمی جهانی ثبت شود.

محتوا و ساختار: این کتاب دارای دو فصل اصلی است. فصل اول شامل شناسنامه نشریات است. البته چکیده نشریات نیامده و قرار است چکیده ها جدا در یک کتاب مستقل منتشر شود.

برای هر نشریه، آیتم های مشخص و استاندارد هست که لزوماً باید تکمیل شود تا همه جوانب یک نشریه به خوبی معرفی گردد. اما اطلاعات برخی نشریات به طور کامل منتشر نشده و حتی در شناسنامه نشریه هم نیامده است. از این رو ممکن است برخی آیتم ها در بعضی نشریات تکمیل نشده باشد. اما اسم آیتم را آوردیم تا مطلعین بدانند هر اطلاعاتی را نداریم و تمنا می کنیم در صورتی که اطلاع دارند بفرستند.

نشریات در چهار بخش طبقه بندی شده اند: نشریات با خط معمولی، نشریات با خط بریل، نشریات صوتی و نشریات الکترونیکی. نشریات کاغذی در مقابل نشریات الکترونیکی و شامل نشریات با خط معمولی که به بینایی مشهورند و نشریات بریل می شوند. بسیاری از این نشریات امروزه دارای نسخه الکترونیکی هستند و در سایت ویژه یا عمومی در معرض مطالعه کاربران قرار می گیرند.

اما فصل دوم شامل مقالاتی است که به تجزیه و تحلیل نشریات معلولیتی و روزنامه نگاری معلولیتی می پردازند. این مقالات در دفتر فرهنگ معلولین تولید شده است.

چشم انداز آینده: شناسایی مطبوعات معلولیتی و انتشار راهنمای حاضر نخستین گام است و درصدد اجرای گام های دیگر، البته با کمک و مشارکت خود معلولان عزیز و مردم نیکوکار هستیم. اما گام های مورد نیاز بعدی عبارت اند از:

۱- دسترس پذیری نشریات ایرانی

درصدد هستیم نشریاتی که ویژه معلولین منتشر شده جمع آوری و به چند صورت در دسترس معلولین قرار دهیم: احداث آرشیو جامع؛ تکمیل بانک مطبوعات معلولیتی (به عنوان بخشی از بانک جامع اطلاعات معلولان)؛ آماده سازی متن نشریات روی CD؛ آماده سازی متن گفتاری نشریات روی یک سامانه الکترونیکی.

۲- احداث موزه و نمایشگاه دائمی روزنامه نگاری معلولیتی

اکنون مشغول به جمع آوری اطلاعات شخصیت ها مثل عکاسان، نویسندگان، گزارشگرانی هستیم، نیز اطلاعات و لاشه خود مطبوعات و اطلاعات درباره محل مطبوعات و دفتر کار آنها هستیم؛ تا از این طریق از زحمات آنان تقدیر گردد.

۳- راهنمای مقالات نشریات

پروژه دیگر جمع آوری اطلاعات مقالات مندرج در نشریات معلولیتی است.

۴- مقاله نامه یا مجموعه مقالات

مقالات مهم و سودمند در یک مجموعه چند جلدی عرضه خواهد شد.

۵- چکیده نامه

در پایان لازم است از پژوهشگر توانای حوزه معلولین، اباذر نصر تشکر کنیم که در جهت فراهم سازی این مجموعه چند سال وقت گذاشت و تلاش کرده است. همچنین از تلاشگر حوزه چاپ و نشر معلولین آقای علی نوری که در آماده سازی این مجموعه به صورت کتاب بسیار کوشید، تشکر می گردد.

اما همه این اقدامات بدون عنایت و پشتیبانی حجت الاسلام و المسلمین سید جواد شهرستانی نماینده آیت الله العظمی سیستانی مدظله ممکن نبوده است و جا دارد از ایشان تشکر ویژه شود.

محمد نوری

مدیرعامل دفتر فرهنگ معلولین

ص: ۱۱

فصل اول: معرفی نشریات

اشاره

ص: ۱۳

این فصل شامل اطلاعات نشریاتی است که درباره معلولیت ها و معلولان در ایران منتشر شده است. این نشریات جمعاً حدود ۸۹ عنوان می باشد که در چهار گروه با خط معمولی فارسی، با خط بریل، صوتی و الکترونیکی دسته بندی شده اند. هدف معرفی همه انواع نشریات معلولیتی بوده است.

لازم به ذکر است نشریات دو گانه بریل و بینایی در دو بخش معرفی شده اند. اما نشریات کاغذی بسیاری هستند که نسخه الکترونیک هم دارند و به صورت الکترونیکی هم مورد استفاده قرار می گیرند. این گونه نشریات در بخش الکترونیک نیامده اند و فقط نشریاتی در بخش الکترونیکی معرفی شده اند که تنها به صورت نسخه الکترونیکی عرضه می شوند.

نشریاتی که در مورد آن اطلاعات نداشته یا به اطلاعات آنها دسترسی پیدا نکردیم، جلوی سرفصل آن خط تیره گذاشته ام.

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: عمومی

زمینه / رویکرد: آموزشی علمی خبری / پزشکی و پیراپزشکی - آموزش های پزشکی

صاحب امتیاز / وابستگی: انجمن خیریه اوتیسم ایران

مدیر مسئول: یوسف شفقتی

سردبیر: سینا توکلی

هیئت تحریریه: کیانا تقی خان، مریم السادات مجتبوی، پریسا شمشیری پور، جواد صدیقی، فاطمه نادری، حسین قلیچ خانی، سوگند احمدی، ریحانه عبادی، سینا توکلی

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: ۷۸۲۷۵

تاریخ مجوز ارشاد: ۱ شهریور ۱۳۹۵

نخستین شماره: شماره ۱، تابستان و پاییز ۱۳۹۵

شماره های میانی: شماره ۸، بهار ۱۳۹۵

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۸، بهار ۱۳۹۷

تعداد شماره منتشره: ۸

محل آرشیو: سایت فصلنامه (www.irautism.org)

آدرس: تهران، اتوبان ستاری جنوب، بعد از پل همت، لاله شرقی، مجاهد کبیر جنوب، بنفشه ۱۴، پلاک ۱

کد پستی: ۱۴۷۳۹۹۹۷۶۶

تلفن / فاکس: ۴۴۶۱۴۸۳۹ / ۴۴۶۱۴۸۲۰

ص: ۱۵

ایمیل: info@irautism.org

فضای مجازی: www.irautism.org

توضیحات: در سایت انجمن اوتیسم ایران تا شماره ۸ موجود است و خبری از انتشار شماره های بعدی پیدا نکردم.

ص: ۱۶

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: عمومی

زمینه / رویکرد: فرهنگی اجتماعی

صاحب امتیاز / وابستگی: جامعه معلولین یزد

مدیر مسئول: جلیل باقری اتابک

سردبیر: -

هیئت تحریریه: سمانه ملازینلی، عالیہ سلطانی، عاطفه ابراهیمی، مریم دره شیری، مهتاب دره شیری

شهر: یزد

شماره مجوز ارشاد: ۱۹۵۰۲

تاریخ مجوز ارشاد: ۲۴ فروردین ۱۳۸۸

نخستین شماره: -

شماره های میانی: شماره ۴۲، بهمن ۱۳۹۲؛ شماره ۴۷، تیر ۱۳۹۳

شماره ۶۶، اسفند ۱۳۹۴؛ شماره ۷۸، اسفند ۱۳۹۵

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن پایندها ۲

آدرس: یزد، خ شهید رجایی (ایران شهر)، ک پاپلی، پ ۵۷

کد پستی: ۸۹۱۸۶۳۵۷۱۵

تلفن / فاکس: ۰۶۲۷۰۲۷۳ / ۰۶۲۷۰۲۷۴ (۰۳۵)

ایمیل: Peyk1389@yahoo.com

فضای مجازی: -

توضیحات: در اینترنت، آخرین شماره ای که یافتیم، شماره ۷۸ بود.

این نشریه در قطع روزنامه ای کوچک منتشر می شود.

ص: ۱۷

ترتیب انتشار: فصلنامه / دوماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: ناشنویان

زمینه / رویکرد: عمومی

صاحب امتیاز / وابستگی: انجمن گوش و گلو و بینی و جراحی سر و گردن ایران

مدیر مسئول: دکتر عبدالحمید حسین نیا

سر دبیر: دکتر سید محمدرضا توکلی / علی اصغر پیوندی

هیئت تحریریه: دکتر علی افتخاریان، دکتر محمدرضا توکلی، دکتر علیرضا جعفری، دکتر ابراهیم رزم پا، دکتر محمدحسین عزیزی، دکتر محمدرضا فتح‌العلومی، دکتر کاوه کیوانی، دکتر مسعود متصدی، دکتر بهرام ملکوتی، دکتر بیژن نقیب زاده

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: دوره شماره ۱، پاییز ۱۳۷۴

شماره های میانی: سال ۱۹، شماره ۳۸، مرداد و شهریور ۱۳۹۲

وضعیت / آخرین شماره: متوقف / سال ۲۰، شماره ۴۵، مهر و آبان ۱۳۹۳

تعداد شماره منتشره: ۴۵

محل آرشیو: سایت نشریه (www.iranent.com/BookStore.aspx)

آدرس: تهران، خ کارگر شمالی، بالاتر از خ فاطمی، پلاک ۱۶۳۷، طبقه دوم جنوبی، صندوق پستی: ۱۴۳۹۵-۱۴۶۴

کد پستی: ۱۴۱۴۶-۳۳۳۵۷

تلفن / فاكس: ۸۸۹۷۹۱۰۱ / ۸۸۹۸۰۶۲۱

ایمیل: iranent@iranent.net

فضای مجازی: www.iranent.net

ص: ۱۸

آوای سکوت

ترتیب انتشار: گاهنامه / فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: ناشنویان

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی آموزشی

صاحب امتیاز / وابستگی: کانون ناشنویان ایران

مدیر مسئول: -

سردبیر: محمود پاکزاد

هیئت تحریریه: حبیب مهدوی نوشهر، هادی معیری، حبیب تهرانی زاده، مرتضی پیروزی، رضا محمودی و روزیک شهبازیان

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: دوره قدیم، شماره ۱، سال ۱۳۷۲ (آوای سکوت)

دوره جدید، شماره ۱ زمستان ۱۳۸۱ (صدای ناشنوا)

شماره های میانی: سال ۵، شماره ۱۴، بهار ۱۳۸۵ (صدای ناشنوا)

وضعیت / آخرین شماره: دوره قدیم، سال ۱۳۷۷

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی

آدرس: -

تلفن / فاکس: -

توضیحات: کانون ناشنویان ایران در سه دوره مدیریتی خود سه نشریه با سه نام داشته است: آوای سکوت، صدای ناشنوا و افق اندیشه. این سه نشریه را در سه جا معرفی کرده ایم؛ اما نشریه آوای سکوت، خبرنامه کانون ناشنویان ایران است که از سال های ۱۳۷۲ تا ۱۳۷۷ منتشر می شده است. پس از وقفه حدود چهار سال مجدداً از زمستان ۱۳۸۱ در دوره مدیریت خسرو گیتی با نام صدای ناشنوا منتشر شد و نشر آن از زمستان سال ۱۳۸۱ تا زمستان سال ۱۳۸۶ به صورت فصلنامه طول کشید.

ص: ۱۹

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: مسائل ناشنویان

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی

صاحب امتیاز / وابستگی: انجمن خانواده ناشنویان ایران

مدیر مسئول: لیلا اعتماد (دوره اول) / رضا محمودی (دوره جدید)

سردبیر: لیلا اعتماد (دوره اول) / بهاره نظام دوست (دوره جدید)

هیئت تحریریه: حامد عابدین زاده، هومن نادری، فاطمه آبشاری

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، بهار ۱۳۸۴

دوره جدید، شماره ۱، پاییز ۱۳۹۳

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: دوره اول: ۱۴ شماره

محل آرشيو: انجمن خانواده ناشنویان ایران

آدرس: تهران-خیابان آزادی بین ۴راه نواب و اسکندر جنوبی جنب ساختمان بانک تجارت کوچه افروخته پلاک ۲

تلفن / فاکس: ۰۲۱-۶۶۹۱۹۰۷۷

ایمیل: info@isdpf.ir

فضای مجازی: isdpf.ir

توضیحات: دومین نشریه رنگی ناشنویان با عنوان آوای نگاه (بعد از نشریه شکست سکوت) در بهار ۱۳۸۴ به صورت فصلنامه چاپ شد.

چاپ دوره جدید از پاییز و زمستان ۱۳۹۳ با مدیریت رضا محمودی شروع شد و دارای این ویژگی ها گردید: مجوز رسمی از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دریافت کرد؛ مطالب آن متنوع و شامل اخبار، گزارش اجتماعی، فرهنگی، آموزش، علمی و حمایت از حقوق ناشنویان کشور شد؛ کمیته متشکل از

ص: ۲۰

جوانان ناشنوا و کم شنوایی تشکیل شد که داوطلبانه و افتخاری مطالب ویژه ناشنویان را از منابع مختلف روز گردآوری نموده و سپس بعد از تکمیل اموری چون تنظیم، صفحه آرائی و چاپ در اختیار همنوعان خود جهت افزایش سطح اطلاعات قرار می دهند.

ص: ۲۱

ترتیب انتشار: گاهنامه / فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: خبرنامه، اطلاع رسانی

زمینه / رویکرد:

صاحب امتیاز / وابستگی: انجمن حمایت و یاری آسیب دیدگان اجتماعی: انجمن حمایت از کودکان و نوجوانان توان یاب

مدیر مسئول: تهمینه یگانه آسیابی

سردبیر: شورای سردبیری

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: -

شماره های میانی: شماره ۱۰، زمستان ۱۳۹۳

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل تهیه: انجمن حمایت از کودکان و نوجوانان توان یاب

آدرس: تهران، میدان انقلاب، خیابان کارگر شمالی، بین چهارراه فرصت و نصرت، کوچه جعفرزادگان، پلاک ۲

تلفن / فاکس: ۶۶۹۳۵۵۳۳

ایمیل: -

اخبار کتاب و کتابخانه های نابینایان

ترتیب انتشار: فصلی

زبان: فارسی

گرایش: نابینایان

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی

صاحب امتیاز / وابستگی: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

مدیر مسئول: -

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، زمستان ۱۳۷۵

شماره های میانی: شماره ۹، زمستان ۱۳۷۷

شماره ۲۵، زمستان ۱۳۸۱

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۳۸، بهار ۱۳۸۵

تعداد شماره منتشره: ۳۸

محل تهیه: کتابخانه ملی - مخزن پایندها - ۱

آدرس: تهران، بزرگراه شهید حقانی، بعد از ایستگاه مترو حقانی، خروجی کتابخانه ملی

تلفن / فاکس: ۰۲۱-۸۸۶۴۴۱۰۴

ایمیل: -

فضای مجازی: www.nlai.ir

توضیحات: تهیه شده توسط: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران و مرکز امور توانبخشی نابینایان کشور (رودکی).

در اینترنت اطلاعات بیشتری درباره این نشریه پیدا نکردم. تنها همین اطلاعات در سایت کتابخانه ملی موجود بود.

ص: ۲۳

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی / خط بریل و خط معمولی

گرایش: نابینایان

زمینه / رویکرد: عمومی

صاحب امتیاز / وابستگی: سازمان بهزیستی کشور، مرکز امور توانبخشی نابینایان کشور (رودکی)

مدیر مسئول: -

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، مهر ۱۳۸۵

شماره های میانی: شماره ۴، دی ۱۳۸۵

شماره ۶، اسفند ۱۳۸۵

وضعیت / آخرین شماره: متوقف

تعداد شماره منتشره: -

محل تهیه: کتابخانه ملی، مخزن نابینایان

آدرس: تهران، خ جمهوری، خ ظهیرالاسلام، پلاک ۵۳

کد پستی: ۱۱۳۶۹۱۴۹۱۱

تلفن / فاکس: ۳۳۱۱۲۱۵۲

ایمیل: -

فضای مجازی: www.reyhanehcharity.ir

توضیحات: نشریه ای است که در مرکز توانبخشی رودکی تولید و چاپ می شد و نخستین نسخه این نشریه به دو صورت بریل و بینایی در اختیار گروه های ویژه قرار گرفت.

ص: ۲۴

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش:

زمینه / رویکرد: توانبخشی

صاحب امتیاز / وابستگی: انجمن حمایت از بیماران آسیب نخاعی استان اصفهان

مدیر مسئول: مهشید حقیقی

سردبیر: آزاده شاهین

هیئت تحریریه: -

شهر: اصفهان

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، پاییز ۱۳۸۸

شماره ۶، بهار ۱۳۸۹

شماره های میانی: شماره ۱۰، زمستان ۱۳۹۲

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل تهیه: کتابخانه ملی، مخزن پایندها ۲

آدرس: اصفهان، خ آتشگاه، جنب کوه آتشگاه

تلفن / فاکس: -

ایمیل: info@scia-isf.com

فضای مجازی: www.scia-isf.org

ص: ۲۵

ترتیب انتشار: دو هفته نامه

زبان: فارسی

گرایش: ناشنویان

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی فرهنگی اجتماعی

صاحب امتیاز / وابستگی: سنگر ناشنویان ایران

مدیر مسئول: کامران رحیمی

سردبیر: کامران رحیمی

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: -

شماره های میانی: شماره ۴، مرداد ۱۳۵۷

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۴، مرداد ۱۳۵۷

تعداد شماره منتشره: ۴

محل تهیه: کتابخانه ملی

آدرس: -

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

توضیحات: کامران رحیمی درباره این نشریه نوشته است: وقتی که انقلاب شد من و عده ای از دوستان تصمیم گرفتیم نماینده ناشنوا به مجلس شورا بفرستیم تا از حقوق اجتماعی و قانونی ناشنوایان حمایت کند و برای پشتیبانی از این طرح، مؤسسه سنگر ناشنوایان روشنفکر را تأسیس کردیم و بدون فاصله در سال ۱۳۵۸ اقدام به چاپ روزنامه «اشاره» کردیم.

"راستش را بخواهید انتشار روزنامه با عده محدودی ناشنوا که نه تخصصی در روزنامه نگاری داشتند و نه ادبیات درست مورد لزوم این کار، کاری خیلی مشکل

و پر دردرس بود. فقط یک ناشنوا بنام منیژه خان محمدی به خاطر قوی بودن ادبیاتش به خوبی می توانست همکاری کند. پول کمی تهیه کرده و ناشنوایی بنام حاجی که متخصص چاپ بود قبول کرد آن را در چاپخانه اش چاپ کند. تیراژ آن هزار تا بود و هر دو هفته ای در اختیار ناشنوایان و علاقه مندان قرار می گرفت. این روزنامه با استقبال ناشنوایان و دوستداران شنوا روبرو شد؛ اما به خاطر موافقت نکردن وزارت کشور با نماینده ناشنوا، مؤسسه سنگر ناشنوایان روشنفکر به درد بخور نبود؛ انتشار روزنامه اشاره را با سختی و هُل هُلکی و بدون برنامه ریزی ها و مشورت ها با متخصصان توانستیم در چهار شماره ادامه داده و بعد تعطیلش کردیم. واقعیت این است که این کار یعنی انتشار روزنامه در آن سال اقدامی خارج از توان ناشنوایان بود. زیرا آن موقع مدارس ناشنوایان و جمعیت ناشنوایان زیاد نبود، تعداد ناشنوایان دیپلمه کم بود و آن موقع کامپیوتر و برنامه های انتشار نشریات الکترونیکی وجود نداشت. و اما این اقدام ما در گذشته باعث شد بعدها مرحوم محمد سعیدی اقدام به چاپ مجله «شکست سکوت» کند و شنیدم که این مجله با استقبال زیاد ناشنوایان روبرو شد.

ترتیب انتشار: گاهنامه / فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: ناشنویان

زمینه / رویکرد: -

صاحب امتیاز / وابستگی: کانون ناشنویان ایران

مدیر مسئول: شیدا شهیدی

سردبیر: مونا کریمی

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، شهریور ۱۳۹۳

شماره های میانی: شماره ۶، مرداد ۱۳۹۵

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل تهیه: سایت مؤسسه (www.incd.ir)

آدرس: تهران، شهرک غرب (میدان صنعت)، بلوار پاک نژاد، بلوار دریا، روبروی پارک دلاوران، نبش خیابان موج، پلاک

تلفن / فاکس: ۰۲۱۸۸۵۶۱۲۲۲

ایمیل: ofogh.andishe93@gmail.com

فضای مجازی: www.incd.ir

توضیحات: نشریه جدید افق اندیشه به عنوان اولین نشریه کانون ناشنویان ایران به همگان معرفی گردیده است که اداره آن نشریه توسط خود ناشنویان صورت می گیرد.

ص: ۲۸

کانون ناشنوایان ایران دارای خبرنامه هایی همچون گزارش (۱۳۴۲) و پیام ناشنوا (۱۳۷۷-۱۳۷۲) و صدای ناشنوا (۱۳۸۶-۱۳۸۱) بوده که تفاوت زیادی با موازین یک نشریه مطبوعاتی داشتند.

فصلنامه صدای ناشنوا که مسئولیت آن را دکتر خسرو گیتی دبیر آن موقع کانون ناشنوایان بر عهده داشت نه برای انتشار عمومی، بلکه برای اعضا به شکل جزوه منتشر می کرد.

ص: ۲۹

ترتیب انتشار: هفته نامه

زبان: فارسی، آذری

گرایش: عمومی

زمینه / رویکرد: اجتماعی فرهنگی

صاحب امتیاز / وابستگی: جلیل نصیری مقدم (بهمن ۱۳۸۹ تاکنون)

مدیر مسئول: جلیل نصیری مقدم

سردبیر: فرید احدیان

هیئت تحریریه: امیر کرم زاده

شهر: زنجان

ناشر؛ چاپخانه: چاپ سعادت

شماره مجوز ارشاد: ۱۸۳۸۸

تاریخ مجوز ارشاد: ۱۵ آبان ۱۳۸۵

نخستین شماره: شماره ۱، ۹ مرداد ۱۳۸۷

شماره های میانی: سال اول، شماره ۱۰، ۲۵ آبان ۱۳۸۷

سال هشتم، شماره ۹۵، ۱۶ تیر ۱۳۹۳

سال دهم، شماره ۱۳۸، شنبه ۱۸ آذر ۱۳۹۶

وضعیت / آخرین شماره: در حال انتشار

تعداد شماره منتشره: -

آدرس: زنجان، خیابان امام خمینی (ره) خیابان خواجه نصیرالدین طوسی کوچه قهرمان پلاک ۴۵

کد پستی: ۴۵۱۴۶۴۴۴۸۱

تلفن / فاکس: ۳۳۳۶۱۶۴۶ - ۳۳۳۶۱۶۴۶

ایمیل: omidezanjan@gmail.com omideroshshandelan@yahoo.com

ص: ۳۰

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: نابینایان

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی فرهنگی

صاحب امتیاز / وابستگی: بخش نابینایان و معلولین کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

مدیر مسئول: -

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

شماره های میانی: سال ۱۰، شماره ۳۹، پاییز ۱۳۸۵

سال ۱۲، شماره ۵۶، پاییز ۱۳۸۹

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، مخزن نابینایان

آدرس: تهران، کتابخانه ملی

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

توضیحات: نشریه اندیشه سپید نخستین نشریه اطلاع رسانی ویژه کتابخانه های نابینایان در کشور است. در هر شماره به ارائه آخرین اخبار و مقالات مرتبط در نشریات و رسانه های کشور می پردازد. ارائه فهرست کتاب های گویا و بریل بخش نابینایان و معلولین کتابخانه های کشور از دیگر مطالب این نشریه است. نسخه گویای آن در بخش نابینایان سایت سازمان اسناد و کتابخانه ملی موجود است.

از این نشریه که در دوره جدید به صورت فصلنامه منتشر خواهد شد تا به حال ۴۴ شماره در طول ۱۱ سال منتشر شده است.

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: کودکان اوتیسم

زمینه / رویکرد: آموزشی اطلاع رسانی

صاحب امتیاز / وابستگی: مرکز آموزش و توانبخشی اوتیسم اصفهان

مدیر مسئول: طیبه صفری

سردبیر: طیبه صفری

هیئت تحریریه: -

شهر: اصفهان

شماره مجوز ارشاد: -

شماره های میانی: سال ۷، شماره ۲۷، بهار ۱۳۹۷

وضعیت / آخرین شماره: سال ۷، شماره ۲۷، بهار ۱۳۹۷

تعداد شماره منتشره: ۲۷

محل آرشيو: مرکز آموزش و توانبخشی اوتیسم اصفهان

آدرس: اصفهان، میدان جمهوری، ابتدای خیابان امام خمینی، کوچه شاهین مرکز آموزش و توانبخشی کودکان اوتیسم

تلفن / فاکس: ۰۳۱۳۳۳۷۳۷۴۷

ایمیل: autism.esf.mag@gmail.com

فضای مجازی: www.iranautism.ir

توضیحات: این فصلنامه شامل تازه ترین اخبار و مطالعات داخلی و خارجی در مورد اوتیسم، جدیدترین مطالب کشف شده در

این زمینه و بهترین و کارآمدترین راه کارهای آموزشی و توانبخشی برای مریبان و والدین آنان؛ همچنین مورد مسائل روانشناسی روز دنیا، مهارت های زندگی، استرس و راه های مقابله با فشارهای روانی است. نیز در هر شماره به معرفی دستاوردهای تحصیلی و حرفه ای آموزش ها و تحقیقات انجام شده برای کودکان اوتیستیک می پردازد.

ص: ۳۲

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی / خط بریل و خط معمولی

گرایش: ویژه کودکان نابینا و کم بینا

زمینه / رویکرد: اجتماعی

صاحب امتیاز / وابستگی: -

مدیر مسئول: نسرین اطمینانی

سر دبیر: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: ۲۱۴۲۴

تاریخ مجوز ارشاد: ۳۰ آبان ۱۳۹۰

نخستین شماره: فروردین ۱۳۹۱

شماره های میانی: شماره ۳۰، مرداد ۱۳۹۳

شماره ۷۱، بهمن ۱۳۹۶

وضعیت / آخرین شماره: در حال انتشار

تعداد شماره منتشره: ۷۵

محل آرشیو: سایت نشریه (www.kamna.ir)

آدرس: تهران، خیابان ایران، کوچه مهدوی پور، پلاک ۴۸، طبقه همکف

کد پستی: ۱۱۵۸۱۷۳۴۱۳

تلفن / فاکس: ۳۳۵۱۱۸۸۲ / ۳۳۵۱۱۸۸۴

ایمیل: info@kamna.ir

فضای مجازی: www.kamna.ir

توضیحات: کمبود نشریات ویژه نابینایان در ایران مدیریت بشری را وا داشت تا ماهنامه ای برای دانش آموزان نابینا در دوره ابتدایی منتشر کند. این ماهنامه به خط بریل و خط فارسی با فونت درشت تقدیم کودکان نابینای دانش آموز شد. فونت درشت این ماهنامه، به والدین کودکان نابینا امکان می دهد تا در مطالعه نشریه همراه کودک خود باشند و مشکلات او را به هنگام خواندن رفع کنند.

ص: ۳۳

بشارت

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: معلولین

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی

صاحب امتیاز / وابستگی: جامعه معلولین ایران

مدیر مسئول: محمد اسماعیل شیخ قرائی

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، آبان ۱۳۶۷

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: متوقف

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن پایاندها ۲

آدرس: تهران، جامعه معلولین ایران

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

فضای مجازی: www.iransdp.com

توضیحات: نشریه داخلی جامعه معلولین ایران.

ص: ۳۴

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی / خط بریل و خط معمولی

گرایش: نابینایان

زمینه / رویکرد: علمی فرهنگی ورزشی اجتماعی

صاحب امتیاز / وابستگی: -

مدیر مسئول: نسرین اطمینانی

سردبیر: سیده زهرا ترابی

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: ۶۸۷۵۱

تاریخ مجوز ارشاد: ۲۰ مرداد ۱۳۸۲

نخستین شماره: شماره ۱، مرداد ۱۳۸۳

شماره های میانی: سال ۱۱، شماره ۱۰۹، آذر ۱۳۹۲

شماره ۱۵۹، بهمن ۱۳۹۶

وضعیت / آخرین شماره: در حال انتشار

تعداد شماره منتشره: ۱۶۴

محل آرشیو: کتابخانه ملی / سایت نشریه (www.kamna.ir)

آدرس: تهران، خیابان ایران، خیابان شهید مهدوی پور، نبش تحصیلی، پلاک ۴۸

کد پستی: ۱۱۵۸۷۷۳۴۱۳

تلفن / فاکس: ۰۲۱-۳۳۱۰۳۴۶۸ / ۰۲۱-۳۳۵۱۱۸۸۳

ایمیل: info@kamna.ir

فضای مجازی: www.kamna.ir

توضیحات: ماهنامه بشری اولین نشریه دوگانه ویژه نابینایان و کم بینایان در خاورمیانه و غیر دولتی است. گروهی از نابینایان اهل قلم و صاحب نظران بینا و با همت و کمک های جمعی از نیکوکاران فرهنگ دوست در سال ۱۳۸۳ تأسیس شد. این ماهنامه به صورت دوگانه همزمان با خط بریل ویژه نابینایان و با قلم درشت برای افراد کم بینا منتشر می شود و در اختیار تشکل های غیر دولتی نابینایان در تهران و سراسر کشور و برخی از مراکز آموزشی و مراکز خدمات بهزیستی ویژه نابینایان قرار می گیرد.

ص: ۳۵

پروانه ها (ویژه خانواده و کودک کم سنوا)

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: ناشنویان

زمینه / رویکرد: آموزشی اطلاع رسانی

صاحب امتیاز / وابستگی: -

مدیر مسئول: گیتا موللی

سردبیر: گیتا موللی

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، آبان ۱۳۸۶

شماره های میانی: شماره ۸، پاییز ۱۳۹۳

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۱۳، پاییز ۱۳۹۵

تعداد شماره منتشره: ۱۳

محل تهیه: www.faranakclinic.com

آدرس: تهران، خ ولیعصر، روبروی بیمارستان دی، ساختمان پزشکان دی، طبقه نهم، واحد یازدهم

تلفن / فاکس: ۰۲۱۸۸۸۸۶۳۹۵ / ۰۲۱۸۸۸۸۶۴۰۱

ایمیل: -

پژواک سکوت

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: ناشنویان

زمینه / رویکرد: عمومی

صاحب امتیاز / وابستگی: جوانان ناشنوای فرهنگسرای شفق (یوسف آباد)

مدیر مسئول: -

سردبیر: حبیب مهدوی نوشهر

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، بهار ۱۳۷۷

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: متوقف / شماره پاییز ۱۳۷۸

تعداد شماره منتشره: -

محل تهیه: -

آدرس: تهران

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

فضای مجازی: -

ص: ۳۷

پژوهش در حیطه کودکان استثنایی

ترتیب انتشار: فصلنامه علمی - پژوهشی

زبان: فارسی

گرایش: تخصصی - کودکان استثنایی

زمینه / رویکرد: -

صاحب امتیاز / وابستگی: پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش - پژوهشکده کودکان استثنایی

مدیر مسئول: بهرام محمدیان / هاجر تحریری نیک صفت

سردبیر: داریوش فرهود

هیئت تحریریه: دکتر حسن احدی، دکتر غلامعلی افروز، دکتر هادی بهرامی احسان، دکتر احمد به پژوه، دکتر سعید حسن زاده، دکتر علی دلاور، دکتر اسماعیل سعدی پور، دکتر مریم سیف نراقی، دکتر احمد علی پور، دکتر حمید علیزاده، دکتر باقر غباری بناب، دکتر داریوش فرهود، دکتر علی اصغر کاکو جویباری، دکتر پروین کدیور، دکتر الهه محمد اسماعیل، دکتر مجید یوسفی لویه

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: ۱۷۴۶۶

تاریخ مجوز ارشاد: ۳۱ اردیبهشت ۱۳۸۰

نخستین شماره: شماره ۱، پاییز ۱۳۸۰

شماره های میانی: شماره ۶، زمستان ۱۳۸۱

شماره ۱۸، زمستان ۱۳۸۴

شماره ۳۰، زمستان ۱۳۸۷

شماره ۵۲، تابستان ۱۳۹۳

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۶۷، بهار ۱۳۹۷

تعداد شماره منتشره: ۶۷

محل تهیه: پژوهشکده کودکان استثنائی

آدرس: تهران، خیابان انقلاب، خیابان شهید برادران مظفر، ساختمان شماره ۵ آموزش و پرورش، دفتر فصلنامه علمی پژوهشی
پژوهشکده کودکان استثنائی

کد پستی: ۱۴۱۶۹۳۵۶۷۱

ص: ۳۸

تلفن / فاکس: ۶۶۴۶۷۶۶۸ / ۶۶۴۶۰۲۱۸ (۰۲۱)

ایمیل: m_faslnameh@yahoo.com

فضای مجازی: www.riec.ac.ir

توضیحات: فصلنامه کودکان استثنایی اولین فصلنامه ای علمی پژوهشی به زبان فارسی است که به طور خاص در زمینه مشکلات مختلف دانش آموزان و کودکان با نیازهای ویژه به انتشار مقالات علمی و پژوهشی می پردازد. مخاطبان آن، استادان، دانشگاهیان و پژوهشگران هستند. هدف این فصلنامه، کمک به رشد و گسترش دانش و یافته های تخصصی در زمینه ارزیابی، پیشگیری، ارتقاء سلامت، آموزش و پرورش ویژه، مداخلات مرتبط در زمینه های متنوع کودکان با نیازهای ویژه مانند کودکان دارای مشکلات و اختلالات رفتاری و هیجانی، کم توانی ذهنی و اختلالات یادگیری، اختلالات گفتار و زبان، اختلالات وابسته به سلامت جسمی و حرکتی و انواع ناتوانی های حسی مانند آسیب های بینایی و شنوایی و غیره و همچنین کودکان تیزهوش و سرآمد است.

ص: ۳۹

ترتیب انتشار: دوماهنامه علمی - پژوهشی

زبان: فارسی - انگلیسی

گرایش: تخصصی دانشگاهی

زمینه / رویکرد: توانبخشی پزشکی و پیراپزشکی

صاحب امتیاز / وابستگی: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اصفهان، دانشکده علوم توانبخشی

مدیر مسئول: فرود بهمنی (۱۳۳۰-) / جاوید مستمند

سردبیر: جواد باقری / زهرا سادات رضائیان

هیئت تحریریه: دکتر مرتضی آبدار اصفهانی، دکتر بهرام سلیمانی، دکتر علی قنبری، دکتر حمید آزاده، دکتر وحید شایگان نژاد، دکتر حمید کریمی، دکتر ابراهیم اسفندیاری و...

شهر: اصفهان

ناشر؛ چاپخانه: انتشارات وستا (فرزانگان رازاندیش)

قطع: مجله ای

شماره مجوز ارشاد: ۱۷۹۵۰

تاریخ مجوز ارشاد: ۵ شهریور ۱۳۸۳

نخستین شماره: پیش شماره، پاییز ۱۳۸۴

شماره های میانی: شماره ۴، بهار و تابستان ۱۳۸۶

شماره ۱۱، پاییز و زمستان ۱۳۸۹

وضعیت / آخرین شماره: سال ۱۳، شماره ۴، سال ۱۳۹۶

تعداد شماره منتشره: ۶۰

محل تهیه: کتابخانه ملی، مخزن پایندها ۲

آدرس: اصفهان، خ هزار جریب، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، دانشکده علوم توانبخشی، دفتر مجله پژوهش در علوم
توانبخشی

کد پستی: ۸۱۷۴۶۷۳۴۶۱

تلفن / فاکس: ۳۶۶۹۱۶۶۳ (۰۳۱)

ص: ۴۰

ایمیل: jrrs@rehab.mui.ac.ir

فضای مجازی: www.jrrs.mui.ac.ir

توضیحات: مجله پژوهش در علوم توانبخشی از سال ۱۳۹۰ دارای امتیاز علمی پژوهشی از کمیسیون نشریات کشور می باشد. این مجله به صورت تمام الکترونیک (On Line) و هر دو ماه یک شماره منتشر می گردد.

ص: ۴۱

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: معلولین

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی آموزشی

صاحب امتیاز / وابستگی: انجمن معلولان ضایعات نخاعی استان تهران

مدیر مسئول: علی اصغر عین القضاة

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: -

شماره های میانی: شماره ۲، تابستان ۱۳۸۲

شماره ۶، پاییز ۱۳۸۳

وضعیت / آخرین شماره: متوقف

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن پایندها ۲

آدرس: تهران، میدان فاطمی، خیابان شهید گمنام، میدان سلماس، خیابان دهم، پلاک ۸۶

تلفن / فاکس: ۰۲۱۸۸۰۱۳۶۱ / ۰۲۱۸۸۰۲۴۴۱۹

ایمیل: sci_tehran@yahoo.com

فضای مجازی: www.siat-iran.org

توضیحات: این نشریه در سال های بعد با عنوان «پویش نوین» منتشر شده است.

ص: ۴۲

ترتیب انتشار: دو ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: تخصصی

زمینه / رویکرد: آموزشی، اطلاع رسانی، اجتماعی

صاحب امتیاز / وابستگی: انجمن ام اس ایران

مدیر مسئول: دکتر جمشید لطفی

سردبیر: دکتر هژیر سیکارودی

شورای سیاستگذاری: دکتر محمدعلی صحرائیان، دکتر هژیر سیکارودی، دکتر ناهید بلائی مقدم، زهرا خرازی، مژگان محسنی نیا، علیرضا محسنی، ابوالقاسم نجفی، عبدالحسین هوشمند، سهیل گوهری، سید صادق خسرو موسوی، علی حاجی خانی

شهر: تهران

ناشر؛ چاپخانه: انتخاب رسانه

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: ۵ اسفند ۱۳۸۱

نخستین شماره: -

شماره های میانی: شماره ۸۲ مرداد و شهریور ۱۳۹۷

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۸۲ مرداد و شهریور ۱۳۹۷

تعداد شماره منتشره: ۸۲

محل آرشیو: سایت مؤسسه (www.iranms.ir)

آدرس: میدان ونک، خیابان ملاصدرا، خیابان شیخ بهایی شمالی، کوچه کولیوند، پلاک ۴۰، ساختمان ۲ انجمن ام اس ایران،

طبقه دوم

تلفن / فاکس: ۸۸۲۱۶۵۰۲ / ۸۸۲۱۷۰۴۶

ایمیل: info@iranms.ir

فضای مجازی: www.iranms.ir

ص: ۴۳

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: عمومی

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی

صاحب امتیاز / وابستگی: آسایشگاه معلولین و سالمندان کهریزک

مدیر مسئول: م. یار

سر دبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: -

شماره های میانی: شماره ۲، آذر ۱۳۵۹

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن پایندها ۲

آدرس: تهران، آسایشگاه کهریزک

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

فضای مجازی: -

ص: ۴۴

پیام مهر (پیام مهرورزان)

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: اطلاع رسانی آموزشی عمومی

زمینه / رویکرد: معلولان ذهنی

صاحب امتیاز / وابستگی: مؤسسه خیریه آسایشگاه معلولین ذهنی امیرالمؤمنین (ع) سبزوار

مدیر مسئول: حمید بلوکی

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: سبزوار

شماره مجوز ارشاد: ۱۹۵۲۲

تاریخ مجوز ارشاد: ۱۷ مهر ۱۳۸۷

نخستین شماره: -

شماره های میانی: شماره ۸، آبان ۱۳۸۲

شماره ۱۷، آذر ۱۳۸۵؛ شماره ۲۲، تیر ۱۳۸۷

شماره ۲۷، پاییز ۱۳۸۸؛ شماره ۵۱، زمستان ۱۳۹۴

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن پایندها ۲

آدرس: سبزوار، بالاتر از چهارراه امدادی-روبروی سازمان اتوبوسرانی-مؤسسه خیریه معلولین ذهنی امیرالمؤمنین (ع) سبزوار

کد پستی: ۹۶۱۷۷۷۸۳۳۴

تلفن / فاکس: (۰۵۱) ۴۴۶۴۶۵۵۱ / ۴۴۶۴۳۵۵۱

ایمیل: payam_mehrvarzan@yahoo.com

توضیحات: این نشریه از سال ۷ شماره ۲۳ آذر ۱۳۸۷ با عنوان پیام مهرورزان منتشر شده است.

ص: ۴۵

ترتیب انتشار: گاهنامه

زبان: فارسی

گرایش: ناشنویان

زمینه / رویکرد: خبری اطلاع رسانی

صاحب امتیاز / وابستگی: کانون ناشنویان ایران

مدیر مسئول: -

سردبیر: محمد سعدی، لیلا اعتماد

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: زمستان ۱۳۷۲

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: سال ۱۳۷۷

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: سایت مؤسسه (www.incd.ir)

آدرس: تهران، شهرک غرب (میدان صنعت)، بلوار پاک نژاد، بلوار دریا، روبروی پارک دلاوران، نبش خیابان موج، پلاک

تلفن / فاکس: ۰۲۱۸۸۵۶۱۲۲۲

ایمیل: ofogh.andishe۹۳@gmail.com

فضای مجازی: www.incd.ir

توضیحات: کانون ناشنویان ایران تا کنون چند نشریه غیر از پیام ناشنوا داشته است؛ مثل آوای سکوت، افق اندیشه، صدای ناشنوا و گزارش. هر کدام از این نشریات در جای خودش معرفی شده است.

ص: ۴۶

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: عمومی

زمینه / رویکرد: فرهنگی و اجتماعی

صاحب امتیاز / وابستگی: کانون معلولین توانا(قزوین)

مدیر مسئول: محمد رضا هادی پور

سردبیر: اکبر حسینی، رقیه بابایی، معصومه آمدی

هیئت تحریریه: سیما سلطانی آذر، مریم ایران دوست، میترا بهرامی، شهاب ربیعی

شهر: قزوین

شماره مجوز ارشاد: ۱۹۵۳۰

تاریخ مجوز ارشاد: ۷ اسفند ۱۳۸۵

نخستین شماره: -

شماره های میانی: شماره ۳، پاییز ۱۳۸۴

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۷۰

تعداد شماره منتشره: ۷۰

محل آرشیو: سایت نشریه

آدرس: قزوین، بلوار شهید بهشتی، جنب سرزمین سحرآمیز، کانون معلولین توانا

کد پستی: ۳۴۶۳-۳۴۱۸۵

تلفن / فاکس: ۰۲۸-۳۳۳۲۰۲۹۱ / ۰۲۸-۳۳۳۳۹۲۱۲

ایمیل: info@irantavana.com

فضای مجازی: www.kanoontavana.com

www.irantavana.com

توضیحات: این نشریه در گذشته با عنوان خبر نامه پیک توانا منتشر شده است.

کانون توانا مستقر در قزوین، پیک توانا را به عنوان ماهنامه برای معلولین سراسر ایران منتشر کرده است. این مجله در دایره مطبوعات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ثبت و از سال ۱۳۸۶ شروع به انتشار نمود.

ص: ۴۷

این مجله ۴۸ صفحه‌ای، در گستره سراسری رایگان برای سازمان‌های بهزیستی سراسر کشور، سازمان‌های مردم‌نهاد کشور، سازمان‌های آموزش و پرورش کشور، کارشناسان توانبخشی، نخبگان معلولین ارسال می‌گردد.

اخيراً انتشار نسخه الکترونیک و مجازی آن آغاز شد و انتشار نسخه کاغذی و چاپی آن متوقف گردید.

ص: ۴۸

پیک شنوایی و گفتار

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: ناشنوایان

زمینه / رویکرد: خبری اطلاع رسانی

صاحب امتیاز / وابستگی: سازمان ملی رفاه ناشنوایان ایران، روابط عمومی

مدیر مسئول: -

سردبیر: مشیری

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، اسفند ۱۳۵۲

شماره های میانی: شماره ۱۶، آذر ۱۳۵۶

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۱۶، آذر ۱۳۵۶

تعداد شماره منتشره: ۱۶

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن پاینده ها ۱

آدرس: -

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

توضیحات: پیک شنوایی و گفتار را سازمان ملی رفاه ناشنوایان برای آشنا کردن مردم با مشکلات و دشواری های ناشنوایان چاپ می کرد. این نشریه به صورت فصلنامه و به سردبیری مشیری، بین سال های ۱۳۵۲ تا ۱۳۵۷ منتشر می شد.

پیک معلولین

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: معلولین

زمینه / رویکرد: فرهنگی اجتماعی

صاحب امتیاز / وابستگی: جامعه معلولین یزد

مدیر مسئول: جلیل باقری نیک

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: یزد

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: -

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: جامعه معلولین یزد

آدرس: یزد، خیابان شهید رجایی (ایران شهر)، کوچه پاپلی، پلاک ۵۷

تلفن / فاکس: ۶۲۷۰۲۷۳

ایمیل: Peyk1389@ydhoo.com

فضای مجازی: -

توضیحات: نشریه ای قبلاً با عنوان پیک معلولین توسط جامعه معلولین یزد به مدیرمسئولی آقای باقری نیک منتشر می شده است. احتمالاً بعداً نشریه آوای رسای امروز یا آوای رسا جایگزین آن شده است. البته اطلاعی از نشریه آوای رسای امروز به دست نیامد.

ص: ۵۰

ترتیب انتشار: خبرنامه

زبان: فارسی

گرایش: معلولین

زمینه / رویکرد: توانبخشی آموزشی اطلاع رسانی

صاحب امتیاز / وابستگی: مؤسسه توانبخشی ولیعصر (عج)

مدیر مسئول: -

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، پاییز ۱۳۹۲

شماره های میانی: شماره ۴، تابستان ۱۳۹۳

شماره ۶، زمستان ۱۳۹۳

وضعیت / آخرین شماره: فعال، نیمه اول ۱۳۹۷

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: سایت مرکز (www.vrf.ir)

آدرس: تهران، میدان رسالت، بزرگراه رسالت به سمت غرب، بعد از مجتمع دنیای نور، خیابان شهید اردکانی، پلاک ۱۴۴

تلفن / فاکس: ۰۲۱-۸۸۶۶۵۶۱۰

ایمیل: pr@vrf.ir

فضای مجازی: www.vrf.ir

توضیحات: خبرنامه داخلی مؤسسه توانبخشی ولیعصر (عج).

ص: ۵۱

بیک ناشنوا

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: ناشنویان

زمینه / رویکرد: فرهنگی و ورزشی

صاحب امتیاز / وابستگی: -

مدیر مسئول: لیلا اعتماد (رئیس سابق انجمن خانواده ناشنویان ایران و نیز مدیر مسئول سابق فصلنامه آوای نگاه)

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: ۹۳/۱۵۵۲۷

تاریخ مجوز ارشاد: ۱ مهر ۱۳۹۳

نخستین شماره: شماره ۱، مهر ۱۳۹۴

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: -

آدرس: تهران

تلفن / فاکس: ۰۹۱۹۰۷۵۱۴۵۱

ایمیل: -

توضیحات: اهداف و فعالیت های این نشریه به شرح زیر اعلام شده است:

شناسایی و معرفی ناشنوایان به مردم و مسئولان؛ معرفی توانمندی های ناشنوایان؛ معرفی نخبگان ناشنوا؛ بیان خواسته ها و مشکلات ناشنوایان و ارائه راه کارها برای رفع این مشکلات؛ الگوسازی از قهرمانان اخلاق ناشنوا جهت الگو پذیری از فعالیت های آنان؛ گسترش کتاب و گسترش نشریات ویژه ناشنوایی جهت مطالعه و استفاده.

ترتیب انتشار: گاهنامه

زبان: فارسی

گرایش: ناینایان

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی آموزشی

صاحب امتیاز / وابستگی: مؤسسه عصای سفید

مدیر مسئول: محمدرضا نامنی (زیر نظر)

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: سال ۱۳۷۸

شماره های میانی: شماره ۵، بهار ۱۳۷۸

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن ناینایان

آدرس: تهران

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

فضای مجازی: -

ص: ۵۳

ترتیب انتشار: ماهنامه / فصلنامه علمی - ترویجی / دوماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: تخصصی

زمینه / رویکرد: معلولان، توانبخشی

صاحب امتیاز / وابستگی: سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

مدیر مسئول: غلام علی افروز، سوسن کشاورز، مجید قدمی

سردبیر: علی اصغر کاکو جویباری (سردبیر دوره جدید)، داریوش فرهود

هیئت تحریریه: دکتر حسن احدی، دکتر شهلا البرزی، دکتر کامبیز پوشه، دکتر مریم سیف نراقی، دکتر حمید علیزاده، دکتر داریوش فرهود، دکتر محمد کمالی، دکتر گیتا موللی، دکتر مجید یوسفی لویه

دوره جدید: دکتر محمد حاتمی، دکتر حمید علیزاده، علی اصغر کاکو جویباری، دکتر محمد کمالی، دکتر گیتا موللی، دکتر مجید یوسفی لویه، دکتر محمدرضا تات، دکتر اعظم السادات حسینی پور

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: ۱۶۲۲۱

تاریخ مجوز ارشاد: ۵ بهمن ۱۳۹۴

نخستین شماره: دوره اول، شماره ۱، خرداد ۱۳۷۲

شماره های میانی: شماره ۱۰۷، فروردین ۱۳۹۰

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۱۴۹، بهمن و اسفند ۱۳۹۶

تعداد شماره منتشره: ۱۴۹

محل آرشیو: سایت نشریه

آدرس: تهران، خیابان انقلاب، چهارراه ولیعصر، خیابان برادران مظفر شمالی، پلاک ۶۶، سازمان آموزش و پرورش استثنایی،

طبقه اول، دفتر نشریه

تلفن / فاکس: ۶۶۹۷۰۴۵۵ / ۶۶۹۷۱۴۳۷

ایمیل: Seo@magiran.com nashriyeh2005@yahoo.com

فضای مجازی: www.exceptionaleducation.ir

توضیحات: این نشریه ابتدا با عنوان کودکان استثنایی منتشر شده و از تاریخ ۱ آذرماه ۱۳۸۹ دارای رتبه علمی- ترویجی شده است.

ص: ۵۴

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: معلولان

زمینه / رویکرد: آموزش، پژوهشی، خبری و اطلاع رسانی

صاحب امتیاز / وابستگی: مجتمع رعد کرج

مدیر مسئول: غلامرضا احمدی

سردبیر: غلامرضا شجاع سنگچولی

هیئت تحریریه: -

شهر: کرج

شماره مجوز ارشاد: ۱۹۶۶۰

تاریخ مجوز ارشاد: ۳۰ آبان ۱۳۹۰

نخستین شماره: -

شماره های میانی: شماره ۴، تابستان ۱۳۹۲

شماره ۱۹، پاییز و زمستان ۱۳۹۶

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۲۰، بهار و تابستان ۱۳۹۷

تعداد شماره منتشره: ۲۰

محل آرشیو: سایت مؤسسه (www.radkaraj.com)

آدرس: کرج، میدان آزادگان، خیابان برغان، خیابان جباری، کوچه محمدی

کد پستی: ۳۱۵۴۷۵۵۳۱۶

تلفن / فاکس: ۰۲۶۳۲۲۱۴۱۵۰

ایمیل: -

فضای مجازی: www.radkaraj.com

توضیحات: نشریه تلاش سبز در دایره مطبوعات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ثبت و از سال ۱۳۹۲ شروع به انتشار آن نمود.
و در سراسر کشور و در میان سازمان های بهزیستی سراسر کشور، سازمان های مردم نهاد کشور،

ص: ۵۵

سازمان های آموزش و پرورش کشور، توانبخشی و معلولین منتشر می گردد. این مجله بدون وابستگی به اعتبارات و منابع مالی دولتی و به همت معلولین توانمند اداره می شود.

ص: ۵۶

ترتیب انتشار: فصلنامه علمی - پژوهشی

زبان: فارسی

گرایش: تخصصی دانشگاهی

زمینه / رویکرد: علوم پیراپزشکی و توان بخشی

صاحب امتیاز / وابستگی: دانشکده توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

مدیر مسئول: دکتر محمدرضا هادیان

سردبیر: دکتر غلامرضا علیائی

هیئت تحریریه: محمد اکبری، اسماعیل ابراهیمی، رؤیا ابوالفضلی، علی اصغر ارسطو، حسین باقری، امیر هوشنگ بختیاری، محمد پرنیان پور، منصور جمالی، محسن رازقی، غلامرضا علیائی، سعید طالبیان، مهیار صلواتی، نورالدین نخستین انصاری

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: ۱۸۳۲۰

تاریخ مجوز ارشاد: ۱۹ دی ۱۳۸۴

نخستین شماره: شماره ۱، سال ۱۳۸۶

شماره های میانی: سال ۶، شماره ۴، زمستان ۱۳۹۱

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۳۷، زمستان ۱۳۹۴

تعداد شماره منتشره: ۳۷

محل آرشیو: سایت نشریه (www.mrj.tums.ac.ir)

آدرس: تهران، خیابان انقلاب، پیچ شمیران، دانشکده توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی تهران.

کد پستی: ۱۱۴۸۹۶۵۱۱۱

تلفن / فاکس: ۰۲۱۷۷۶۴۴۹۳۷ / ۰۲۱۷۷۵۳۴۱۳۳

ایمیل: modern_rehabilitation1@tums.ac.ir

فضای مجازی: www.mrj.tums.ac.ir

ص: ۵۷

ترتیب انتشار: دو ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: معلولان

زمینه / رویکرد: مطالعاتی و اطلاع رسانی

صاحب امتیاز / وابستگی: دفتر فرهنگ معلولین

مدیر مسئول: محمد نوری

سردبیر: سید رضا حسینی امین

مدیر اجرایی: علی نوری

شورای علمی: احمد مسجد جامعی؛ محمدرضا حشمتی؛ سید محمد مهدی جعفری؛ محسن آرمین؛ سید ساعد مطهری؛ محمد رضا یوسفی؛ سید محمد علی ایازی؛ صادق کاملان؛ سید ابوالفضل موسویان؛ غلامعلی افروز؛ سید مهدی صادقی نژاد؛ رحیم نوبهار؛ مجتبی بدیعی؛ محمد نصر اصفهانی.

هیأت مشاوران: علاءالدین نجف؛ محمد عبداللّهیان؛ مجید غلامی جلیسه؛ حسن رضایی؛ حسین روحانی صدر؛ حسن عبدلی؛ محمد رضا هادی پور؛ محمد رضا دشتی؛ علیرضا آتشک؛ سید مصطفی مطبوعه چی؛ ابوذر معتمدی؛ عباس کوشا.

شورای تحریریه: اباذر نصر اصفهانی؛ علی نوری؛ منصوره ضیایی فر؛ حسین عبدالملکی؛ اعظم قاسمی؛ حسن طاهری؛ سعید محمدیاری؛ زهرا خان اف؛ رقیه بابایی؛ معصومه فراهانی؛ پریسا عالم زاده؛ سید جواد حائری؛ بهرام ترکشوند.

شهر: قم

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، شهریور و مهر ۱۳۹۲

شماره های میانی: شماره ۲، آبان و آذر ۱۳۹۲

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۴-۶، فروردین - شهریور ۱۳۹۳

تعداد شماره منتشره: ۶

محل آرشیو: کتابخانه دفتر فرهنگ معلولین (قم) و سایت مرکز

ص: ۵۸

آدرس: قم، بلوار محمد امین، خیابان گلستان، کوچه ۱۱، پلاک ۴

کد پستی: ۳۷۱۶۶۸۴۶۵۷

تلفن / فاکس: ۰۲۵-۳۲۹۱۳۴۵۲ / ۰۲۵-۳۲۹۱۳۵۵۲

ایمیل: info@handicapcenter.com

فضای مجازی: www.HandicapCenter.com

ص: ۵۹

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: معلولان

زمینه / رویکرد: فرهنگی، اجتماعی، مطالعاتی و اطلاع رسانی

صاحب امتیاز / وابستگی: دفتر فرهنگ معلولین؛ مؤسسه معلولین فرهیخته

مدیر مسئول: علی نوری

سر دبیر: محمد نوری

مشاور عالی: علاءالدین نجف

شورای علمی: احمد مسجد جامعی؛ علاءالدین نجف؛ محمد رضا حشمتی؛ سید محمد مهدی جعفری؛ محسن آرمین؛ سید ساعد مطهری؛ محمد رضا یوسفی؛ سید محمد علی ایازی؛ صادق کامران؛ سید ابوالفضل موسویان؛ سید مهدی صادقی نژاد؛ رحیم نوبهار؛ مجتبی بدیعی؛ محمد نصر اصفهانی؛ مصطفی شیروی؛ سید مهدی طباطبائی؛ مهدی منتظر القائم؛ زهره قاری.

هیأت مشاوران: محمد عبداللّهیان؛ مجید غلامی جلیسه؛ حسن رضایی؛ سید رضا حسینی امین؛ حسین روحانی صدر؛ حسن عبدلی؛ محمدرضا هادی پور؛ محمدرضا دشتی؛ علیرضا آتشک؛ سید مصطفی مطبوعه چی؛ ابوذر معتمدی؛ عباس کوشا.

شورای تحریریه: محمد نوری؛ علی بدیعی؛ اباذر نصر اصفهانی؛ علی نوری؛ منصوره ضیایی فر؛ حسین عبدالملکی؛ اعظم قاسمی؛ حسن طاهری؛ سعید محمدیاری؛ زهرا خان اف؛ رقیه بابایی؛ معصومه فراهانی؛ پریسا عالم زاده؛ سید جواد حائری؛ سید حسن حسینی؛ بهرام ترکشوند.

شهر: قم

شماره مجوز ارشاد: ۵۴۰۵/۹۴

تاریخ مجوز ارشاد: ۱۸/۳/۹۴

نخستین شماره: شماره ۱، تابستان ۱۳۹۴

شماره های میانی: شماره ۲-۳، پاییز و زمستان ۱۳۹۴

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۴-۵، بهار و تابستان ۱۳۹۵

تعداد شماره منتشره: ۵

ص: ۶۰

محل آرشيو: کتابخانه دفتر فرهنگ معلولين (قم) و سايت مرکز

آدرس: قم، بلوار محمد امين، خيابان گلستان، کوچه ۱۱، پلاک ۴

کد پستی: ۳۷۱۶۶۸۴۶۵۷

تلفن / فاکس: ۰۲۵-۳۲۹۱۳۴۵۲ / ۰۲۵-۳۲۹۱۳۵۵۲

ایمیل: info@handicapcenter.com

فضای مجازی: www.HandicapCenter.com

توضیحات: پیش از فصلنامه توان نامه، شش پیش شماره به صورت دو ماهنامه منتشر شد تا به مجوز رسیدیم؛ از این رو تجارب لازم کسب شد؛ و خط مشی و اهداف خود را در عمل به آزمایش گذاشت و عیار آن را در بوته تحولات دوران و آراء نخبگان سنجید.

توان نامه با هدف توان سازی، توان بخشی و توان نمایی مددجویان معلول شکل گرفت و متولد شد. چند دهه است، نهادهای معلولیتی و تشکل های معلولان در ایران صاحب نشریه هستند؛ هر یک دغدغه خاصی دارند و نشریات به سبک ها و با ساختارهای مختلف منتشر کرده اند. ولی جای نشریه ای با خط مشی فرهنگ سازی در راستای توانمندسازی و معرفی توانایی های معلولان از طریق تجزیه و تحلیل علمی رخدادهای و کاوش در تاریخ، فرهنگ و جامعه معلولان خالی است. با اینکه جامعه نابینایان، ناشنویان و مددجویان حرکتی به اندازه ای از بلوغ و رشد رسیده اند و به مجله ای مرجع با مباحث کاملاً علمی نیاز مبرم دارند. از این رو لازم است نشریه ای در سطح معلولان نخبه و هم افق با تفکرات و تأملات آنان و در شأن شخصیتشان منتشر گردد. توان نامه پس از رصد کردن نیازمندی های اطلاعاتی، اجتماعی و فکری مددجویان شکل گرفته و پا به هستی گذاشته است و با کشف استعدادها و خلاقیت های آنان، درصدد تأمین خواسته های آنان، نیز معرفی نبوغ های کشف شده به جهان است.

ص: ۶۱

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: معلولان

زمینه / رویکرد: فرهنگی، توانبخشی، اجتماعی / پزشکی و پیراپزشکی - مدیریت توانبخشی

صاحب امتیاز / وابستگی: مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد

مدیر مسئول: قاسم صالح خو

سردبیر: علیرضا اشراقی / مریم رسولیان

هیئت تحریریه: هاله باستانی

شورای سیاستگذاری: عبدالله توسلی، صدیقه اکبری، محمد کمالی، نرگس سفارودی، مجید میرخانی، مجتبی کامیاب، لیلا انگوتی، محمدرضا دشتی، منصوره پناهی

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: ۶۹۶۳۷

تاریخ مجوز ارشاد: ۲۶ مرداد ۱۳۷۷

نخستین شماره: شماره ۱، پاییز ۱۳۷۹

شماره های میانی: شماره ۶۴، تابستان ۱۳۹۶

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۶۸، تابستان ۱۳۹۶۷

تعداد شماره منتشره: ۶۸

محل آرشیو: سایت نشریه (www.raad-charity.org)

آدرس: تهران، شهرک غرب (قدس)، فاز ۲، خ هرمزان، خ پیروزان جنوبی، پلاک ۷۴

کد پستی: ۱۴۶۶۶۴۳۳۷۱

تلفن / فاکس: ۰۲۱-۸۸۰۷۶۳۲۶ / ۰۲۱-۸۸۰۸۲۲۶۶

ایمیل: info@raad-ngo.org

فضای مجازی: www.raad-charity.org

ص: ۶۲

توضیحات: اصلی ترین اهداف فصلنامه توان یاب انعکاس تازه ترین اخبار، اطلاعات و مقالات حوزه معلولان و مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد است.

این نشریه با موضوعات خبری، تحلیلی، آموزشی، اطلاع رسانی و پژوهشی در زمینه پزشکی و پیراپزشکی مسائل جامعه معلولان جسمی حرکتی را منعکس می کند.

ص: ۶۳

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: ناشنویان

زمینه / رویکرد: عمومی

صاحب امتیاز / وابستگی: -

مدیر مسئول: رضا عبداللّهی

سر دبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، دی ۱۳۷۶ / تابستان ۱۳۷۷

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: سال ۱۳۷۸

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی

آدرس: تهران

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

توضیحات: نشریه سراسری برای معلولان ایران است که توسط رضا عبداللّهی از تابستان ۱۳۷۷ تأسیس شد. موضوع آن معلولین و به ویژه ناشنوایان بود. این مجله و همچنین صفحه «با معلولین» در روزنامه اطلاعات به علت مسافرت آقای عبداللّهی به خارج از کشور، در سال ۱۳۷۸ تعطیل شد.

حمایت سبز

ترتیب انتشار: -

زبان: فارسی

گرایش: -

زمینه / رویکرد: -

صاحب امتیاز / وابستگی: مؤسسه حمایت سبز پارسیان

مدیر مسئول: نعمت الله توکلی

سردبیر: نعمت الله توکلی

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: -

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: -

آدرس: تهران

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

فضای مجازی: -

توضیحات: این نشریه وابسته به جمعیت حمایت از حقوق معلولین سبز پارسیان است و به مسائل معلولان و مشکلات آنان می پردازد.

ص: ۶۵

خبرنامه طرح راهی به آسمان

ترتیب انتشار: گاهنامه

زبان: فارسی

گرایش: -

زمینه / رویکرد: -

صاحب امتیاز / وابستگی: مؤسسه توانبخشی ولیعصر (عج)

مدیر مسئول: -

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: -

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: -

آدرس: تهران، میدان رسالت، بزرگراه رسالت به سمت غرب، بعد از مجتمع دنیای نور، خیابان شهید اردکانی، پلاک ۱۴۴.

تلفن / فاکس: ۰۲۱-۸۸۶۶۵۶۱۰

ایمیل: -

توضیحات: این نشریه وابسته به مؤسسه توانبخشی ولیعصر(عج) است و در هر شماره اخبار و گزارش هایی از اجرای طرح اهدای وسایل کمک توانبخشی و خدمات آموزشی در استان های مختلف می پردازد.

خبرنامه شنوایی

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: ناشنوایان

زمینه / رویکرد: شنوایی شناسی

صاحب امتیاز / وابستگی: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، گروه آموزشی و توانبخشی ناشنوایان

مدیر مسئول: یونس لطفی

سردبیر: گیتا موللی

هیئت تحریریه: نعیمه دانشمندان، مریم صادقی جم، نیلا قاسمی افشار، مریم رضایی نگار و محمدرضا رجبی

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، پاییز ۱۳۸۰

شماره های میانی: شماره ۳، بهار ۱۳۸۱

شماره ۶، بهار ۱۳۸۲

وضعیت / آخرین شماره: متوقف / سال ۱۳۸۵

تعداد شماره منتشره: ۱۶

محل آرشيو: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

آدرس: تهران، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

فضای مجازی: www.faranakclinic.com

توضیحات: نشریه داخلی گروه آموزشی و توان بخشی ناشنوایان دانشگاه علوم بهزیستی و توان بخشی تهران است. انتشار آن از پاییز ۱۳۸۰ به صورت جزوه و با انتشار محدود و عمدتاً در تهران آغاز شده است. و صرفاً شامل گزارشی از رخدادهای فرهنگی مربوط به ناشنوایان است.

ص: ۶۷

روانشناسی افراد استثنایی

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: تخصصی

زمینه / رویکرد: -

صاحب امتیاز / وابستگی: دانشگاه علامه طباطبائی

مدیر مسئول: حسین اسکندری

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: ۲۴۱۴۷

تاریخ مجوز ارشاد: ۱۸ فروردین ۱۳۹۳

نخستین شماره: -

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: -

آدرس: تهران، بلوار دهکده المپیک، تقاطع همت، دانشگاه علامه طباطبائی، طبقه سوم، انتشارات

کد پستی: ۱۴۸۹۶۸۴۵۱۱

تلفن / فاکس: ۴۴۷۳۷۵۵۵ / ۴۴۷۳۷۵۶۲

ایمیل: -

فضای مجازی: -

ص: ۶۸

روزنامه اطلاعات، صفحه «با معلولین»

ترتیب انتشار: هفتگی

زبان: فارسی

گرایش: معلولان

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی فرهنگی

صاحب امتیاز / وابستگی: روزنامه اطلاعات

مدیر مسئول: رضا عبداللّهی (مدیر صفحه با معلولین)

سردبیر: رضا عبداللّهی

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: مهر ۱۳۷۱

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: آخرین شماره این صفحه در آذر ماه ۱۳۹۵ منتشر شد.

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: سی دی های منتشره روزنامه اطلاعات

آدرس: تهران

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

توضیحات: توجه روزافزون به معلولین در مطبوعات پرتیراژی چون روزنامه اطلاعات، سبب شد که صفحه ویژه ای تحت عنوان «با معلولین» به آنان اختصاص یابد و در یکشنبه ها یک در میان (صفحه یازده) منتشر شود. مسئولیت این صفحه بر عهده رضا عبداللّهی بود که معلول جسمی می باشد. او در سرمقاله ای به مناسبت روز جهانی معلولین (دوازدهم آذر) سال ۱۳۷۱ مژده گشایش صفحه مذکور را اعلام داشت.

رضا عبداللّهی دست به انتشار مجله حرکت در تابستان ۱۳۷۷ هم زد که موضوعات آن درباره معلولین از جمله ناشنوایان بود. اما مجله حرکت و صفحه «با معلولین» در روزنامه اطلاعات به علت مسافرت نامبرده به خارج از کشور، در سال ۱۳۷۸ متوقف شد.

ص: ۷۰

ترتیب انتشار: هفتگی

زبان: فارسی

گرایش: معلولان

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی فرهنگی آموزشی نسبت به عموم معلولین

صاحب امتیاز / وابستگی: خبرگزاری جمهوری اسلامی

مدیر مسئول: محمد فاضلی

سردبیر: جواد دلیری

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: اردیبهشت ۱۳۹۵

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: ادامه دارد

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: سایت روزنامه ایران - دفتر فرهنگ معلولین

آدرس: تهران، خیابان خرمشهر، شماره ۲۰۸

تلفن / فاکس: ۰۲۱۸۸۷۶۱۷۲۰

ایمیل: info@iran-newspaper.com

توضیحات: روزنامه ایران (وابسته به خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران) از اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۵ اقدام به راه اندازی صفحه ای با عنوان «توانش» برای پوشش اخبار و مسائل مرتبط با معلولان کرد. نخستین شماره این صفحه که در روزهای پنج شنبه هر هفته منتشر می شد، در روز ۳۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ بود. این صفحه به صورت مداوم، هر هفته پنج شنبه ها منتشر می شد. اما در ۲۸ تیر ماه سال ۱۳۹۷ به ناگاه و بدون هیچ توضیحی انتشار این صفحه متوقف شد و این صفحه پس از وقفه ای حدوداً پنج هفته ای از تاریخ چهارم شهریور ماه ۹۷ (هر هفته روزهای یکشنبه) مجدداً منتشر شده است.

روزنه ها

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: معلولین

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی

صاحب امتیاز / وابستگی: جامعه معلولین ایران

مدیر مسئول: مسعود هرمز

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: -

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشيو: جامعه معلولین ایران

آدرس: تهران

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

فضای مجازی: -

ص: ۷۲

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: عمومی

زمینه / رویکرد: علمی، ادبی، سیاسی / انتشار اخبار مربوط به نابینایان ایران و جهان به ویژه مطالب فرهنگی

صاحب امتیاز / وابستگی: محمد خزائلی (۱۳۵۳-۱۲۹۲)

مدیر مسئول: محمد خزائلی (۱۳۵۳-۱۲۹۲)

سردبیر: حسین شاه زیدی (۱۳۶۸-۱۳۰۰)

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، آذر ۱۳۴۷

شماره های میانی: شماره ۶، اردیبهشت ۱۳۴۸ / شماره ۹، مرداد ۱۳۴۸

شماره ۱۴، بهمن ۱۳۴۸ / شماره ۱۷، اردیبهشت ۱۳۴۹

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۵۷، آذر ۱۳۵۲

تعداد شماره منتشره: ۵۷

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن پاینده‌ها-۲ (شماره های ۱ تا ۵۷)

آدرس: -

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

فضای مجازی: -

توضیحات: چهار شماره از این نشریه (شماره های ۲، ۶، ۹ و ۱۴) در سایتی که کالاهای قدیمی می فروشند به قیمت بیست هزار به فروش می رسد.

درباره محمد خزائلی، متون زیادی وجود دارد. دفتر معلولین هم اثری منتشر کرده. لیکن در این اثر فقط اشاره ای به انتشار این نشریه شده و اطلاعات دیگری درباره آن نیامده است.

ص: ۷۳

کتابی در کتابخانه ملی با اطلاعات زیر موجود است که ناشر آن «مجله روشندل» ذکر شده است:

سمت نمای رزم آرا: نمونه لمسی مخصوص نابینایان... (سومین اختراع تیمسار سرتیپ حسینعلی رزم آرا)، نوشته حسینعلی رزم آرا، ۱۳۵۰، ۵۶ص.

دو سند هم مرتبط با این نشریه در مرکز اسناد کتابخانه ملی موجود است. اطلاعات آنها را گرفته ام.

مجله وزینی به مدیریت دکتر محمد خزائی دانشمند ارجمند و سردبیری حسین شاه زیدی شاعر و نویسنده اراکی زینت بخش صحنه مطبوعات گردید. به قرار اطلاع، این مجله مورد استقبال عموم قرار گرفته و از ناحیه دفتر مخصوص انتشارات و مجلس شورای ملی و هیئت وزیران و هویدا نخست وزیر وقت تمجید نامه هایی به مجله مزبور رسید. (روزنامه وقایع استان، ۲۳ دی ۱۳۹۶، به نقل از روزنامه «نامه اراک»)

ص: ۷۴

روشدلان

ترتیب انتشار: -

زبان: فارسی

گرایش: نابینایان

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی فرهنگی

صاحب امتیاز / وابستگی: انجمن ملی هدایت و حمایت نابینایان ایران

مدیر مسئول: محمد خزائلی

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: سال ۱۳۴۵

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن پایاندها ۲ (شماره اسفند ۱۳۴۵ موجود است)

آدرس: تهران، انجمن ملی هدایت و حمایت نابینایان ایران

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

فضای مجازی: -

توضیحات: نشریه دارای چکیده مقالات به زبان انگلیسی است.

ص: ۷۵

ترتیب انتشار: ماهنامه / هفتگی

زبان: فارسی

گرایش: ناشنویان

زمینه / رویکرد: مسائل ناشنویان

صاحب امتیاز / وابستگی: جبار باغچه بان (۱۳۶۴-۱۳۶۵)

مدیر مسئول: جبار باغچه بان

سردبیر: -

هیئت تحریریه: جبار باغچه بان، احمد آرام، محسن هشترودی

شهر: تهران

ناشر؛ چاپخانه: شرکت چاپخانه تابان

شماره مجوز ارشاد: ۸۲۷۷/۳۵۴۹۳

تاریخ مجوز ارشاد: ۱۴ اسفند ۱۳۲۲

نخستین شماره: شماره ۱، بهمن ۱۳۲۳

شماره های میانی: شماره ۲، اسفند ۱۳۲۳

شماره ۱۰، آبان ۱۳۲۴

شماره ۱۶، تیر ۱۳۲۵

وضعیت / آخرین شماره: متوقف / شماره ۱۶، تیر ۱۳۲۵

تعداد شماره منتشره: ۱۶

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن پایندها ۲

آدرس: تهران، خیابان چراغ برق نرسیده به سه راه امین حضور، کوچه معاون السلطان، کوچه بازار کارخانه، شماره ۴۰

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

فضای مجازی: -

توضیحات: باعچه بان بعد از اخذ امتیاز از وزارت فرهنگ به شماره ۸۲۷۷/۳۵۴۹۳ و تاریخ ۱۴/۱۲/۱۳۲۲، به نشر اولین شماره مجله «زبان» در اول بهمن ۱۳۲۳ پرداخت که طی ۱۶ شماره تا اردیبهشت ۱۳۲۶ ادامه یافت.

ص: ۷۶

شوق روزنامه نگاری همواره در جبار باغچه بان زنده بود ولی طی سال های اقامت در تبریز و شیراز به علت مشغولیات فکری زیاد و نداشتن کمک مادی و معنوی، دست از این کار برداشت تا اینکه در سال های ۱۳۲۰ که جو آزادی نسبی ناشی از سقوط رضاخان پهلوی بر جامعه ایران حکم فرما بود، بار دیگر قلم در دست گرفت و بعد از اخذ موافقت نامه وزارت فرهنگ به شماره ۹۲۵/۸۲۷۷/۳۵۴۹۳ و تاریخ ۱۴/۱۲/۱۳۲۲ شمسی، به نشر اولین شماره مجله «زبان» در اول بهمن ۱۳۲۳ شمسی پرداخت که وابسته به جبهه آزادی بود.

منظور باغچه بان از «زبان»، زبان معلّمان بود. خود باغچه بان درباره ویژگی مجله زبان می نویسد:

البته خوانندگان عزیز که اغلب آنها همکاران ما و روشنفکران هستند، می توانند تصدیق کنند که قبل از انتشار مجله زبان، در تاریخ مطبوعات ایران مجله یا روزنامه ای یافت نمی شد که جداً و صمیمانه مدافع حقوق آموزگاران بوده و نام آموزگاری را شعار خود سازد و این صنف مجهول القدر را از پشت پرده گمنامی بیرون کشیده به جامعه معرفی کند.

باغچه بان علت چاپ مجله زبان را مشاهده وضع آشفته وزارت فرهنگ وقت و بخصوص مشاهده غفلت و بی اعتنائی جامعه فرهنگیان و معلّمان به مسأله «اصلاح فرهنگ» که ستون فقرات یک جامعه است، ذکر می کند.

جبار باغچه بان که قبلاً «جمعیت اتفاق معلمین» را در جهت آگاهی دادن و احقاق حقوق آنان در تبریز پایه گذاری کرده بود، برای بیداری مسئولان فرهنگ و ایجاد همبستگی در میان معلّمان در راستای تشکیل یک صنف، لحن صریح را در مجله زبان بکار گرفت.

برای نمونه مثال، مقاله تند و تیز و مفصل خطاب به وزیر فرهنگ آن زمان که معتقد بود جبار باغچه بان مدرک تحصیلی ندارد و کمونیست، توده ای و ضد رژیم سلطنتی است و اصلاً ایرانی نیست و یک مهاجر قفقازی می باشد، نوشت که در مجله «زبان» چاپ شده است.

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: عمومی

زمینه / رویکرد: فرهنگی

صاحب امتیاز / وابستگی: مؤسسه نابینایان وصال شیراز

مدیر مسئول: زهرا زارع (مرداد ۱۳۹۰ تا اسفند ۱۳۹۱)؛ لیلا غزنوی (اسفند ۱۳۹۱ تا کنون)

سردبیر: غلام رضا چادگان، سعید قشقایی

هیئت تحریریه: -

شهر: شیراز

شماره مجوز ارشاد: ۱۹۵۶۹

تاریخ مجوز ارشاد: ۳ مرداد ۱۳۹۰

نخستین شماره: شماره ۱، شهریور ۱۳۹۰

شماره های میانی: شماره ۲، مهر ۱۳۹۰ (ویژه نامه مسابقات قرآن)

شماره ۱۱، تابستان ۱۳۹۴

شماره ۱۶، پاییز ۱۳۹۵

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن پایندها ۲

آدرس: شیراز، چهارراه سرباز، بولوار سفیر شمالی، خیابان صاحب الامر غربی، نبش ولی زاده، ساختمان بنیاد توانگران

کارآفرین

کد پستی: ۷۱۷۷۸۴۳۷۹۴

تلفن / فاکس: ۰۷۱-۳۸۳۱۸۸۱۸

ایمیل: Sepidmameyeyesal@gmail.com tavangaran۲۳-۷@yahoo.com

فضای مجازی: -

ص: ۷۸

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی / به خط بریل و به خط معمولی

گرایش: نابینایان

زمینه / رویکرد: موضوعات قرآنی

صاحب امتیاز / وابستگی: مؤسسه معارف اسلامی امام رضا (ع)

مدیر مسئول: محمد عبداللّهیان

سردبیر: محمد عبداللّهیان

هیئت تحریریه: -

شهر: قم

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، پاییز ۱۳۸۹

شماره های میانی: شماره ۴، زمستان ۱۳۹۰

شماره ۸، زمستان ۱۳۹۱

شماره ۱۳، بهار ۱۳۹۳

وضعیت / آخرین شماره: متوقف / شماره ۱۳، بهار ۱۳۹۳؟

تعداد شماره منتشره: ۱۳

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن پایندها ۲ / مخزن نابینایان

آدرس: قم، بلوار شهید محمد منتظری، کوچه ۸، پلاک ۱۲، مؤسسه معارف اسلامی امام رضا (ع)

کد پستی: ۳۷۱۸۵-۱۶۷

تلفن / فاکس: ۳۷۷۴۲۰۱۰ (۰۲۵) / ۳۷۷۳۹۷۴۷ (۰۲۵)

ایمیل: info@maaref.ir

فضای مجازی: www.maaref.ir

توضیحات: این نشریه به دو صورت بریل و بینایی همراه با CD گویا منتشر می شود.

ص: ۷۹

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: ناشنویان

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی آموزشی

صاحب امتیاز / وابستگی: جمعیت حمایت از کودکان کر و لال

مدیر مسئول: -

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: -

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی

آدرس: تهران

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

توضیحات: جمعیت حمایت از کودکان کر و لال نشریه ای به نام سمعک یا سمعک چیست یا کودک شما و سمعک منتشر می کرد. بیشتر مطالب این نشریه درباره ناشنوایی و سمعک و گوش بود. این جمعیت به منظور گسترش اطلاعات ناشنوایان و کم شنوایان و خانواده های آنان، آخرین اطلاعات و اخبار را درباره سمعک و گوش و ناشنوایی را منتشر می کرد. از این رو خط مشی آن اطلاع رسانی و آموزش بود.

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: ناشنویان

زمینه / رویکرد: عمومی

صاحب امتیاز / وابستگی: خانه جوانان ناشنوا

مدیر مسئول: کامران رحیمی

سردبیر: کامران رحیمی

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، خرداد ۱۳۵۸

شماره های میانی: شماره ۴، پاییز ۱۳۵۸

وضعیت / آخرین شماره: متوقف / شماره ۴، پاییز ۱۳۵۸

تعداد شماره منتشره: ۴

محل آرشیو: کتابخانه ملی

آدرس: -

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

توضیحات: گروهی از جوانان فارغ التحصیل ناشنوای مدرسه باغچه بان به سرپرستی «کامران رحیمی» و «محسن لوح موسوی» که از بهترین شاگردان ثمینه باغچه بان محسوب می شوند، در سال ۱۳۴۹ «خانه فرهنگ جوانان ناشنوای ایران» را در آن مدرسه تشکیل دادند که در آن به فعالیت های فرهنگی و هنری، به ویژه پانتومیم پرداخته می شد و اغلب کارگردانی آن بر عهده پروانه باغچه بان و سپس کامران رحیمی بود.

محل فعالیت خانه جوانان ناشنوا به راهنمایی و یاری «جولیا سمیعی»،

بنیان گذار گروه پژوهش زبان اشاره فارسی، در آذرماه ۱۳۵۳ به خیابان انقلاب، خیابان کاخ (فلسطین کنونی) انتقال یافت.

در خرداد ۱۳۵۸ اولین شماره نشریه خانه جوانان ناشنوا تحت عنوان «سنگر» در چهار صفحه و قطع یخچالی با سردبیری کامران رحیمی منتشر شد.

کامران رحیمی که پس از گذراندن دوره زبان آموزی و در اثر ابتلا به بیماری، قوه شنوایی خود را از دست داده بود، هنر نویسندگی خود را با نوشتن دو کتاب ادبی خورشید خاموشان (۱۳۴۷) و آدم های سنگی (۱۳۵۸) نشان داد. او در سرمقاله شماره نخست نشریه، معنای نمادین سنگر را به خوبی شرح داده و اظهار امیدواری کرده است که به برکت پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ایران، ناشنوایان بتوانند محرومیت های خویش را برطرف کنند و با سنگر گرفتن در مقابل زورگویی ها و متجاوزان به حقوق ناشنوایان بایستند.

مطالب منتشر شده در نشریه سنگر، گوناگون بود و از همه چیز، مانند مقاله، مصاحبه، اخبار، گزارش، جدول و حتی کاریکاتور در آن دیده می شد که با شور و هیجان جوانی همراه بود.

گفت و گو با محسن لوح موسوی و همچنین طرح های سیامک اشرفی نیا از مطالب قابل توجه نشریه به شمار می آمد. سنگر به طور کلی، جنبه روشنگری و آگاهی دهنده داشت؛ بنابراین به رغم گذشت سال ها، ارزش خود را همچنان حفظ کرده است.

نشریه سنگر پس از شماره چهارم، متأسفانه در پاییز ۱۳۵۸ به پایان خط رسید. البته بعدها مشابه آن به صورت خبرنامه داخلی، با عنوان پژواک سکوت از سوی جوانان ناشنوای فرهنگسرای شفق یوسف آباد، در بهار ۱۳۷۷ پایه گذاری شد که سردبیری آن بر عهده حبیب مهدوی نوشهر بود. انتشار این فصلنامه پس از حدود یک سال و نیم متوقف شد. (مجله توان نامه، شماره ۲)

شکست سکوت

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: ناشنویان

زمینه / رویکرد: آموزشی و خبری

صاحب امتیاز / وابستگی: کانون ناشنویان خراسان رضوی

مدیر مسئول: محمد سعیدی

سردبیر: روزبه قهرمان / مسعود فیروزی

هیئت تحریریه: -

شهر: مشهد

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: پاییز ۱۳۸۰

نخستین شماره: شماره ۱، بهار ۱۳۸۱

شماره های میانی: شماره ۴، زمستان ۱۳۸۱

شماره ۹، بهار ۱۳۸۳

شماره ۱۴، تابستان ۱۳۸۴

وضعیت / آخرین شماره: متوقف

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن پایندها ۲؛ مشهد، کانون ناشنویان خراسان رضوی

آدرس: مشهد، خیابان عارف، روبروی عارف ۱۵، پ ۴۵

تلفن / فاکس: ۰۵۱-۸۸۴۳۱۴۴۰

ایمیل: Shekast_e_sokoot۲۰۰۴@yahoo.com

فضای مجازی: -

توضیحات: با همکاری نشریه بین المللی جاده ابریشم منتشر می شده است.

نخستین شماره خبرنامه شکست سکوت در تابستان ۱۳۷۵ با مدیر مسئولی محمد سعیدی و سردبیری روزبه قهرمان چاپ شد.

ص: ۸۳

پس از تلاش های بسیار محمد سعیدی و روزبه قهرمان، امتیاز رسمی وزارت ارشاد و فرهنگ اسلامی برای انتشار نشریه شکست سکوت و توزیع آن در سراسر کشور، در پاییز ۱۳۸۰ صادر شد. بدین ترتیب، نخستین مجله رنگی در طول تاریخ نشریات ناشنویان ایران، با عنوان شکست سکوت در بهار ۱۳۸۱ چاپ شد که تمام موازین حرفه مطبوعاتی در آن مورد توجه قرار گرفته است.

ص: ۸۴

ترتيب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: جانبازان و معلولین

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی

صاحب امتیاز / وابستگی: فدراسیون ورزش های جانبازان و معلولین

مدیر مسئول: غفور کارگری

سردبیر: داود دوانقی

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: -

شماره های میانی: دوره دوم، شماره ۹، اردیبهشت ۱۳۸۳

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی

آدرس: -

تلفن / فاکس: -

فضای مجازی: -

ص: ۸۵

ترتیب انتشار: دو فصلنامه علمی - پژوهشی

زبان: فارسی و انگلیسی

گرایش: تخصصی

زمینه / رویکرد: مقاله های بالینی و علوم پایه دستگاہ شنوایی و علوم وابسته

صاحب امتیاز / وابستگی: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی تهران

مدیر مسئول: مهین صدایی

سردبیر: محمد اکبری

هیئت تحریریه: محمد اکبری، سید هبه الدین برقی، کامران برین، محمد ابراهیم شبانه، کیانوش شیخ الاسلامی، مجید غفارپور، سعید فراهانی، محمد فرهادی، نعمت الله مختاری، عبدالله موسوی، محترم نجفی، مهدی نصر اصفهانی

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، سال ۱۳۷۱

شماره های میانی: دوره ۲۳، شماره ۶

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۵۰، بهمن و اسفند ۱۳۹۳

تعداد شماره منتشره: ۵۰

محل آرشیو: journals.tums.ac.ir

آدرس: تهران، خیابان انقلاب، نبش خیابان صفی علیشاه، دانشکده توان بخشی، گروه شنوایی شناسی

کد پستی: ۱۱۴۸۹۶۵۱۴۱

تلفن / فاکس: ۷۷۶۲۱۱۸۸ (۰۲۱)

ایمیل: aud@tums.ac.ir

فضای مجازی: journals.tums.ac.ir

توضیحات: شنوایی شناسی نشریه رسمی دانشگاه علوم پزشکی تهران است که مقاله های بالینی و علوم پایه دستگاه شنوایی و تعادل و علوم وابسته را به زبان فارسی - انگلیسی به چاپ می رساند. هدف از انتشار آن بالا بردن سطح دانش

ص: ۸۶

شنوایی شناسان، آسیب شناسان گفتار و زبان، متخصصان گوش، گلو و بینی، مغز و اعصاب، کودکان و زبان شناسان در زمینه شنوایی و تعادل، حفاظت شنوایی و توانبخشی مبتلایان به آسیب های شنوایی و تعادلی است.

اولین شماره نشریه در سال ۱۳۷۱ با تعداد ۱۰ مقاله به چاپ رسید. نشریه تا سال ۲۰۱۴ با نام دو ماهنامه شنوایی شناسی منتشر شده است، همچنین نشریه از سال ۲۰۱۳ به صورت الکترونیکی منتشر می شود. آخرین شماره آن دوره ۲۳، شماره ۶- (۱۱-۱۳۹۳) است. و ادامه انتشار مجله شنوایی شناسی از دوره ۲۴، شماره ۱، سال ۲۰۱۵؛ به زبان انگلیسی و با عنوان **Auditory and Vestibular Research** خواهد بود.

ترتیب انتشار: دو ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: معلولان

زمینه / رویکرد: اجتماعی اطلاع رسانی پژوهشی و علمی

صاحب امتیاز / وابستگی: مؤسسه خیریه توان بخشی و نگهداری معلولین جسمی حرکتی شهید فیاض بخش (عبد الله هنری)
مشهد

مدیر مسئول: یوسف کامیار

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: مشهد

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: -

شماره های میانی: شماره ۴۰، مهر و آبان ۱۳۹۰

شماره ۵۶، خرداد و تیر ۱۳۹۳

شماره ۷۷، فروردین ۱۳۹۶

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

آدرس: مشهد، میدان شهید فهمیده، به طرف میدان قائم، جاده اختصاصی آسایشگاه

تلفن / فاکس: ۰۵۱۱-۶۶۵۶۸۹۲

ایمیل: info@fbrc.ir

فضای مجازی: www.fbrc.ir

توضیحات: خبرنامه داخلی آسایشگاه معلولین شهید فیاض بخش (عبداللّه هنری) مشهد

ص: ۸۸

ترتیب انتشار: فصلنامه / جزوه

زبان: فارسی

گرایش: ناشنویان

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی آموزشی

صاحب امتیاز / وابستگی: کانون ناشنویان ایران

مدیر مسئول: خسرو گیتی

سردبیر: -

هیئت تحریریه: محسن لوح موسوی، حبیب مهدوی نوشهر، حبیب تهرانی زاده، مرتضی پیروزی و روزبه قهرمان

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: سال ۱۳۸۱

شماره های میانی: زمستان ۱۳۸۲

وضعیت / آخرین شماره: متوقف

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن پیاپیها

آدرس: تهران، شهرک غرب (میدان صنعت)، بلوار پاک نژاد، بلوار دریا، روبروی پارک دلاوران، نبش خیابان موج، پلاک

تلفن / فاکس: ۰۲۱۸۸۵۶۱۲۲۲

ایمیل: -

فضای مجازی: -

توضیحات: این فصلنامه ادامه نشریه «آوای سکوت» است که از سال های ۱۳۷۲ تا ۱۳۷۷ به سردبیری آقای محمود پاکزاد توسط کانون ناشنویان منتشر می شد. لیکن پس از اختلافات و وقفه ای طولانی مجدداً در سال ۱۳۸۱ دوباره با نام جدید «صدای ناشنوا» منتشر شد.

ص: ۸۹

فصلنامه صدای ناشنوا که مسئولیت آن را دکتر خسرو گیتی دبیر وقت کانون ناشنوایان بر عهده داشت نه برای انتشار عمومی، بلکه برای اعضا به شکل جزوه منتشر می شد. این فصلنامه، آگاه کردن اعضای کانون از افکار و اخبار درباره ناشنوایان ایران و جهان، به ویژه افزایش اطلاعات ناشنوایان ایران نسبت به حوادث جهانی را در دستور کار خود قرار داده بود. معمولاً اخبار خود کانون، مانند برگزاری نشست ها، مصوبات، اقدامات و دیگر حوادث مربوط به کانون را منعکس می نمود.

ترتیب انتشار: فصلنامه علمی - پژوهشی

زبان: فارسی

گرایش: جانبازان و معلولین

زمینه / رویکرد: پزشکی و پیراپزشکی

صاحب امتیاز / وابستگی: پژوهشکده مهندسی و علوم پزشکی جانبازان

مدیر مسئول: محمدرضا سروش

سردبیر: رحمت الله حافظی

هیئت تحریریه: دکتر عباس بصیری، دکتر جعفر اصلانی، دکتر مهدی بلالی مود، دکتر رحمت الله حافظی، دکتر فرزاد پناهی، دکتر موسی زرگر، دکتر محمد رضا ظفر قندی، دکتر محمدباقر لاریجانی، دکتر محمد رضا سروش، دکتر سقراط فقیه زاده، دکتر حمید حقانی، دکتر ابوالفتح لامعی، دکتر طوبی غضنفری، دکتر رضا امینی، دکتر محمد کمالی، دکتر غلامرضا کرمی، دکتر بتول موسوی، دکتر محمدرضا واعظ مهدوی، مهندس یعقوب دبیری، دکتر جلیل عرب خردمند، دکتر محمد قدسی، دکتر تقی طریحی، دکتر هادی شجاعی

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: ۱۹۸۵۶

تاریخ مجوز ارشاد: ۲۳ اردیبهشت ۱۳۸۷

نخستین شماره: شماره ۱، پاییز ۱۳۸۷

شماره های میانی: شماره ۴، تابستان ۱۳۸۸

شماره ۱۰، زمستان ۱۳۸۹

شماره ۱۴، زمستان ۱۳۹۰

وضعیت / آخرین شماره: سال ۱۰، شماره ۳، تابستان ۱۳۹۷

تعداد شماره منتشره: ۴۰

محل آرشیو: سایت نشریه (www.ijwph.ir)

آدرس: تهران، خیابان شریعتی، خیابان شهید دستگردی، خیابان فرید افشار، مجتمع کوثر، طبقه پنجم

کد پستی: ۱۹۸۵۹۴۶۵۶۳

تلفن / فاکس: ۲۳۹۹۲۳۶۸، ۲۳۹۹۲۳۷۴ / (۰۲۱) ۲۳۹۹۲۳۶۸ / (۰۲۱)

ص: ۹۱

توضیحات: پژوهشکده مهندسی و علوم پزشکی جانبازان به عنوان اولین پژوهشکده ی کشور که به طور ویژه بر روی آسیب های ناشی از جنگ مطالعات خود را از سال ۱۳۶۸ آغاز نموده است. پس از پیگیری های مستمر در سال ۱۳۸۷ موفق به دریافت مجوز نشر مجله ی «طب جانباز» گردید. مجله طب جانباز در پی دستیابی به جایگاهی ویژه در میان نشریات علمی پژوهشی کشور و در سطح بین المللی است. از این رو رعایت تمامی استانداردهای مورد نظر مراجع جهانی در سیاست ها و شیوه های کاری آن از جمله رعایت اخلاق در پژوهش و همچنین رعایت اصول نگارش و انتشار لحاظ گردیده است.

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی، انگلیسی

گرایش: تخصصی

زمینه / رویکرد: پیراپزشکی و توانبخشی

صاحب امتیاز / وابستگی: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مشهد

مدیر مسئول: عباس عظیمی خراسانی

سردبیر: هادی استادی مقدم

هیئت تحریریه: دکتر عباسعلی یکتا (استاد گروه اپتومتری، دانشکده علوم پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد)، دکتر فرحناز امینی (استادیار ژنتیک، دانشکده پزشکی، دانشگاه UCSI مالزی)، دکتر محمد تقی کریمی (دانشیار گروه ارتوپدی فنی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان)، دکتر غلامرضا علیایی (استاد گروه فیزیوتراپی، دانشگاه علوم پزشکی تهران)، دکتر جواد هروی (استاد گروه اپتومتری، دانشکده علوم پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد)، دکتر ابراهیم جعفرزاده پور (استاد گروه اپتومتری، دانشگاه علوم پزشکی تهران)، دکتر آسیه احصائی (استادیار گروه اپتومتری، دانشکده علوم پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد)، دکتر مهدی خباز خوب (دکترای گروه اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی)، دکتر محسن اسدی نژاد (استادیار، گروه فیزیک پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان)، دکتر داوود سبحانی راد (استادیار گروه گفتاردرمانی، دانشکده علوم پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد)، دکتر حسین اصغر حسینی

شهر: مشهد

شماره مجوز ارشاد: ۹۱/۱۰۲۵۱

تاریخ مجوز ارشاد: سال ۱۳۹۱

نخستین شماره: شماره ۱، پاییز ۱۳۹۱

شماره های میانی: سال ۴، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۴

وضعیت / آخرین شماره: سال ۷، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۷

آدرس: مشهد، میدان آزادی، پردیس دانشگاه علوم پزشکی، دانشکده علوم پیراپزشکی، دفتر مجله علوم پیراپزشکی و توانبخشی

تلفن / فاکس: ۰۵۱-۳۸۸۴۶۷۲۲

ایمیل: jpsr@mums.ac.ir

فضای مجازی: www.jpsr.mums.ac.ir

توضیحات: فصلنامه علمی - پژوهشی علوم پیراپزشکی و توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی مشهد به منظور ارتقاء سطح آگاهی و تبادل اطلاعات علمی، پژوهشی محققین از سال ۱۳۹۱ پس از دریافت مجوز از اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی به شماره ۹۱/۱۰۲۵۱ آغاز به فعالیت نموده است. نیز در سال ۱۳۹۲ موفق به اخذ رتبه علمی، پژوهشی از کمیسیون نشریات علوم پزشکی کشور به شماره ۱۰۰/۱۶۹۶ شده است. این مجله ضمن دعوت از اساتید، پژوهشگران و دانشجویان محترم مقالات پژوهشی، مروری و گزارش مورد در زمینه علوم پیراپزشکی و توانبخشی (بینایی سنجی، شنوایی شناسی، علوم آزمایشگاهی، گفتاردرمانی، کاردرمانی، فیزیوتراپی، رادیولوژی، فناوری اطلاعات سلامت و...) اقدام به چاپ می نماید.

کاوش در توانبخشی

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی، انگلیسی

گرایش: تخصصی

زمینه / رویکرد: پزشکی و پیراپزشکی

صاحب امتیاز / وابستگی: سازمان بهزیستی استان مازندران

مدیر مسئول: مصطفی کریم پور

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: ساری

شماره مجوز ارشاد: ۷۱۷۹۹

تاریخ مجوز ارشاد: ۲۳ خرداد ۱۳۸۴

نخستین شماره: -

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: متوقف

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: سازمان بهزیستی استان مازندران

آدرس: -

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

فضای مجازی: -

ص: ۹۵

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: عمومی

زمینه / رویکرد: آموزشی، اقتصادی، معلومات عمومی

صاحب امتیاز / وابستگی: مریم کارگر راضی

مدیر مسئول: مریم کارگر راضی

سردبیر: مریم کارگر راضی

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: ۱۷۰۱۰

تاریخ مجوز ارشاد: ۱۴ مهر ۱۳۷۶

نخستین شماره: شماره ۱، مهرماه ۱۳۷۷

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی

آدرس: تهران، خیابان مطهری، خیابان مفتح، کوچه مرزبان نامه، پلاک ۲۷، طبقه چهارم

کد پستی: ۱۹۶۶۸۴۳۴۷۴

تلفن / فاکس: ۸۸۳۰۷۶۴۳ (۰۲۱) / ۵-۸۸۸۱۱۹۰۴ (۰۲۱) / ۲۶۲۹۲۴۴۱ (۰۲۱)

ایمیل: info@kavoshgaroptic.com

kavoshgar_optic@yahoo.com

فضای مجازی: www.kavoshgaroptic.com

ص: ۹۶

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: علمی آموزشی اطلاع رسانی

زمینه / رویکرد: کودکان اوتیسم

صاحب امتیاز / وابستگی: مؤسسه غیر تجاری خیریه کودکان و نوجوانان اوتیسم روشنای فردا کرمان

مدیر مسئول: معصومه علی پور شجاعی

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: کرمان

شماره مجوز ارشاد: ۸۱۷۸۶

تاریخ مجوز ارشاد: ۳ اردیبهشت ۱۳۹۷

نخستین شماره: شماره ۱، بهار ۱۳۹۷

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۱، بهار ۱۳۹۷

تعداد شماره منتشره: ۱

محل آرشیو: -

آدرس: کرمان، ضلع شرقی میدان اول هفت باغ علوی

تلفن / فاکس: ۰۳۴۳۲۵۷۶۰۴

ایمیل: autism.kerman@gmail.com

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: عمومی

زمینه / رویکرد: خدمات اجتماعی، معلولان، سالمندان

صاحب امتیاز / وابستگی: آسایشگاه معلولین و سالمندان که‌ر‌یزک، روابط عمومی

مدیر مسئول: محسن پزشکی، حسن احمدی

سر‌دبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: ۱۸۷۴۴

تاریخ مجوز ارشاد: ۲۱ آذر ۱۳۹۰

نخستین شماره: -

شماره های میانی: شماره ۲۱۶، مرداد ۱۳۹۷

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۲۱۶، مرداد ۱۳۹۷

تعداد شماره منتشره: ۲۱۶

محل آرشیو: کتابخانه ملی

آدرس: تهران، انتهای خیابان مفت‌ح شمالی، نرسیده به میدان هفت تیر، نبش خیابان ملایری پور، پلاک ۱۱۰ آسایشگاه: ایران،

تهران، جاده قدیم قم بعد از بهشت زهرا، که‌ر‌یزک، انتهای بلوار دکتر حکیم زاد

کد پستی: ۱۵۷۵۶۳۳۴۱۱

تلفن / فاکس: (۰۲۱) ۸۸۳۴۰۴۰ / ۸۸۳۴۵۶۱۷

ایمیل: -

فضای مجازی: -

ص: ۹۸

گزارش (نشریه کانون ناشنویان)

ترتیب انتشار: گاهنامه

زبان: فارسی

گرایش: ناشنویان

زمینه / رویکرد: خبری، آموزشی

صاحب امتیاز / وابستگی: کانون کر و لال های ایران (کانون ناشنویان ایران)

مدیر مسئول: جبار باغچه بان

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، پاییز ۱۳۴۲

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: متوقف

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی

آدرس: تهران، کاخ ورزش، اطاق شماره ۷۷

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

توضیحات: این نشریه در چهار صفحه و قطع یخچالی تماماً به ناشنویان مانند: اساسنامه کانون، نتیجه انتخابات هیئت مدیره جدید کانون، تأسیس آموزشگاه فنی و حرفه ای کر و لال ها؛ نظام مافی و گزارش کنگره بین المللی کر و لال ها در شهر استکهلم پایتخت سوئد (۲۶ مرداد، ۳ شهریور) که رضا قلی شهیدی، از نخستین شاگردان باغچه بان، به نمایندگی از کانون کر و لال ها شرکت کرده بود، اختصاص دارد.

ترتیب انتشار: دو فصلنامه علمی - پژوهشی

زبان: فارسی - انگلیسی

گرایش: تخصصی دانشگاهی

زمینه / رویکرد: توانبخشی

صاحب امتیاز / وابستگی: سید محمد موسوی خطاط

مدیر مسئول: مسعود کریم لو

سردبیر: محمد کمالی

هیئت تحریریه: دکتر مسعود کریم لو، دکتر سحرناز نجات، دکتر فریدون لایقی، دکتر بیژن فروغ، دکتر غلامرضا جندقی، دکتر اصغر دادخواه، دکتر محمد کمالی

شهر: تهران

ناشر؛ چاپخانه: -

قطع: مجله ای

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، پاییز و زمستان ۱۳۹۰

شماره های میانی: شماره ۲، بهار و تابستان ۱۳۹۱

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۱۴، نیمه اول سال ۱۳۹۷

تعداد شماره منتشره: ۱۴

محل آرشیو: سایت نشریه (www.jdisabilstud.ir)

آدرس: تهران، خیابان میرداماد، میدان مادر، خیابان شهید شاه نظری، دانشکده توانبخشی دانشگاه ایران، گروه مدیریت
توانبخشی

تلفن / فاکس: ۰۹۳۵۴۵۵۹۴۷۶

ایمیل: mkamali@gmail.com / info@jdisabilstud.ir

فضای مجازی: www.jdisabilstud.ir

توضیحات: مجله مطالعات ناتوانی، مجله ای است بین رشته ای با گستره جغرافیایی منطقه ای؛ این مجله ضمن تمرکز بر مسائل
پزشکی ناتوانی، از انتشار مطالعات سایر رشته های مرتبط نظیر جامعه شناسی، حقوق، علوم

ص: ۱۰۰

اجتماعی، روانشناسی، مشاوره، جغرافیا، معماری، مهندسی و ... که مرتبط با مباحث ناتوانی (و زمینه های وابسته نظیر مسائل رفاهی، فقر، تأمین اجتماعی و ... ناتوانان) باشد؛ استقبال می نماید.

مجله مطالعات ناتوانی به شماره استاندارد بین المللی پی آیند (شاپا) ۲۸۴۰-۲۳۲۲ بوده و به زبان فارسی با چکیده های فارسی و انگلیسی مقالات به چاپ می رسد. این مجله از سوی کمیسیون نشریات علوم پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حائز رتبه علمی - پژوهشی شناخته شده که این رتبه در یک صدونهمین (۱۰۹) جلسه کمیسیون نشریات علوم پزشکی کشور مورخ ۱۸/۸/۹۱ به تصویب رسیده است.

همچنین شایان ذکر است که این مجله در نمایه های ISC، SID، Google Scholar و Magiran نمایه می شود.

ص: ۱۰۱

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: ناشنویان و خانواده آنها

زمینه / رویکرد: اجتماعی، علمی، فرهنگی، هنری

صاحب امتیاز / وابستگی: انجمن جوانان مهر سخن ناشنویان

شورای مرکزی: خلیل رحیمی، علی عباسی، شیما صبوری زاده، ندا کریمیان، حبیب عباسی، فهیمه رضیان

سردبیر: فهیمه رضیان

هیئت تحریریه: -

شهر: اصفهان

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: -

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: سال سوم، شماره ۹، زمستان ۱۳۸۴

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: -

آدرس: اصفهان، خیابان نشاط، خیابان هشت بهشت غربی، چهار راه ملک، ساختمان کیمیا، طبقه زیرین.

تلفن / فاکس: ۲۶۴۹۲۷۹

ایمیل: mehresokhan@yahoo.com

فضای مجازی: -

توضیحات: این نشریه فصلنامه داخلی انجمن جوانان مهر سخن ناشنوایان بوده که مدتی در اصفهان منتشر شده است.

ص: ۱۰۲

ندای آسایشگاه: ویژه نامه سالمندان و معلولین رشت

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: سالمندان و معلولین

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی و خبری آموزشی

صاحب امتیاز / وابستگی: آسایشگاه سالمندان و معلولین رشت (خیریه)

مدیر مسئول: حمیده کریم زاده

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: رشت

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: -

شماره های میانی: شماره ۱۹، اردیبهشت ۱۳۹۳

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشيو: رشت، دفتر موسسه

آدرس: رشت، میدان مصلی، ضلع ورودی مصلی

تلفن / فاکس: ۳۳۵۵۵۰۱۷

ایمیل: info@amsrasht.ir

ترتیب انتشار: گاهنامه

زبان: فارسی

گرایش: معلولان

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی

صاحب امتیاز / وابستگی: مجمع فرهنگی خیرین نسیم بهشت امام حسن عسکری (ع)

مدیر مسئول: بنفشه خاموشیان

سردبیر: رضا اسماعیلی

هیئت تحریریه: -

شهر: اصفهان

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: -

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشيو: اصفهان، دفتر موسسه

آدرس: اصفهان، خ ابوزر، ک شهید شیرزادی، بن بست طاهری، پلاک ۱۶

تلفن / فاکس: ۰۳۱۱۲۳۴۲۲۱۲

ایمیل: a-k-behesh@yahoo.com

فضای مجازی: -

ص: ۱۰۴

نشریه انجمن مهندسی توانبخشی ایران

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: معلولان

زمینه / رویکرد: توانبخشی، ارتوپدی

صاحب امتیاز / وابستگی: انجمن مهندسی توانبخشی ایران

مدیر مسئول: علیرضا محمد شیرازی

سردبیر: مصطفی غلامی

هیئت تحریریه: محمدرضا سروش، رضا امینی، هادی شجاعی، ام البنین امیرانی، افشین امینی، مجتبی جعفریان

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: -

شماره های میانی: شماره ۲۸، بهار ۱۳۸۴

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشيو: دفتر انجمن

آدرس: تهران، صندوق پستی، ۱۸۴-۱۶۳۱

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

نشریه علمی کاربردی همایش معاونین توانبخشی کشور

ترتیب انتشار: گاهنامه

زبان: فارسی

گرایش: معلولان

زمینه / رویکرد: علمی و کاربردی

صاحب امتیاز / وابستگی: سازمان بهزیستی کشور، معاونت امور توانبخشی

مدیر مسئول: -

سر دبیر: -

هیئت تحریریه: حسین نحوی نژاد، محمدرضا مرادی، مصطفی علیزاده، علی حسین معین نعمتی، سید علیرضا سعادت، رضا سلیقه

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: -

شماره های میانی: شماره ۳۱، قم، دی ماه ۱۳۹۰

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: -

آدرس: تهران، سازمان بهزیستی کشور، معاونت امور توانبخشی

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

فضای مجازی: -

توضیحات: این نشریه به صورت ویژه نامه برای همایش هایی که معاونت امور توانبخشی سازمان بهزیستی کشور در شهرهای مختلف برگزار می کند منتشر می شود.

ص: ۱۰۶

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: معلولان

زمینه / رویکرد: علمی، فرهنگی

صاحب امتیاز / وابستگی: جامعه معلولین نیکو تلاش استان قم

مدیر مسئول: محمد جوکار

سردبیر: فاطمه جهان دیده

هیئت تحریریه: -

شهر: قم

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: -

شماره های میانی:

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: دفتر فرهنگ معلولین

آدرس: قم، بلوار محمدامین، ورزشگاه شهید حیدریان، دفتر جامعه معلولین قم

تلفن / فاکس: ۲۹۱۶۴۴۴

ایمیل: -

توضیحات: نشریه داخلی جامعه معلولین نیکو تلاش استان قم که برای مدتی بین سال های ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۶ منتشر شده است.

ص: ۱۰۷

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: معلولان

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی آموزشی فرهنگی

صاحب امتیاز / وابستگی: مرکز آموزشی توانبخشی و نگهداری فرزندان معلول کارگران

مدیر مسئول: احمد سبزی علی

سردبیر: محمد رضا دشتی

هیئت تحریریه: سوسن آفتاب روشاد، مینا آروانه

شهر: تهران

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، سال ۱۳۷۷

شماره های میانی: شماره ۲۵

شماره ۲۶

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی

آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، خیابان سرلشگر فلاحی، خیابان اعجازی، خیابان شهید بهزادی، خیابان شهید میرزایی، پلاک ۵۰

تلفن / فاکس: ۲۲۴۱۳۴۷۵، ۸-۲۲۴۱۱۶۶۷

ایمیل: -

فضای مجازی: -

توضیحات: نشریه روابط عمومی مرکز آموزشی توانبخشی و نگهداری فرزندان معلول کارگران.

نیلوفرانه نشریه ای است که سنگ بنای آن در سال ۱۳۷۷ با حمایت خانم احمدی مهر مدیر آن زمان مرکز توانبخشی ریخته شد.

ص: ۱۰۸

هزاره سوم

ترتیب انتشار: دو هفته نامه

زبان: فارسی / به خط بریل

گرایش: -

زمینه / رویکرد: -

صاحب امتیاز / وابستگی: -

مدیر مسئول: علیرضا محمدیگی نیا

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، اواخر سال ۱۳۸۳

شماره های میانی: شماره ۱۴۷، آبان ۱۳۸۹

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی

آدرس: تهران

تلفن / فاکس: ۰۹۱۲۶۳۶۶۶۴۵

ایمیل: -

توضیحات: این هفته نامه به دو شکل بریل برای نابینایان و به صورت عادی برای بینایان منتشر می شود. این نشریه با هدف اطلاع رسانی صحیح، اشتغال زایی و تعامل دو طرفه بین افراد بینا و نابینا فعالیت می کند.

این نشریه از اواخر سال ۸۳ منتشر شده و به تناوب هر دو هفته یک بار به هر دو شکل بینایی و نابینایی آن منتشر می شود و این هفته نیز شماره ۱۴۷ آن به مرحله انتشار رسیده است.

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: معلولان

زمینه / رویکرد: فرهنگی، هنری، آموزشی، اطلاع رسانی

صاحب امتیاز / وابستگی: مؤسسه خیریه توانبخشی همدم، فتح المبین

مدیر مسئول: زهرا حجت

سردبیر: علیرضا سپاهی لائین

هیئت تحریریه: مژگان همایونی، صدیقه بختیاری، عباسعلی سپاهی یونسی، اعظم منعمی زاده، محبوبه همایونی، شمیسا

شهر: مشهد

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، تیر ۱۳۹۰

شماره های میانی: شماره ۲۱، شهریور ۱۳۹۵

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۲۸، تیر ۱۳۹۷

تعداد شماره منتشره: ۲۸

محل آرشیو: سایت نشریه (hamdam.org)

آدرس: مشهد، خیام شمالی، خیابان عبدالمطلب، عبدالمطلب ۵۸، مؤسسه خیریه توانبخشی همدم، فتح المبین

تلفن / فاکس: ۳۷۱۱۱۷۶۴ - ۳۷۱۱۱۷۵۵ (۰۵۱)

ایمیل: -

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: معلولان

زمینه / رویکرد: -

صاحب امتیاز / وابستگی: سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

مدیر مسئول: محمد استبرقی

سردبیر: زهره سوری

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: -

شماره های میانی: دوره جدید، شماره ۱، پاییز ۱۳۸۲

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی

آدرس: -

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

فضای مجازی: -

توضیحات: این نشریه، فصلنامه آموزشگاه استثنائی شهدا است.

ص: ۱۱۱

هیاوو در سکوت

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: ناشنویان

زمینه / رویکرد: علمی، فرهنگی

صاحب امتیاز / وابستگی: کانون ناشنویان خراسان رضوی

مدیر مسئول: معصومه ترابی مقدم

سردبیر: هادی ظهوریان، بهاره حسین زهی، سمانه متولی

هیئت تحریریه: -

شهر: مشهد

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: -

شماره های میانی: شماره ۲، زمستان ۱۳۸۵

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: -

آدرس: مشهد

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

نشریات به خط بریل

آینه قزوین

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی / خط بریل

گرایش: نابینایی

زمینه / رویکرد: علمی فرهنگی هنری اجتماعی و ورزشی

صاحب امتیاز / وابستگی: مؤسسه نابینایان و کم بینایان استان قزوین

مدیر مسئول: سمیرا خدابنده

سرمدیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: قزوین

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: ۲۶ خرداد ۱۳۹۳

نخستین شماره: سال ۱۳۹۳

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن نابینایان

آدرس: قزوین، خ هلال احمر، جنب سازمان بهزیستی، مؤسسه نابینایان و کم بینایان

تلفن / فاکس: ۰۲۸۳۳۲۴۴۱۷۳ / ۰۹۳۵۵۱۲۸۹۴۹

ایمیل: -

فضای مجازی: -

ص: ۱۱۳

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی / خط بریل و خط معمولی

گرایش: نابینایان

زمینه / رویکرد: عمومی

صاحب امتیاز / وابستگی: سازمان بهزیستی کشور، مرکز امور توانبخشی نابینایان کشور (رودکی)

مدیر مسئول: -

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، مهر ۱۳۸۵

شماره های میانی: شماره ۴، دی ۱۳۸۵

شماره ۶، اسفند ۱۳۸۵

وضعیت / آخرین شماره: متوقف

تعداد شماره منتشره: -

محل تهیه: کتابخانه ملی، مخزن نابینایان

آدرس: تهران، خ جمهوری، خ ظهیرالاسلام، پلاک ۵۳

کد پستی: ۱۱۳۶۹۱۴۹۱۱

تلفن / فاکس: ۳۳۱۱۲۱۵۲

ایمیل: -

فضای مجازی: www.reyhanehcharity.ir

توضیحات: نشریه ای است که در مرکز توانبخشی رودکی تولید و چاپ می شد و نخستین نسخه این نشریه به دو صورت بریل و بینایی در اختیار گروه های ویژه قرار گرفت.

ص: ۱۱۴

ترتیب انتشار: روزنامه

زبان: بریل (فارسی)

گرایش: عمومی

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی آموزشی / سیاسی، فرهنگی، اجتماعی

صاحب امتیاز / وابستگی: سازمان خبرگزاری جمهوری اسلامی

مدیر مسئول: فریدون وردی نژاد (۱۳۷۵ تا)، سهیل معینی (اکنون)

سردبیر: سهیل معینی

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: ۱۷۳۳۳

تاریخ مجوز ارشاد: ۲۳ اسفند ۱۳۷۸

نخستین شماره: ۲۸ آبان ۱۳۷۵

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: در حال انتشار، سال بیست و دوم شماره ۵۹۴۰، یکشنبه ۱۱ شهریور ۱۳۹۷

تعداد شماره منتشره: ۵۹۵۰ تا کنون

محل آرشیو: کتابخانه ملی، خبرگزاری جمهوری اسلامی

آدرس: تهران، خ خرمشهر، پ ۲۰۸، مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران

تلفن / فاکس: ۸۴۷۱۱۳۷۱

ایمیل: iransep@icpi.ir

توضیحات: این روزنامه ویژه نابینایان کشور و به خط بریل منتشر می شود. اولین روزنامه به خط بریل در خاورمیانه و ایران است.

ص: ۱۱۵

بچه ها بشری

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی / خط بریل و خط معمولی

گرایش: ویژه کودکان نابینا و کم بینا

زمینه / رویکرد: اجتماعی

صاحب امتیاز / وابستگی: -

مدیر مسئول: نسرین اطمینانی

سردبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: ۲۱۴۲۴

تاریخ مجوز ارشاد: ۳۰ آبان ۱۳۹۰

نخستین شماره: فروردین ۱۳۹۱

شماره های میانی: شماره ۳۰، مرداد ۱۳۹۳

شماره ۷۱، بهمن ۱۳۹۶

وضعیت / آخرین شماره: در حال انتشار

تعداد شماره منتشره: ۷۵

محل آرشیو: سایت نشریه (www.kamna.ir)

آدرس: تهران، خیابان ایران، کوچه مهدوی پور، پلاک ۴۸، طبقه همکف

کد پستی: ۱۱۵۸۷۷۳۴۱۳

تلفن / فاکس: ۳۳۵۱۱۸۸۲ / ۳۳۵۱۱۸۸۴

ایمیل: info@kamna.ir

فضای مجازی: www.kamna.ir

توضیحات: کمبود نشریات ویژه نابینایان در ایران، مدیریت بشری[□] را وا داشت تا ماهنامه ای برای دانش آموزان نابینا در دوره ابتدایی منتشر کند. این ماهنامه به خط بریل و با خط فارسی با فونت درشت تقدیم کودکان نابینای دانش آموز شد. فونت درشت این ماهنامه، به والدین کودکان نابینا امکان می دهد تا در مطالعه نشریه همراه کودک خود باشند و مشکلات او را به هنگام خواندن رفع کنند.

ص: ۱۱۶

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی / خط بریل و خط معمولی

گرایش: نابینایان

زمینه / رویکرد: علمی فرهنگی ورزشی اجتماعی

صاحب امتیاز / وابستگی: -

مدیر مسئول: نسرین اطمینانی

سردبیر: سیده زهرا ترابی

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: ۶۸۷۵۱

تاریخ مجوز ارشاد: ۲۰ مرداد ۱۳۸۲

نخستین شماره: شماره ۱، مرداد ۱۳۸۳

شماره های میانی: سال ۱۱، شماره ۱۰۹، آذر ۱۳۹۲

شماره ۱۵۹، بهمن ۱۳۹۶

وضعیت / آخرین شماره: در حال انتشار

تعداد شماره منتشره: ۱۶۴

محل آرشیو: کتابخانه ملی / سایت نشریه (www.kamna.ir)

آدرس: تهران، خیابان ایران، خیابان شهید مهدوی پور، نبش تحصیلی، پلاک ۴۸

کد پستی: ۱۱۵۸۷۷۳۴۱۳

تلفن / فاکس: ۰۲۱-۳۳۱۰۳۴۶۸ / ۰۲۱-۳۳۵۱۱۸۸۳

ایمیل: info@kamna.ir

فضای مجازی: www.kamna.ir

توضیحات: ماهنامه بشری اولین نشریه دوگانه ویژه نابینایان و کم بینایان در خاورمیانه و غیر دولتی است. گروهی از نابینایان اهل قلم و صاحب نظران بینا و با همت و کمک های جمعی از نیکوکاران فرهنگ دوست در سال ۱۳۸۳ تأسیس شد. این ماهنامه به صورت دوگانه همزمان با خط بریل ویژه نابینایان و با قلم درشت برای افراد کم بینا منتشر می شود و در اختیار تشکل های غیر دولتی نابینایان در تهران و سراسر کشور و برخی از مراکز آموزشی و مراکز خدمات بهزیستی ویژه نابینایان قرار می گیرد.

ص: ۱۱۷

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی / خط بریل

گرایش: نابینایان

زمینه / رویکرد: عمومی

صاحب امتیاز / وابستگی: مرکز نابینایان رودکی

مدیر مسئول: -

سردبیر: علی اکبر جمالی

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، زمستان ۱۳۶۵

شماره های میانی: شماره ۲، بهار ۱۳۶۶

شماره ۸، شهریور ۱۳۶۸

شماره ۲۱، زمستان ۱۳۷۱

شماره ۲۸، زمستان ۱۳۷۳

شماره ۴۳، خرداد ۱۳۷۷

شماره ۷۱، آبان ۱۳۹۴

وضعیت / آخرین شماره: متوقف

تعداد شماره منتشره: -

محل تهیه: کتابخانه ملی، مخزن نابینایان

آدرس: تهران

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

فضای مجازی: -

ص: ۱۱۸

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی / خط بریل

گرایش: عمومی

زمینه / رویکرد: علمی فرهنگی اجتماعی

صاحب امتیاز / وابستگی: انجمن نابینایان ایران

مدیر مسئول: علی اکبر جمالی

سردبیر: ابوالقاسم حکیمیان

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: ش ۱، آذر ۱۳۷۶

شماره های میانی: ش ۲، دی ۱۳۷۶

ش ۱۶، اسفند ۱۳۷۷

ش ۲۵، تیر ۱۳۷۹

ش ۷۰، فروردین ۱۳۸۴

وضعیت / آخرین شماره: متوقف / احتمالاً شماره ۷۰ (فروردین ۱۳۸۴)

تعداد شماره منتشره: ۷۰؟

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن نابینایان (تمامی شماره ها در این مخزن موجود است)

آدرس: تهران، منطقه ۶، طالقانی، نبش خیابان استاد نجات الهی (ویلا)، پلاک ۱۳۰، ساختمان مرکزی بانک تجارت

کد پستی: ۱۵۹۸۶۱۷۸۱۸

تلفن / فاکس: ۸۸۱۰۴۴۴۶

ص: ۱۱۹

رشد روشن جوان

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی / خط بریل

گرایش: نابینایان

زمینه / رویکرد: -

صاحب امتیاز / وابستگی: وزارت آموزش و پرورش، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی

مدیر مسئول: محمد ناصری

سردبیر: حبیب یوسف زاده؛ فاطمه رضایی

هیئت تحریریه: سپیده خلیلی، نوید سید علی اکبر، افسانه شعبان نژاد، فریبا علیزاده، رؤیا کارآمد، ریحانه کشاورز مطلق

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، مهرماه ۱۳۹۴

شماره های میانی: شماره ۱۷، مهر ۱۳۹۶

شماره ۲۲، اسفند ۱۳۹۶

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن نابینایان

آدرس: تهران، خیابان کریم خان زند، خیابان ایرانشهر شمالی، شماره ۲۶۶

کد پستی: ۶۵۶۸ - ۱۵۸۷۵

تلفن / فاکس: ۸۸۳۰۱۴۷۸

ایمیل: webmaster@roshdmag.ir

فضای مجازی: www.roshdmag.ir

توضیحات: برای دانش آموزان نایینای دوره متوسطه در سراسر کشور منتشر می شود، دارای ۲۴ صفحه (با احتساب جلد) است و هشت شماره در هر سال تحصیلی منتشر می شود.

ص: ۱۲۰

رشد روشن دانش آموز

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی / خط بریل

گرایش: نابینایان

زمینه / رویکرد: عمومی

صاحب امتیاز / وابستگی: وزارت آموزش و پرورش، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی

مدیر مسئول: محمد ناصری

سردبیر: فاطمه رضایی

هیئت تحریریه: سپیده خلیلی، نوید سید علی اکبر، افسانه شعبان نژاد، فریبا علیزاده، رؤیا کارآمد، ریحانه کشاورز مطلق

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، مهرماه ۱۳۹۳

شماره های میانی: شماره ۸ اردیبهشت ۱۳۹۴

شماره ۲۰، دی ۱۳۹۵؛ شماره ۳۰، اسفند ۱۳۹۶

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن نابینایان

آدرس: تهران، خیابان کریم خان زند، خیابان ایرانشهر شمالی، شماره ۲۶۶

کد پستی: ۶۵۶۸ - ۱۵۸۷۵

تلفن / فاکس: ۸۳۰۱۴۷۸

ایمیل: webmaster@roshdmag.ir

فضای مجازی: www.roshdmag.ir

توضیحات: ویژه دانش آموزان نابینای پایه های چهارم، پنجم و ششم دوره ابتدایی است و در سراسر کشور در ۲۴ صفحه و هشت شماره در هر سال تحصیلی منتشر می شود.

ص: ۱۲۱

رشد روشن نوآموز

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی / خط بریل

گرایش: نابینایان

زمینه / رویکرد: عمومی

صاحب امتیاز / وابستگی: وزارت آموزش و پرورش، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی

مدیر مسئول: محمد ناصری

سردبیر: فاطمه رضایی

هیئت تحریریه: سپیده خلیلی، نوید سید علی اکبر، افسانه شعبان نژاد، فریبا علیزاده، رؤیا کارآمد، ریحانه کشاورز مطلق

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، مهرماه ۱۳۹۴

شماره های میانی: شماره ۲۵، مهر ۱۳۹۶

شماره ۳۰، دی ۱۳۹۶

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن نابینایان

آدرس: تهران، خیابان کریم خان زند، خیابان ایرانشهر شمالی، شماره ۲۶۶

کد پستی: ۶۵۶۸ - ۱۵۸۷۵

تلفن / فاکس: ۸۸۳۰۱۴۷۸

ایمیل: webmaster@roshdmag.ir

فضای مجازی: www.roshdmag.ir

توضیحات: ویژه دانش آموزان نایینای دوم و سوم ابتدایی در سراسر کشور است. در ۲۴ صفحه (با احتساب جلد) و هشت شماره در هر سال تحصیلی منتشر می شود.

ص: ۱۲۲

رشد روشن نوجوان

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی / خط بریل

گرایش: نابینایان

زمینه / رویکرد: عمومی

صاحب امتیاز / وابستگی: وزارت آموزش و پرورش، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی

مدیر مسئول: محمد ناصری

سردبیر: حبیب یوسف زاده

هیئت تحریریه: فاطمه رضایی، فریبا علیزاده، مجید عمیق، محبت الله همتی

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، مهرماه ۱۳۹۴

شماره های میانی: شماره ۱۷، مهر ۱۳۹۶

شماره ۲۰، دی ۱۳۹۶

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن نابینایان

آدرس: تهران، خیابان کریم خان زند، خیابان ایرانشهر شمالی، شماره ۲۶۶

کد پستی: ۶۵۶۸ - ۱۵۸۷۵

تلفن / فاکس: ۸۸۳۰۱۴۷۸

ایمیل: webmaster@roshdmag.ir

فضای مجازی: www.roshdmag.ir

توضیحات: ویژه دانش آموزان نابینای دوره متوسطه اول سراسر کشور است و در ۲۴ صفحه (با احتساب جلد) و هشت شماره در سال تحصیلی منتشر می شود.

ص: ۱۲۳

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی / به خط بریل و خط معمولی

گرایش: نابینایان

زمینه / رویکرد: موضوعات قرآنی

صاحب امتیاز / وابستگی: مؤسسه معارف اسلامی امام رضا (ع)

مدیر مسئول: محمد عبداللّهیان

سردبیر: محمد عبداللّهیان

هیئت تحریریه: -

شهر: قم

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، پاییز ۱۳۸۹

شماره های میانی: شماره ۴، زمستان ۱۳۹۰

شماره ۸، زمستان ۱۳۹۱

شماره ۱۳، بهار ۱۳۹۳

وضعیت / آخرین شماره: متوقف / شماره ۱۳، بهار ۱۳۹۳؟

تعداد شماره منتشره: ۱۳

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن پایندها ۲ / مخزن نابینایان

آدرس: قم، بلوار شهید محمد منتظری، کوچه ۸، پلاک ۱۲، مؤسسه معارف اسلامی امام رضا (ع)

کد پستی: ۳۷۱۸۵-۱۶۷

تلفن / فاکس: ۳۷۷۴۲۰۱۰ (۰۲۵) / ۳۷۷۳۹۷۴۷ (۰۲۵)

ایمیل: info@maaref.ir

فضای مجازی: www.maaref.ir

توضیحات: این نشریه به دو صورت بریل و بینایی همراه با CD گویا منتشر می شود.

ص: ۱۲۴

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی / خط بریل

گرایش: ناینیان

زمینه / رویکرد: فرهنگی اجتماعی

صاحب امتیاز / وابستگی: مریم بهرامی

مدیر مسئول: مریم بهرامی

سردبیر: امیر سلامی

هیئت تحریریه: مریم بهرامی، امیر سلامی

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، مهر ۱۳۸۷ (پیش شماره، مرداد ۱۳۸۷)

شماره های میانی: شماره ۴۹، مهر ۱۳۹۱

شماره ۵۸، مهر ۱۳۹۳

شماره ۶۰، آذر ۱۳۹۳

شماره ۷۱، آبان ۱۳۹۴

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی

آدرس: تهران، خ شریعتی، خ خواجه عبدالله انصاری، کوچه بیستم، کوچه جوانه، پلاک ۳

تلفن / فاکس: ۰۹۰۳۱۰۷۱۴۹۸ / ۲۲۸۷۵۸۷۹

ایمیل: elmofarhang87@gmail.com

فضای مجازی: www.elmofarhangbraille.com

توضیحات: در مقدمه به اهداف کلی انتشار این ماهنامه پرداخته و درصدد بالا- بردن سطح علمی، دانش و آگاهی های اجتماعی و ایجاد فرصت های شغلی نابینایان است. توجه به اوقات فراغت، همکاری با دیگر مطبوعات، تلاش برای ایجاد شبکه اطلاع رسانی گسترده در زمینه های مختلف برای نابینایان از

ص: ۱۲۵

اهداف این مجله است. این ماهنامه دارای بخش های ادبیات، ایران شناسی، ورزش، مطالب مذهبی، طنز، اقتصادی بیمه ها و قوانین مالیاتی، داستان، مطالب جالب و خواندنی، مطالب پزشکی، موسیقی، از لابه لای جراید، کودک و نوجوان و آگهی است. ایجاد ارتباط بین انجمن ها و تشکل های مرتبط با ناینایان و معرفی توانایی های آن ها به یکدیگر از جمله اهدافی است که این نشریه به دنبال آن است. شماره صفر نشریه علم و فرهنگ با شمارگان یک هزار نسخه منتشر شده و در حال حاضر برای آشنایی بیشتر جامعه ناینایان ایران به صورت رایگان در اختیار علاقه مندان قرار می گیرد ولی قیمت اصلی هر نسخه آن ۲۰ هزار ریال است. گفتنی است ماهنامه علم و فرهنگ نشریه ای خصوصی است که با هزینه شخصی دست اندرکاران آن اداره می شود و به هیچ سازمان یا گروه و تشکلی وابسته نیست.

هزاره سوم

ترتیب انتشار: دو هفته نامه

زبان: فارسی / به خط بریل

گرایش: -

زمینه / رویکرد: -

صاحب امتیاز / وابستگی: -

مدیر مسئول: علیرضا محمدیگی نیا

سر دبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، اواخر سال ۱۳۸۳

شماره های میانی: شماره ۱۴۷، آبان ۱۳۸۹

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی

آدرس: تهران

تلفن / فاکس: ۰۹۱۲۶۳۶۶۶۴۵

ایمیل: -

توضیحات: این هفته نامه به دو شکل بریل برای نابینایان و به صورت عادی برای بینایان منتشر می شود. این نشریه با هدف اطلاع رسانی صحیح، اشتغال زایی و تعامل دو طرفه بین افراد بینا و نابینا فعالیت می کند.

این نشریه از اواخر سال ۸۳ منتشر شده و به تناوب هر دو هفته یک بار به هر دو شکل بینایی و نابینایی آن منتشر می شود و این هفته نیز شماره ۱۴۷ آن به مرحله انتشار رسیده است.

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی

گرایش: نابینایان

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی فرهنگی

صاحب امتیاز / وابستگی: بخش نابینایان و معلولین کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

مدیر مسئول: -

سر دبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

شماره های میانی: سال ۱۰، شماره ۳۹، پاییز ۱۳۸۵

سال ۱۲، شماره ۵۶، پاییز ۱۳۸۹

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، مخزن نابینایان

آدرس: تهران، کتابخانه ملی

فضای مجازی: www.nlai.ir

توضیحات: نشریه اندیشه سپید نخستین نشریه اطلاع رسانی ویژه کتابخانه های نابینایان در کشور است. در هر شماره به ارائه

آخرین اخبار و مقالات مرتبط در نشریات و رسانه های کشور می پردازد. ارائه فهرست کتاب های گویا و بریل بخش نابینایان و معلولین کتابخانه های کشور از دیگر مطالب این نشریه است. نسخه

ص: ۱۲۹

گویای آن در بخش نابینایان سایت سازمان اسناد و کتابخانه ملی موجود است.

از این نشریه که در دوره جدید به صورت فصلنامه منتشر خواهد شد تا به حال ۴۴ شماره در طول ۱۱ سال منتشر شده است.

ص: ۱۳۰

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی / به خط بریل و به خط معمولی

گرایش: نابینایان

زمینه / رویکرد: موضوعات قرآنی

صاحب امتیاز / وابستگی: مؤسسه معارف اسلامی امام رضا (ع)

مدیر مسئول: محمد عبداللّهیان

سردبیر: محمد عبداللّهیان

هیئت تحریریه: -

شهر: قم

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، پاییز ۱۳۸۹

شماره های میانی: شماره ۴، زمستان ۱۳۹۰

شماره ۸، زمستان ۱۳۹۱

شماره ۱۳، بهار ۱۳۹۳

وضعیت / آخرین شماره: متوقف / شماره ۱۳، بهار ۱۳۹۳؟

تعداد شماره منتشره: ۱۳

محل آرشیو: کتابخانه ملی، مخزن پایندها ۲ / مخزن نابینایان

آدرس: قم، بلوار شهید محمد منتظری، کوچه ۸، پلاک ۱۲، مؤسسه معارف اسلامی امام رضا (ع)

کد پستی: ۳۷۱۸۵-۱۶۷

تلفن / فاکس: ۳۷۷۴۲۰۱۰ (۰۲۵) / ۳۷۷۳۹۷۴۷ (۰۲۵)

ایمیل: info@maaref.ir

فضای مجازی: www.maaref.ir

توضیحات: این نشریه به دو صورت بریل و بینایی همراه با CD گویا منتشر می شود.

ص: ۱۳۱

ترتیب انتشار: ماهنامه

زبان: فارسی

گرایش: نابینایان

زمینه / رویکرد: عمومی اطلاع رسانی

صاحب امتیاز / وابستگی: -

مدیر مسئول: -

سر دبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: -

شماره های میانی: -

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: کتابخانه نابینایان رودکی

آدرس: تهران

تلفن / فاکس: -

ایمیل: -

توضیحات: این ماهنامه به صورت صوتی و بر روی سی دی در اختیار مشترکین خود قرار می گیرد. این نشریه مطالب گوناگونی از قبیل مطالب اجتماعی، فرهنگی، مناسبتی، ادبی و... را دربر می گیرد. احتمالاً نخستین نشریه گویا در ایران است که به صورت **Offline** منتشر می شده است.

اطلاعات بیشتری درباره این نشریه در فضای مجازی یافت نشد.

ترتیب انتشار: گاهنامه

زبان: فارسی (صوتی)

گرایش: ناینیان

زمینه / رویکرد: عمومی

صاحب امتیاز / وابستگی: انجمن علمی و فرهنگی دانشجویان و دانش آموختگان ناینیا و کم بینای کشور (شعبه کاشان)

مدیر مسئول: -

سر دبیر: -

هیئت تحریریه: -

شهر: کاشان

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، پاییز ۱۳۸۹

شماره های میانی: شماره ۳، تابستان ۱۳۹۱

وضعیت / آخرین شماره: متوقف

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشیو: sedayezendegi.blogfa.com

آدرس: کاشان، بلوار قطب راوندی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کاشان، دانشکده تحصیلات تکمیلی، اتاق ۲۴۷، دفتر

نماینده انجمن علمی و فرهنگی دانشجویان و دانش آموختگان ناینیا و کم بینای ایران

تلفن / فاکس: ۰۳۶۱۵۵۵۰۰۵۶ / ۰۳۶۱۵۵۵۰۰۵۷

فضای مجازی: -

توضیحات: گاهنامه صدای زندگی کاری از انجمن علمی و فرهنگی دانشجویان و دانش آموختگان نابینا و کم بینای کشور (شعبه کاشان) است. شماره نخست آن در پائیز ۱۳۸۹ منتشر شد. این ویژه نامه به صورت صوتی و بر روی سی دی تهیه شده و دارای مطالب جذاب و مختلف با موضوعات علمی، ادبی، فرهنگی و روانشناسی است.

ص: ۱۳۳

نوای کتاب

ترتیب انتشار: فصلنامه

زبان: فارسی (گویا)

گرایش: ناینایان

زمینه / رویکرد: اطلاع رسانی فرهنگی

صاحب امتیاز / وابستگی: کتابخانه عمومی ناینایان ولی عصر اصفهان

مدیر مسئول: رسول رضائی

سردبیر: مهدی رئیسی

هیئت تحریریه: مرتضی هادیان، حسن جعفری، رسول رضایی، مهدی رئیسی، پریسا محمدی، رقیه شفیعی، سجاد فداکار و...

شهر: اصفهان

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، سال ۱۳۹۵

شماره های میانی: شماره ۵، پاییز ۱۳۹۶

وضعیت / آخرین شماره: -

تعداد شماره منتشره: -

محل آرشيو: کتابخانه عمومی ناینایان ولی عصر اصفهان

آدرس: اصفهان - میدان احمد آباد - خیابان ولی عصر - جنب مخابرات، کتابخانه عمومی ناینایان ولی عصر اصفهان

تلفن / فاکس: -

ایمیل: valieasrlibrary@yahoo.com

توضیحات: مجله نوای کتاب اولین و تنها نشریه تخصصی کتاب و کتابداری ویژه نابینایان می باشد که اطلاعات ارزشمندی را در ارتباط با آخرین تولیدات کتاب گویا، کتاب های در دست گویا سازی، معرفی تولیدات و امکانات کتابخانه های گویا در سراسر کشور و مطالب آموزشی ارائه می دهد.

ترتیب انتشار: فصلنامه علمی - پژوهشی

زبان: فارسی

گرایش: تخصصی دانشگاهی

زمینه / رویکرد: علوم پیراپزشکی و توانبخشی

صاحب امتیاز / وابستگی: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

مدیر مسئول: ایرج عبدالهی

سردبیر: محمدعلی محسنی بندپی

هیئت تحریریه: دکتر امیرعلی محقق، دکتر امیر صادقی، دکتر مارتین وانریکگم، دکتر گاشایداس جی. ری، دکتر ایمان رضازاده

شهر: تهران

ناشر؛ چاپخانه: مؤسسه نشر و پژوهش نگاه مشرق میانه

شماره مجوز ارشاد: ۱۷۲۶۶

تاریخ مجوز ارشاد: ۱ آذر ۱۳۷۸

نخستین شماره: شماره ۱، تابستان ۱۳۷۹

شماره های میانی: شماره ۱۱، زمستان ۱۳۸۱

شماره ۳۰، تابستان ۱۳۸۶؛ شماره ۴۵، زمستان ۱۳۸۹

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۷۹، تابستان ۱۳۹۷

تعداد شماره منتشره: ۷۹

محل آرشیو: سایت نشریه (www.rehabilitationj.uswr.ac.ir)

آدرس: تهران، اوین، بلوار دانشجو، خیابان کودکیار، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، دفتر مجله علمی - پژوهشی
توانبخشی

کد پستی: ۱۹۸۵۷۱۳۸۳۴

ص: ۱۳۵

تلفن / فاکس: ۲۲۱۸۰۰۱۸

ایمیل: rehabilitationj@gmail.com

فضای مجازی: www.rehabilitationj.uswr.ac.ir

توضیحات: این مجله به صورت الکترونیکی منتشر می شود.

ص: ۱۳۶

ترتیب انتشار: دو فصلنامه علمی - پژوهشی

زبان: فارسی و انگلیسی

گرایش: تخصصی

زمینه / رویکرد: مقاله های بالینی و علوم پایه دستگاہ شنوایی و علوم وابسته

صاحب امتیاز / وابستگی: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی تهران

مدیر مسئول: مهین صدایی

سردبیر: محمد اکبری

هیئت تحریریه: محمد اکبری، سید هبه الدین برقی، کامران برین، محمد ابراهیم شبانه، کیانوش شیخ الاسلامی، مجید غفارپور، سعید فراهانی، محمد فرهادی، نعمت الله مختاری، عبدالله موسوی، محترم نجفی، مهدی نصر اصفهانی

شهر: تهران

شماره مجوز ارشاد: -

تاریخ مجوز ارشاد: -

نخستین شماره: شماره ۱، سال ۱۳۷۱

شماره های میانی: دوره ۲۳، شماره ۶

وضعیت / آخرین شماره: شماره ۵۰، بهمن و اسفند ۱۳۹۳

تعداد شماره منتشره: ۵۰

محل آرشیو: journals.tums.ac.ir

آدرس: تهران، خیابان انقلاب، نبش خیابان صفی علیشاه، دانشکده توان بخشی، گروه شنوایی شناسی

کد پستی: ۱۱۴۸۹۶۵۱۴۱

تلفن / فاکس: ۷۷۶۲۱۱۸۸ (۰۲۱)

ایمیل: aud@tums.ac.ir

فضای مجازی: journals.tums.ac.ir

توضیحات: شنوایی شناسی نشریه رسمی دانشگاه علوم پزشکی تهران است که مقاله های بالینی و علوم پایه دستگاه شنوایی و تعادل و علوم وابسته را به زبان فارسی - انگلیسی به چاپ می رساند. هدف از انتشار آن بالا بردن سطح دانش

ص: ۱۳۷

شنوایی شناسان، آسیب شناسان گفتار و زبان، متخصصان گوش، گلو و بینی، مغز و اعصاب، کودکان و زبان شناسان در زمینه شنوایی و تعادل، حفاظت شنوایی و توانبخشی مبتلایان به آسیب های شنوایی و تعادلی است.

اولین شماره نشریه در سال ۱۳۷۱ با تعداد ۱۰ مقاله به چاپ رسید. نشریه تا سال ۲۰۱۴ با نام دو ماهنامه شنوایی شناسی منتشر شده است، همچنین نشریه از سال ۲۰۱۳ به صورت الکترونیکی منتشر می شود. آخرین شماره آن دوره ۲۳، شماره ۶- (۱۱-۱۳۹۳) است. و ادامه انتشار مجله شنوایی شناسی از دوره ۲۴، شماره ۱، سال ۲۰۱۵؛ به زبان انگلیسی و با عنوان **Auditory and Vestibular Research** خواهد بود.

ص: ۱۳۸

در اینجا نشریات معرفی شده در این فصل بر اساس گرایش و محتوا و مطالب طبقه بندی و به ترتیب الفبا معرفی می شوند.

آسیب نخاعی

از نو

پویش

آموزش و پرورش استثنایی

تعلیم و تربیت استثنایی

همیار

ام اس

پیام ام اس

اوتیسم

آوای اوتیسم

بچه های آسمان

کلام اوتیسم

پزشکی

طب جانباز

علوم پیراپزشکی و توانبخشی مشهد

توانبخشی

پژوهش در علوم توانبخشی

پیک عصر

تلاش سبز

توانبخشی

توانبخشی نوین

خبرنامه طرح راهی به آسمان

خبرنامه شنوایی

علوم پیراپزشکی و توانبخشی مشهد

کاوش در توانبخشی

مطالعات ناتوانی

نشریه انجمن مهندسی توانبخشی ایران

نشریه علمی کاربردی همایش معاونین توانبخشی کشور

جسمی حرکتی

آوای رسا

بشارت

پیک معلولین

حرکت

روزنه ها

شوق حضور

حقوقی

حمایت سبز

روانشناسی

روانشناسی افراد استثنایی

سالمندی

پیام امید

کهریزک

ص: ۱۴۰

ندای آسایشگاه: ویژه نامه سالمندان و معلولین رشت

عمومی معلولیت

پیام امید

پیک توانا

توان یاب

حمایت سبز

روزنامه اطلاعات، صفحه «با معلولین»

روزنامه ایران، صفحه توانش

کهریزک

ندای آسایشگاه

نیکو تلاش

فرهنگی، اطلاع رسانی و پژوهشی

توان نامه

صفحه توانش روزنامه ایران

همدم

کتاب و کتابخانه

اخبار کتاب و کتابخانه های نابینایان

نوای کتاب

کودکان آسیب دیده و استثنایی

احیا

پژوهش در حیطه کودکان استثنایی

نسیم بهشت

نیلوفرانه

ص: ۱۴۱

معلولیت ذهنی

پیام مهر (پیام مهرورزان)

نابینایی

آئینه قزوین

اخبار کتاب و کتابخانه های نابینایان

ارمغان رودکی

امید روشندان

اندیشه سپید

ایران سپید

بچه های بشری

بشری

بصیر

پیک روشندان

پیک همدلان

رشد روشن جوان

رشد روشن دانش آموز

رشد روشن نوآموز

رشد روشن نوجوان

روشندل

روشندان

سپیدنامه وصال

سپیده آفرین

شقایق

صدای زندگی

علم و فرهنگ

هزاره سوم

ص: ۱۴۲

ناشنوایی

آوای دوست

آوای سکوت

آوای نگاه

اشاره

افق اندیشه

پروانه‌ها (ویژه خانواده و کودک کم شنوا)

پژواک سکوت

پیام ناشنوا

پیک شنوایی و گفتار

پیک ناشنوا

حرکت

خبرنامه شنوایی

زبان

سمعک

سنگر

شکست سکوت

شنوایی شناسی

صدای ناشنوا

گزارش (نشریه کانون ناشنوایان)

مهر سخن

هياهو در سكوت

ورزشي

شكيب

ص: ۱۴۳

چند نتیجه می توان به دست آورد:

- ۱- بیشترین آمار، نشریات با محتوای نابینایی با ۲۳ عنوان است.
- ۲- پس از آن آمار نشریات با محتوای ناشنوایی با ۲۱ عنوان است.
- ۳- نشریات با محتوای درباره ام اس، ورزشی، حقوقی و ذهنی هر کدام یک عنوان دارند.
- ۴- در مواردی مثل مشاغل مدرن (استار آپ ها) هیچ نشریه ای نداریم
- ۵- از نظر زمانی نشریات اینگونه اند:
 - زبان، به مدیریت جبار باغچه بان سال ۱۳۲۲
 - گزارش، وابسته به کانون ناشنوایان سال ۱۳۴۲
 - سمعک، وابسته به کانون ناشنوایان [سال ۱۳۴۴]
 - روشندان، مدیریت محمد خزائلی، سال ۱۳۴۵
 - روشندان، به مدیریت محمد خزائلی، سال ۱۳۴۷
 - پیک شنوایی، وابسته به کانون ناشنوایان، سال ۱۳۵۲
 - اشاره، وابسته به کانون ناشنوایان، سال ۱۳۵۷
- ۶- نشریات بریل، صوتی و الکترونیکی مربوط به سال های متأخر هستند.

پیشرفت جامعه معلولان بدون نشریات و بدون دانش اطلاع رسانی و بدون حرفه روزنامه نگاری ممکن نیست. عده ای از فعالین در زمینه معلولین یا افرادی از خود معلولین با توجه به همین واقعیت، نشریه هایی برای اطلاع رسانی و فرهنگ سازی در جامعه هدف دایر کردند و فعالیت هایی را در این زمینه رقم زدند. با این گونه تلاش ها رشته ای به نام روزنامه نگاری معلولیتی شکل گرفته است، اما پژوهش در این باره در ایران اندک است و جوانب این پدیده واکاوی و بررسی نشده است.

لازم است دانشجویان، پایان نامه های تحقیقی خود را در این باره بگیرند و پژوهشگران مقالاتی در این زمینه تألیف نمایند و نویسندگان هر سال چند کتاب درباره ابعاد این موضوع بنویسند.

در سال های اخیر چند مقاله در دفتر فرهنگ معلولین تألیف یا باز نشر شد و به منظور آگاهی عمومی این آثار را به عنوان مبنای پژوهش های بعد اینجا می آورم.

این مقالات در دو بخش دسته بندی شده اند؛ مقالات درباره وضعیت روزنامه نگاری معلولیتی در ایران و مقالات درباره وضعیت اروپا و آمریکا.

چهار مقاله در این بخش آورده ام، این ها مقالاتی است که در دفتر فرهنگ معلولین در دسترس بوده و توسط پژوهشگران این دفتر آماده سازی شده است.

مقاله اول درباره دو شخصیت فرهنگی است که به رغم داشتن معلولیت در حرفه روزنامه نگاری فعال هستند. این دو الگوی خوبی است تا نشان دهد معلولان می توانند در این حرفه فعال باشند. مقاله دوم کارنامه جبار باغچه بان در زمینه روزنامه نگاری را تجزیه و تحلیل می کند. مقاله سوم به معرفی چند نشریه ویژه ناشنوایی می پردازد و مقاله چهارم در واقع مکمل مقاله سوم است.

این چهار مقاله زوایایی از تاریخ تحولات نشریات معلولیتی را نشان می دهد و می تواند به عنوان منبع برای پژوهش های آینده استفاده شود.

روزنامه نگاران دارای معلولیت: بررسی موردی جبل المتین و خیرالکلام (۱)

محمد نوری (۲)

اشاره

از جامعه معلولان، شخصیت های ارزنده و برخاسته است. شیخ ابوالقاسم مشهور به افصح المتکلمین (درگذشت ۱۳۲۹ق) از کودکی گرفتار نقیصه ای در پا و دارای لنگی بود و با عصا راه می رفت. از ناحیه چشم هم کم بینایی شدید داشت. او نشریه خیرالکلام را در ۱۳۲۵ق/۱۲۸۶ش در گیلان تأسیس کرد و به رغم استبداد حاکمیت توانست تأثیر بنیادین در این منطقه ایجاد کند.

نیز سید جلال الدین حسینی ملقب به مؤیدالاسلام (درگذشت ۱۳۰۹ش) نشریه جبل المتین را در ۱۳۱۱ق تأسیس کرد. در حالی که در اواخر عمرش نابینا شده بود.

این مقاله به خدمات این دو شخصیت در عرصه مطبوعات و روزنامه نگاری می پردازد. آنان به رغم معلولیت شدید اما سخت ترین وظایف اجتماعی را بر عهده گرفتند و نشان دادند معلولیت مانع کار و تلاش و پیشرفت نیست.

تلقی برخی نسبت به روشندان یا ناشنوایان یا معلولان حرکتی این است که آنان توانایی اشتغال در هر شغلی را ندارند؛ فقط می توانند تلفنچی و امثال آن بشوند. اما واقعیت های تاریخی، عکس این را اثبات می کنند. افرادی به رغم

ص: ۱۴۸

۱- . این مقاله قبلاً در مجله توان نامه، شماره اول، تابستان ۱۳۹۴ منتشر شده است.

۲- . پژوهشگر در زمینه معلولیت ها و معلولان

نابینایی یا ناشنوایی یا فقدان توانایی حرکتی، نشریات بزرگی را تأسیس و اداره کرده اند. اکنون به دو مورد از کسانی می پردازم که به رغم داشتن معلولیت شدید، مجلات مهم و مؤثری را عرضه می کردند. آن ها نه تنها به این شغل اشتغال داشتند، بلکه این حرفه را به اوج رساندند و توانستند جنبش عظیم اجتماعی ایجاد کنند. متأسفانه هنوز اطلاعات معلولان از سراسر تاریخ و متون و گزارش های تاریخی گردآوری نشده تا معلوم شود این قشر همواره مظلوم چه خدماتی به ملت و مذهب خود کرده اند. این مقاله فقط به دو شخصیت به نام های سید جلال الدین حسینی ملقب و مشهور به مؤیدالاسلام و دوم شیخ ابوالقاسم ملقب به افصح المتکلمین به دلیل داشتن معلولیت و از طرف دیگر داشتن خدمات فراوان روزنامه نگاری می پردازد.

حبل المتین: این نشریه در ۱۰ جمادی الثانی ۱۳۱۱ یعنی ۱۳ سال قبل از صدور فرمان مشروطیت (۱۴ جمادی الثانی ۱۳۲۴/۱۴ مرداد ۱۲۸۵/۵ اوت ۱۹۰۶) کارش را آغاز کرد. به مدت چهار سال در کلکته و ایران منتشر می شد. در ایران خوانندگان و خواستاران فراوان داشت. مدیر آن سید جلال الدین حسینی ملقب به مؤیدالاسلام بود. او به دلیل داشتن روحیه آزادی خواهی و شجاعت و مردانگی، همواره به عمال جور و ستم و درباریان ایران حمله می کرد و مفسد و عیوب را بی پروا برملا می کرد. (۱)

حبل المتین پس از انتشار در تاریخ دهم جمادی الثانی ۱۳۱۱ ق در بیشتر کشورهای دنیا از جمله ایران، هندوستان، مصر، روسیه و ... نماینده داشته و اخبار این کشورها مخصوصاً ایران را به چاپ می رساند. صراحت این روزنامه در بیان مفسد و عیوب حکام ایران و خیانت و خطاهای رجال و عمال به حدی بود که میرزا علی اصغر اتابک اعظم ایران، ورود آن را به ایران به مدت چهار سال ممنوع نمود. علت این ممنوعیت را ظاهراً مقالات و مطالب تند دانسته اند که در مورد دریافت وام از دولت روس نوشته بود. این روزنامه به سبب بیان دردها و مشکلات جامعه ایران آن روز محبوبیت بسیاری در بین مردم و خوانندگان خود داشت؛ علت دیگر

ص: ۱۴۹

محبوبیت آن، توزیع رایگان بیش از پنج هزار نسخه آن در هفته، در حوزه های علمیه و مدارس طلاب و بین روحانیون نجف و علمای ایران بود که به مدت ده سال، این توزیع ادامه داشت. زین العابدین تقی اف هزینه های تولید و ارسال رایگان آن را بر عهده گرفته بود.

دولت هندوستان این نشریه را زیر فشار می گذاشت تا مطالب انتقادی ننویسد، همچنین چند بار آن را توقیف کرد؛ بار اول به مدت یک سال و بار دوم به مدت هشت سال در هندوستان توقیف بود و به ایران نیامد. آغاز توقیف دوم از سال ۱۲۹۵ تا ۱۳۰۳ش بوده و در این سال از توقیف خارج و مجدداً منتشر شده است. انتشار مجدد آن از سال ۱۳۰۳ تا ۱۳۰۹ش که سال فوت مؤیدالاسلام است ادامه داشته است. در سال های آخر عمر مؤیدالاسلام به علت ضعف بینایی اداره روزنامه به عهده دخترش فرّخ سلطان بود.

روزنامه جبل المتین در تهران نیز به مدیریت برادر مؤیدالاسلام یعنی میر سید حسن کاشانی به صورت روزانه منتشر می شد. روزنامه جبل المتین کلکته در طول حیات خود چهل و سه بار توقیف شده (۱).

مؤیدالاسلام علاوه بر جبل المتین مجله هفتگی مفتاح الظفر را در سال ۱۳۱۵ و مجله هفتگی آزاد را در سال ۱۳۱۶ق منتشر می ساخت. همچنین در همان سال روزنامه کلکته را به زبان اردو انتشار داد و در سال ۱۳۲۱ق مجله هفتگی ملک و ملت را به زبان انگلیسی منتشر نمود. در سال ۱۹۱۵م جبل المتین هفتگی را به زبان انگلیسی چاپ و توزیع کرد. مؤیدالاسلام کاشانی علاوه بر فقه و اصول، حکمت و ریاضیات را نیز تحصیل نموده است. در تحریر سبک مخصوصی دارد استعارات و کنایات در نوشته های خود استعمال می کند. مردی بسیار ساده است لباسش همیشه سرمه ای و خوراکش مختصر و بیشتر لبنیات است. در ده سال آخر عمر بینایی خود را از دست داد و برای خواندن و نوشتن از شخص دیگری کمک می گرفت. کار زیاد و مشقات فوق العاده نزدیک به چهل سال روزنامه نگاری، تأثیر منفی بر جسم او نهاد و بالاخره روز ۱۹ آذر سال ۱۳۰۹ش در

ص: ۱۵۰

حالی که در دفتر کار خود در شهر کلکته نشسته بود دچار حمله قلبی شد و شب ۲۴ آذر که معالجات پزشکان مؤثر واقع نشد، دعوت حق را لیک گفت. پس از یک سال طبق وصیت آن مرحوم جسدش را به ایران حمل نموده در مشهد مقدس در ایوان عباسی دفن کردند.^(۱)

حبل المتین حدود نیم قرن رهبری فکری مسلمانان ایران و شبه قاره را بر عهده داشت؛ مسلمانان را در کوران حوادث تلخ و شیرین قبل و بعد از مشروطیت مدیریت کرد. آن هم فردی که نابینایی مطلق دارد و قادر به خواندن یک صفحه نیست. اما اهتمام و پشتکار، درایت و ایمان به آگاهی بخشی و مدنیت خواهی آن چنان شور و اشتیاقی در وجود او ایجاد کرده بود که نابینایی و فقدان دید مانع کارش نبود.

خیر الکلام: این مجله اولین نشریه در گیلان است که توسط یک نفر معلول تأسیس و تداوم یافت. صاحب امتیاز و مدیر مسئول آن شیخ ابوالقاسم مشهور به افصح المتکلمین است. دوره کامل آن سه ساله است. شماره اول سال نخست، یکشنبه ۲۴ جمادی الثانیه ۱۳۲۵ق/ یکم مردادماه ۱۲۸۶ آغاز شد و پس از ۸۰ شماره پایان یافت. دومین سال نیز از ۱۸ رمضان ۱۳۲۷ شروع شد و بعد از نشر ۸۰ نسخه به انتها رسید. ولی در سال سوم تعداد شماره های انتشار یافته از روز ۱۰ شوال ۱۳۲۸ق تا ۹۳ شماره ادامه پیدا کرد.

محمد صدر هاشم معتقد است: «تا شماره ششم سال چهارم مورخ دوم جمادی الثانی ۱۳۲۹ قمری در شهر رشت انتشار یافته است.»^(۲)

اما نویسنده تاریخ جراید گیلان می نویسد: من این شش شماره را ندیده ام.^(۳)

شماره نخست این روزنامه در مطبعه ساحل نجات بندر انزلی به چاپ رسیده و از شماره دوم سال اول تا شماره ۴۶ سال دوم در مطبعه عروهاوثقی و سپس در مطبعه سعادت با چاپ سربی طبع می گردید و استثنائاً شماره های ۴۷ و ۴۸ سال

ص: ۱۵۱

۱- همان، ج ۲، صص ۲۰۶-۲۰۸.

۲- تاریخ جراید و مجلات ایران، ج ۲، ص ۲۶۱.

۳- تاریخ جراید و مجلات گیلان، فریدون نوزاد، ص ۱۵.

دیگر مشخصات آن چنین است: سمت راست سرلوحه: «مؤسس شرکت اتحادیه مدیر و دبیر میرزا ابوالقاسم افصح المتکلمین، مرکز اداره رشت محله صیقلان، بعد از ارسال پنج نسخه وجه اشتراک مطالبه، دریافت می شود.» سمت چپ سرلوحه: «قیمت اشتراک سالانه رشت ۱۸ قران، سایر بلاد داخله ۲۰ قران. قفقاز و روسیه ۵ مناط، فرنگستان ۱۴ فرانک، قیمت یک نسخه در رشت صد دینار، سایر بلاد داخله سه شاهی» وسط سرلوحه: «حفظ بیضه اسلام، خیرالکلام- ۱۳۲۵. هفته ای دو بار طبع و توزیع می شود».

خیرالکلام، جریده مبارز و بی پروایی بود که با رساترین بانگ، صدای آزادی در داد و مردم را علیه استبداد تحریک و تهییج نمود و در این راه آن قدر پیش رفت که گیلان مداران، اعیان و اشراف و مالکان متنفذ گیلان، روحانیون صاحب اقتداری چون میرزا مهدی شریعتمدار گیلانی و حاجی ملا محمد خمایی و بالاخره مأمورین آمروناهی و مداخله گر روس مبارزه با افصح و حتی نابودی اش را سرلوحه اقدامات خود قرار دادند.^(۱)

شیخ ابوالقاسم افصح المتکلمین در رویارویی با دشمنان قدرتمند با اتکا به سلاح کاری قلم و روزنامه و ایمان قوی ایستاد و به مبارزه ادامه داد و این ایستادگی مردانه نقش مثبت و مؤثری در جنبش مشروطیت و آزادی در گیلان داشته و شایسته تقدیر است. برای او سکوت و سکون معنی نداشت و به همین جهت روزنامه هایی چون ساحل نجات و راه خیال را هم نشر می داد و با نیش قلم بر دشمنان قدرتمند خود می افزود.^(۲)

افصح المتکلمین مردی از مردستان گیلان و سرزمین آزادگان بود و در راه سعادت و سلامت جامعه تا پای جان رفت و از هیچ مشکل و آزاری نهراسید، آزادی و استقلال ایران را قربانی مطامع اجنبی و مقام و موقعیت و ثروت و درآمد فکری نکرد، شرف خود و ملتی را در بازار استبداد و استعمار و استثمار به حراج نگذاشت.

ص: ۱۵۲

۱- تاریخ جراید و مجلات گیلان، ص ۱۶.

۲- همان.

شرح حال جامعی از این مرد پر جنب و جوش نداریم، آنچه روشن است این است که شیخ ابوالقاسم بعد از تحصیلات مقدماتی آن زمان به جامه مقدس روحانیت ملبّس شد و مسئولیت اجتماعی خود را از وعظ و خطابه بر منابر و مساجد آغاز کرد چون احاطه کم نظیری در فن بیان و پرداخت سخن و بی پروایی در طرح مسائل مردمی داشت نامور به افصح المتکلمین شد. (۱)

برای اینکه نقش مؤثرتری در بیداری و جنبش مردم داشته باشد، به کارهای مطبوعاتی روی آورد. با علاقه مندی فراوان به آزادی و آزادی خواهی توانست صاحبان کرم را به ایجاد شرکت (اتحادیه)، مؤسسه ای مطبوعاتی با راه اندازی چاپخانه در رشت و هم چنین ساحل نجات در بندر انزلی تشویق و تحریص نماید. اولین این دو شرکت برای نشر روزنامه خیرالکلام سرمایه گذاری کرد و دومی نیز روزنامه ساحل نجات را به مسئولیت و صاحب امتیازی افصح در بندر انزلی نشر داد.

شیخ ابوالقاسم از کودکی گرفتار نقیصه ای در پا گردید که به لنگی وی انجامید. از این رو، همواره با عصا راه می رفت، تندخوی و حتی بدزبان و کوتاه قد و سمین بود و یک چشم او کم سو و شاید در حد نابینایی بود، همیشه به سرعت و تندی گام بر می داشت و این ها از ویژگی های ذاتیش به شمار می رفت. شگفت این که افصح در عین تندخویی و دژکامی آدمی شوخ و بذله گو بود. اگر چه شیخ را با منابر خوب و مستدل و پرشونده اش می شناختند، ولی او شهرتش را مدیون خیرالکلام بود که به کوتاه زمانی بعد از انتشار مورد توجه تمامی طبقات حتی دشمنان آزادی قرار گرفت. نیشتری بر جگر خود کامگان و خاک سوزنده ای به دیده بیگانگان چشم طمع دوخته به ایران شناخته شد.

خیرالکلام، زبان مردم و مدافع منافع آنان بود. در این زمان انجمن ایالتی و ولایتی گیلان دخالت های ناروایی در امور زندگی مردم داشت ولی خیرالکلام مانع از دست اندازی به مردم می شد.

در محرم ۱۳۲۵ق سپهدار تنکابنی به حکومت گیلان منصوب شد، در دوران

ص: ۱۵۳

۱- . همان.

کوتاه حکومت او خودکامگان جان گرفتند و سعی در امحای آزادی مردم منطقه نمودند و چون جامعه بیدار و آگاه نمی توانست این رویه را بپذیرد، زمزمه های نارضایتی در گرفت. ولی پیش از آن که منجر به اقدامی شود، میرزا علی اصغرخان اتابک از اروپا به رشت آمد و به همراه سپهدار راهی تهران شد. دولت نیز استعفای سپهدار را پذیرفت و وزیر اکرم را به حکومت گیلان منصوب نمود.

اما وزیر اکرم نیز همان مشی زورگویی و استبداد را پیش گرفت؛ مردم به رهبری افصح، تشکلی به نام انجمن ابوالفضل تأسیس کردند تا مبارزه با استبداد را سامان دهی نمایند. این انجمن به رهبری افصح در اقشار مختلف مردم با استقبال مواجه شد اما سران حکومت گیلان بیشتر احساس خطر کردند. تا اینکه در ۲۶ رمضان ۱۳۲۵ افصح و دیگر مدیران انجمن دستگیر و چهل و پنج روز در زندان و زیر شکنجه و بدون ملاقات بودند. در این مدت همسر افصح با مسافرت به تهران و ملاقات با سران کشور به افشاگری و تظلم خواهی پرداخت. به طوری که جراید کشور با چاپ گزارش ها و مقالاتی به دفاع از آزادی خواهان گیلانی به ویژه افصح پرداختند، چون افصح به دلیل معلولیت و ظلم مضاعف، نزد همگان به عنوان چهره ای مظلوم مطرح شده و محبوبیت او نزد افکار عمومی چند برابر شده بود. وی در دوره معاصر اولین شخصیت معلول است که به دلیل دفاع از حقوق مردم، نزد مردم محبوب شده و همگان به نیکی از او یاد می کردند. به طوری که مجله صوراسرافیل درباره او نوشت:

زورگویی عوامل متکی به دربار و خطا و اشتباه و ندانم کاری های متواتر دستگاه اجرایی دولتی و قتل و کشتار جگرخراش مردم خشک بیچار و وضع و تحمیل عوارض کمرشکن به اصناف گیلان است.

چون انجمن ابوالفضل در خدمت محرومان و دفاع از ناراضیان بود، آن چنان با استقبال عامه روبه رو شد و نضج یافت که به قدرتی شکننده مبدل گردید، امیر اکرم متوجه خطر شد و به ظاهر راه مماشات پیش گرفت، ولی عملاً به خواسته های مردم توجه لازم نشد و خدمتی در جهت منافع اجتماعی صورت نگرفت.

«قانون مطبوعات که هنوز از مجلس نگذشته و مجازات بی قانون هم گویا در هیچ کوره ده مملکت مشروطه صحیح نباشد... اما ... یکی از این بیچاره ها افصح

المتکلمین از علمای رشت و مدیر روزنامه خیرالکلام است که با نصف بدن فالج و عدم قدرت بر حرکت، در زیر چوب، خون استفراغ کرده، امروز را از حیات محروم و مأیوس است، آیا بهتر نبود که ... به مردم بنمایانید که هر کس از حدّ خودش تجاوز کرد ولو پهلوان هم باشد در دوره مشروطیت به مجازات می رسد...»^(۱)

بالاخره مبارزات همسر افصح اثر خود را بخشید، افصح المتکلمین آزاد شد و به تهران رفت و در آنجا شماره های ۱۴ و ۱۵ و ۱۶ روزنامه خیرالکلام را فقط در توضیح و تشریح مظالم عمال خود کامه و زورگویی ها و قلندری حکام بیدادگری چون نصرت الله امیر اعظم و درخواست محاکمه او چاپ و نشر داد و سبب شد دگر باره مدیران جراید به هماوایی او برخیزند. به ویژه نشریه تمدن، با جدیت از ظلم هایی که به افصح و یارانش رفته، گزارش داد و خواستار محاکمه حاکمان گیلان شد.^(۲)

افصح المتکلمین پس از آزادی و اقامتی کوتاه در تهران به رشت بازگشت و در این مدت توانسته بود حاکم را معزول نماید، روزنامه خیرالکلام پیرامون حکومت نود و اند روزی امیر اعظم ضمن مقاله ای نوشت:

«در ماه اول اساس مشروطه را در گیلان برچید، در ماه دوم دست به عصمت و ناموس مردم انداخت، در ماه سوم مشغول خواندن شب نامه ها بود.»^(۳)

مدتی فضا آرام بود، اما وقتی دربار آقا بالاخان را به عنوان حاکم گیلان تعیین کرد، مجدداً تنش ها آغاز شد. زیرا او سنگدل و بی رحم و مستبد بود. و شروع به آزار و اذیت مردم نمود، بدبختانه در این زمان روحانی منتفذ گیلانی؛ حاج ملا محمد خمایی همراه حکومت و علیه مردم شد. خمایی می گفت:

«مدیر خیرالکلام محرک اغتشاش است و باید بی درنگ دستگیر و زندانی شود.»^(۴)

سردار افخم که جلب پشتیبانی حاجی خمایی را موجب تقویت خود و حکومت

ص: ۱۵۵

۱- . تاریخ سانسور مطبوعات ایران، ج ۲، ص ۳۲۶.

۲- . روزنامه تمدن، ش ۵۲، ۱۷ محرم ۱۳۲۶، ج ۲، ص ۳۲۶؛ تاریخ جراید گیلان، ص ۱۹-۲۰.

۳- . روزنامه خیرالکلام، سال اول، ۱۳۲۵؛ تاریخ جراید گیلان، ص ۲۰.

۴- . گیلان در جنبش مشروطیت، ابراهیم فخرایی، چاپ شرکت سهامی کتاب های جیبی، چاپ اول ۱۳۵۲، ص

می دانست، دستور دستگیری افصح را صادر نمود. بار دیگر مدیر مبارز خیرالکلام به گونه موهنی جلب و تحویل زندان شد. بعد از این مصائب باز هم افصح نتوانست از امنیت بهره ور گردد زیرا او همیشه در چند جبهه می جنگید، به استقلال میهن خویش عشق می ورزید و نمی توانست مداخلات اجنبی را تماشاگری خاموش باشد، می خروشید، هیاهو به پا می کرد، می نوشت و می گفت و مردم را به هیجان و خیزش وا می داشت و این با دژم خویی نکراسف، قونسول روس در گیلان سازش نداشت و لازم می دید به گونه ای این مبارز راستین را از میان بردارد. قضا را در این ایام مسائلی در گیلان پیش آمد که روسیان بدون هیچ مجوز بین المللی دخالت نموده به وحشیانه ترین گونه ای روبروی مردم ایستادند و به حاکم دستور دادند به دستگیری مبارزان اقدام نماید و به این اکتفا نکرده به سربازان روسی دستور حمله به چاپخانه عروهاوثقی را داد و بالاخره چون با مقاومت مردم و صدور اعلامیه اظهار تنفر جامعه از اعمال روسان مواجه شد، جنون مردم آزاریش به اوج رسید و این اعلامیه را به تحریک افصح اعلام کرده و به سربازانش دستور سر ریز کردن به اداره روزنامه خیرالکلام را داد.

افصح المتکلمین به اعتراض برخاست و به شدت عمل قونسول را تقبیح نمود و این موضوع خشم نکراسف را شدیدتر ساخت و با بی شرمی این روحانی مبارز را خود به باد کتک گرفت و به جبر و زور و در حالی که سربازان روسی او را می زدند و می کشیدند، به قونسول خانه بردند و تازه بعد از این همه وحشی گری وجود او را در رشت مخل نظم و مضر شناختند و خواستار تبعید او از وزارت خارجه توسط سفارت شدند.

افصح المتکلمین به راستی مردی حادثه ساز بود و دوست داشت همواره بستیزد، شاید او در این ستیزه و مبارزه می توانست شخصیت بارز خود را بنمایاند، در آزادی خواهی و میهن پرستی میرزا ابوالقاسم جای هیچ شک و تردید نیست.

افصح علاوه بر مبارزه با مستبدین و عناصر ضد آزادی و عدالت، مجبور بود در چند جبهه دیگر هم مبارزه کند. با جهل و خرافات عمومی نبرد کرده و تلاش می کرد سطح دانش و آگاهی مردم را افزایش دهد. مدارس و رفتن به مدرسه را تشویق کند. با منحرفان و اذئاب دولت های خارجی مبارزه می کرد. به نقد برخی از

نشریات که فرهنگ ملی و مذهبی مردم را قبول نداشتند، می پرداخت. در مقابل، این نشریات بدترین تهاجمات را علیه او داشتند و او را با القابی مثل چولاق، چولاق مرثیه خوان یاد می کردند.^(۱)

بالاخره پس از ناملایمات و سختی های فراوان در سال ۱۳۲۹ق در گذشت. او را باید افتخار جامعه معلولان دانست. چون از معدود آزادی خواهان ضد استبداد و ضد استعمار بود و در این راه زندان ها، شکنجه ها و مصائب فراوانی متحمل شد ولی هیچ گاه تسلیم زر و زور و تزویر نشد.

مآخذ: بوشهر در مطبوعات عصر قاجار، سید جعفر حمیدی، تهران، بنیاد مستضعفان و جانبازان، ۱۳۷۸. تاریخ جراید و مجلات ایران، محمد صدر هاشمی، اصفهان، ۱۳۲۸، دو جلد.

تاریخ جراید و مجلات گیلان، فریدون نوزاد، تهران، سازمان انتشارات وزارت ارشاد، ۱۳۷۹.

تاریخ سانسور مطبوعات ایران، گوئل کهن، تهران، آگاه، ۱۳۶۲. گیلان در بخش مشروطیت، ابراهیم فخرایی، تهران، حبیبی، ۱۳۵۲.

ص: ۱۵۷

محمد نوری

جبار باغچه بان (۱۲۶۴-۱۳۴۵ش) متولد ایروان پایتخت ارمنستان کنونی ولی پدرش از اهالی تبریز یا ارومیه بوده است. او در ایروان و قفقاز فعالیت روزنامه نگاری داشته ولی در عرصه غیر کودکان و غیر معلولان بوده است. اما پس از آمدن به ایران و فعالیت در عرصه آموزش و پرورش کودکان و سپس ورود تخصصی در عرصه ناشنوایان خود را ناگزیر دید به روزنامه نگاری و چاپ نشریه هم پردازد. زیر اطلاع رسانی و فرهنگ سازی لازمه کار آموزش و پرورش است و آن دو مکمل یکدیگر و لازم و ملزوم همدیگر می باشند. عامل دیگر ورود او را به عرصه روزنامه نگاری تسریع کرد و آن انتشار نشریه ای با حمایت سفارت انگلستان برای کودکان ایرانی بود. گو اینکه این اقدام را کسر شأن خود و دیگر ایرانیان و تحقیر ایرانیان می دانست.

انجمن پیروزی وابسته به انجمن ایران و انگلستان در سال های ۱۳۱۰ تا ۱۳۲۰ مجله ای به نام شیپور منتشر می کرد. این مجله ادبی، خانوادگی و اجتماعی بود. مدیریت شیپور پس از چندی ضمیمه ای برای کودکان و نوجوانان به نام «نونهالان» منتشر کرد. مطالب نونهالان برای سنین ۸ تا ۱۴ ساله پیش بینی شده بود. مدیریت آن بر عهده عبدالله فریار از نویسندگان مطرح آن زمان بود. قطع آن ۳۰ × ۴۶ سانتی متر و ۸ صفحه داشت.

در واقع نونهالان نخستین نشریه بود که برای کودکان و نوجوانان منتشر می شد، البته چون ضمیمه شیپور بود، برخی آن را اولین ندانسته اند و مجله خردسالان را نخستین نشریه کودکان دانسته اند. اما خردسالان در سال ۱۳۲۱ توسط عباس شاهنده به صورت هفتگی منتشر می شد. از این نشریه فقط یک شماره نشر یافت و

ص: ۱۵۸

ضمیمه شیپور یا نونهالان در مخازن و کتابخانه های ایران یافت نشد و از محتوای آن خبر نداریم ولی به دلیل اعتراضات معلول می شود به نفع دولت انگلستان تبلیغ می کرده و مروج ایده ها و طرز فکری انگلیسی بوده است. به عبارت دیگر درصدد بوده ذهنیت ایرانیان را از کودکی از ضدیت با انگلستان پاک سازی کند.

باغچه بان یکی از منتقدان و معترضان مجله شیپور و نونهالان بود و صریحاً و بی مهابا به مخالفت با نونهالان برخاست و به شدت به نقد آن پرداخت. او درباره نونهالان نوشت:

ای فرزندان که امروز آموزشگاه های ایران را پر کرده اید، آیا می دانید ایران چیست؟ اگر درس ایرانیت خوانده اید و فرزند شیر پاک خورده این کشور هستید، از این تاریخ هر گاه کسی بخواهد مجله نونهالان را بفروشد نخرید! ای آموزگاران ایرانی اگر خون ایرانی دارید، هر گاه مدیران شما را وادار کنند که شاگردان را برای خرید آن روزنامه تشویق نمایید، خودداری کنید. ای مدیران مدارس اگر شما فرزندان صالح ایران هستید اگر وزارت فرهنگ به شما دستور کتبی و یا شفاهی بدهد که آن روزنامه را ترویج کنید، مردانه ایستادگی نمایید زیرا این امر چهره زیبای ایران پرستی را لکه دار می کند. ای ملت ایران اگر شماها ایران را دوست دارید نگذارید اطفال شما آن روزنامه را به خانه های شما داخل کنند زیرا آن روزنامه زهری به شکر آمیخته است که به خورد فرزندان ایرانی داده می شود، گول نخورید.

امروز طبع کردن یک ورق کاغذی خیلی مصارف لازم داد با وجود اینکه مجله کودک و یا بازی کودکان و آئین دانشجویان و یا سخن و امثال آن مجله ها که مخصوص مدارس و روشنفکران و بچه ها است، با اینکه گران می فروشند ورشکست می شوند نگذارید با راه رفتن مجله نونهالان و این قبیل روزنامه های مفت به دست اطفال شما، سرمایه فرهنگی ایران ورشکست شود. بدانید که کاسه های گرم تر از آش که می خواهند له له و دایه فرزندان شما باشند، قاقاها و شوکولات های مفت و

ارزان روزنامه ها را در مدارس به خورد اطفال شما بدهند، بی جهت نیست. (۱)

جبار باغچه بان ذاتاً دارای گرایش ملی گرایانه و ایران گرایانه بود. به همین دلیل به خاطر وابستگی مجله نونهالان به تفکر انگلیسی و تبلیغات گسترده برای دولت انگلستان را نمی پسندید و شروع به مخالفت با این مجله کرد. برای این منظور، او در مقاله ای با عنوان (شخصیت معنوی هر ملت با فرهنگ او ظاهر می شود). (زبان، شماره ۱۱) مجله نونهالان را تحریم کرد.

عبارات باغچه بان حاکی از عمق باورها و گرایش های او است و سخنان او گویای ارادت، صداقت و بی پیرایگی او می باشد. به همین دلیل هم توانست جلوی نونهالان را بگیرد و نگذارد کودکان و کلاً فضای آموزشی ایران تحت تأثیر آن قرار گیرد. اما صرف اقدام سلبی کم فایده بود بلکه باید اقدام مثبت و ایجابی انجام می داد و نشریه ای برای کودکان چاپ می کرد. به همین دلیل به فکر فصلنامه آلبوم و نشریه بهار کودکان افتاد. و ضمیمه ای برای مجله زبان (یا زبان آموزگار) ویژه کودکان منتشر کرد. بعداً به معرفی این نشریات می پردازم.

باغچه بان مبتکر و نخستین ایجاد کننده موارد زیر شناخته می شود:

دبستان کر و لال های تهران، تأسیس ۱۳۱۲

دستگاه فهم اصوات از طریق دندان و استخوان های فک (تلفن گنگ یا گوشی استخوانی)، ثبت در ۱۳۱۲

جمعیت حمایت از کودکان کر و لال، تأسیس ۱۳۲۲

درخواست مجله سخن برای آموزگاران (۱۳۲۳) و عدم اعطای جواز

اولین کسی که تلاش کرد از تجارب جهان مدرن استفاده کند و افراد مستعد را به اروپا و امریکا اعزام نماید.

روش ترکیبی آموزش خواندن و نوشتن به کودکان

راه اندازی تربیت معلم

تألیف کتاب دستور تعلیم الفبا

الفبای گویا

ص: ۱۶۰

ابداع روشی برای تعلیم به ناشنوایان

ایجاد جمعیت اتفاق معلمین در تبریز

ادبیات نمایشی کودکان را پایه گذاری کرد

آغازگر تعلیم و تربیت کودکان ناشنوا

تدوین نخستین نمایشنامه ویژه کودکان ایران

پایه گذار روش خاص آموز حساب به ناشنوایان و تدوین کتابی در این زمینه

ابداع گاهنجا یا گاه نما، وسیله نشان دادن پستی و بلندی های جغرافیایی روی نقشه به کودکان

اما غیر از موارد مزبور، در زمینه روزنامه نگاری هم اولین کسی بود که:

- ابداع و نشر نشریات فکاهی

- نشریه ای ویژه توجیه و آموزش آموزگاران معلمان به نام زبان تأسیس کرد.

- اولین فصلنامه های ویژه کودکان به نام آلبوم و بهار کودکان تأسیس کرد.

- اولین مجله ویژه ناشنوایان به نام گزارش به توصیه و پیشنهاد او توسط «کانون کر و لال های ایران» و به مدیریت علی سرتیپی منتشر شد.

بنابراین باغچه بان حداقل شانزده ابتکار مهم و سرنوشت ساز و حداقل چهار ابتکار در عرصه روزنامه نگاری در کارنامه خود دارد. بنابراین ابتکارات او در زمینه روزنامه نگاری بیش از زمینه های دیگر است. چون ۱۶ ابتکار عمومی او به حداقل هشت موضوع تقسیم می شود. این ابتکارات در حدی است که سودمندی آن نصیب آحاد جامعه در همه مناطق و همه اقشار شده است. لازم است هر یک از ابتکارات باغچه بان از منظرهای مختلف بررسی و پایان نامه، کتاب و مقاله درباره آنها تألیف گردد. به ویژه عرضه آن به جهان لازم است. راستی اگر چنین شخصیتی متعلق به یکی از کشورهای اروپایی بود، چه کار می کردند؟ حتماً چندین فیلم، کتابخانه ها و آرشیوهای متعدد موزه های متنوع، جایزه هایی به نام او و خلاصه جهان را پر می کردند.

ماهنامه زبان یا زبان معلم یا زبان آموزگار

علاقه به روزنامه نگاری از دوره جوانی و همواره در جبار باغچه بان وجود داشت. اما موانع بسیار برای تأسیس نشریه ای که دوست داشت بر سر راهش بود. او طی

سال های اقامت در مرند، تبریز و شیراز به علت مشغولیات فکری زیاد و نداشتن کمک مادی و معنوی، دست از این کار برداشت تا اینکه در سال های ۱۳۲۰ که شرایط مساعدتر شد و آزادی نسبی ناشی از رفتن رضاخان پهلوی از ایران حکم فرما گردید، قلم به دست گرفت و بعد از اخذ موافقت نامه وزارت فرهنگ به شماره ۹۲۵/۸۲۷۷/۳۵۴۹۳ در ۱۴ اسفند ۱۳۲۲ش، به نشر اولین شماره مجله زبان در اول بهمن ۱۳۲۳ پرداخت. این مجله وابسته به جبهه آزادی بود. مدیر مسئول آن آذر رهنما بود. ولی محتوای آن را باغچه بان می نوشت.

منظور باغچه بان از زبان، زبان معلمان و سخنگویی یا نمایندگی آموزگاران و به تعبیر واضح تر حمایت از کارها و حقوق آنان بود. خود باغچه بان درباره ویژگی مجله زبان می نویسد:

البته خوانندگان عزیز که اغلب آنها همکاران ما و روشنفکران هستند، می توانند تصدیق کنند که قبل از انتشار مجله زبان، در تاریخ مطبوعات ایران مجله یا روزنامه ای یافت نمی شد که جداً و صمیمانه مدافع حقوق آموزگاران بوده و نام آموزگاری را شعار خود سازد و این صنف مجهول القدر را از پشت پرده گمنامی بیرون کشیده به جامعه معرفی کند.

تأسیس، انتشار و توقف: نخستین شماره مجله زبان در یکم بهمن ۱۳۲۳ منتشر شد. شانزده شماره آن تا اردیبهشت ۱۳۲۶ ادامه یافت. سردبیری زبان بر عهده باغچه بان بود و احمد آرام و دکتر هشرودی، در تدوین و تنظیم مطالب به او کمک می کردند. منظور باغچه بان از زبان، سخنگویی آموزگاران بود و تقریباً تمام مطلب مجله را خود می نوشت. او در این میان، هیچ گاه از توجه به کودکان غافل نبود. او در برخی از شماره ها، صفحه هایی برای آنان داشت که ساده، کودکانه و موزون بود و برای پاسخگویی به نیاز کودکان ناشنوا و کار با آنان، گاه شعرهایی می سرود؛ بنابراین، این مجله برای آنان که از شنیدن اصوات محروم بودند، نیز کارکرد آموزشی داشت.

هدف اصلی باغچه بان همان طور که خودش می گوید (و نقل کردم) دفاع از هویت و سخت کوشی و حقوق معلمان است. اما اهداف دیگری را هم دنبال می کرد؛ از جمله آموزش ضمن خدمت معلمان؛ انتقال تجارب و دستاوردهای

آموزشی؛ هم افزایی در زمینه دانش کلاس داری و تربیت دانش آموزان؛ تشویق معلمان کوشا و موفق و تعمیم علل موفقیت آنها به دیگران؛ ایجاد هویت و تشکل صنفی؛ افزایش مطالعه و سطح معلومات عمومی معلمان.

باغچه بان اگر بعضاً به این اهداف هم اشاره نکرده باشد ولی در عمل مجله زبان کما و بیش این اهداف را پی داشت. متأسفانه این تجربه به جای گسترش و تعمیم پس از ۱۶ شماره به دلیل فقدان منابع مالی و بودجه برای تأمین مخارج آن، در ۱۳۲۶ش تعطیل شد. باغچه بان خیلی اجمالی و سربسته نداشتن کمک را علت اصلی تعطیلی می داند. فقدان کمک هم شامل کمک مالی و مادی و هم حمایت اجتماعی و انسانی می شود و گویا هر دو دخیل بوده است. اساساً باغچه بان بسیار جلوتر از همکارانش بوده و سطح اندیشه و تجربه او ده ها سال پیشرفته بوده است. از این رو عموم معلمان نمی توانستند هم پای او حرکت کنند. البته کمک مادی هم مزید علت شده و توقف مجله را موجب شده است. البته باغچه بان خیلی خلاصه می نویسد:

ناگفته نماند که من نمی توانم در این باب تمام همکاران خود را به بی عاطفگی متهم کنم زیرا در این سال ها کشور وضعیت طبیعی نداشته و ممکن است که آنها گرفتارتر از من بوده باشند! (۱)

وزارت فرهنگ سه سال بعد یعنی در ۱۳۲۹ گویا اعلام آمادگی می کند تا به نشر زبان کمک کند و نامه ای به تاریخ ۲۰ اسفند ۱۳۲۹ به باغچه بان می نویسد و نشر آن را خواستار می شود. اما باغچه بان در این زمان به شدت و تمام وقت به ناشنویان می پرداخت. و معتقد بود این گونه کارها را خود معلمان باید پیگیری و انجام دهند.

لازم به یادآوری است باغچه بان قبل از نشر زبان، درخواست نشریه ای به نام سخن به تاریخ ۱۳۲۳ کرده بود ولی وزارت فرهنگ به دلیل انتشار مجله ای به همین نام با این درخواست موافق نکرده بود. بعد از درخواست دیگری برای نشر مجله زبان می دهد و قبول می شود. (۲)

ص: ۱۶۳

۱- . زبان، ش ۱۶.

۲- . سایت هم کلاسی

این مجله قرار بود به صورت ماهنامه منتشر شود ولی در طول سه سال فعالیت فقط ۱۶ شماره منتشر کرد یعنی تقریباً هر دو ماه یک شماره.

وضعیت معلمان و آموزش و پرورش: جبار باغچه بان «انسانی بی خیال» و «نون به نرخ روز بخور» نبود؛ بلکه متعهد و وظیفه شناس بود؛ به طوری که نمی توانست وظیفه شناسی بعضی از معلمان و وضعیت آشفته آموزش و پرورش را تحمل کند و تلاش می کرد، این وضع را تغییر دهد. به همین دلیل اقدام به نشر زبان نمود. نویسنده ای در این باره نوشته است:

باغچه بان علت چاپ مجله "زبان" را مشاهده وضع آشفته وزارت فرهنگ وقت و به خصوص مشاهده غفلت و بی اعتنایی جامعه فرهنگیان و معلمان به مسئله "اصلاح فرهنگ" که ستون فقرات یک جامعه است، ذکر می کند.

جبار باغچه بان که قبلاً "جمعیت اتفاق معلمین" را در جهت آگاهی دادن و احقاق حقوق آنان در تبریز پایه گذاری کرده بود، برای بیداری مسئولان فرهنگ و ایجاد همبستگی در میان معلمان در راستای تشکیل یک صنف، لحن صریح را در مجله "زبان" به کار گرفت. (۱)

مجله زبان به یک معنا زبان و سخنگوی خود باغچه بان بود و این نشریه را امکان و فرصت مناسبی یافته بود تا بتواند دردهای درونی، دغدغه های ذاتی و تجارب خود را بیان کند و از این طریق یادگیری کرده یا حداقل جریان فکری مطلوبی در سطح معلمان ایجاد کند.

زیرا معلمان «گروه مرجع» است و هر گونه تغییر و تحولی در این گروه می توانست. به کل جامعه تعمیم و تسری یابد. برای نمونه وقتی علیه او جوسازی کردند و او را متهم به کمونیست، توده ای و غیر ایرانی دانستند و وزیر فرهنگ هم حداقل این اتهامات را نادیده می گرفت، باغچه بان در مجله زبان چنین نوشت:

آقای وزیر! من مانند فلانی برلین ندیده و مثل فلانی از پاریس نیامده ام. من مانند آن یکی به مسکو نرفته و مثل این یکی از لندن برنگشته و مانند تو، میوه آمریکا نیستم. من مانند یک علف صحرائی به وسیله باد و باران و تابش نور آفتاب

ص: ۱۶۴

آسمان ایران سبز شده و به رنگ و بوی ایرانیت خود افتخار دارم. قدرت من، فکر من، معلومات من و ایمان من همه ایرانی است. من در ایران یک بخشش الهی هستم، نه مثل تو کسب شرف کرده ای از آمریکا. من انفاس پیغمبری را از زرتشت، حس نوع پروری را از سعدی، قدرت تشخیص و علاج را از بوعلی، جسارت سربازی را از فردوسی، شور عشق و ظرافت خیال را از گنجه ای، جرأت انقلاب را از کاوه به ارث برده ام، سرکار چه کاره هستید ای میوه آمریکا؟...

من این دعوا را با شما در موقعی شروع کرده ام که شما وزیر هستید و من آموزگاری بیش نیستم، اما ترس و عجز در مذهب آموزگاری من الحاد است. من نمی توانم در برابر ظلم و ستم و دروغ مانند گوسفندی ساکت بمانم و تسلیم بشوم، زیرا در این صورت پرورش یافتگان من نیز اخلاق گوسفندی پیدا خواهند کرد. من برای مبارزه با ظلم منتظر نمی مانم تا چند نفری پا پیش بگذارند و من به دنبال آنها بیفتم. من خود پیش می روم ولو این که دیگران قدمی هم برندارند و تنها بمانم و آموزگاران همیشه باید در مواجهه با ظلم و دروغ پیش قدم باشند. هیچ وقت نباید منتظر بمانند تا کسانی جلو بیفتند و آنها دنبالشان بروند. (۱)

همان طور که از این نوشته پیدا است باغچه بان باورهای عمیق به نقش بی بدیل معلمان داشت. اگر شانزده شماره مجله زبان به صورت مجموعه همراه با راهنما منتشر شود. سودمندی آن معلوم خواهد شد. چون شرایط فرهنگی آن دوره را به خوبی نشان می دهد. اینجانب چندی است در صدد هستم این مجموعه را همراه با شرح و تجزیه و تحلیل مطالب مهم و نیز همراه با راهنمای قاعده مند و به روز منتشر کنم.

باغچه بان اعتقاد داشت که پایداری و استقلال شئون یک ملت بسته به کارآیی فرهنگ آن ملت است و تا فرهنگ اصلاح نشود، امور کشور اصلاح نخواهد شد. اما فقط معلمان می توانند این مسئولیت یعنی اصلاح فرهنگ را به سامان برسانند.

در این زمینه، افکار جبار باغچه بان را خیلی شبیه افکار مردان بزرگ همچون "جلیل محمد قلی زاده" و "میرزا حسن رشیدی" می بینم که برای "انقلاب فرهنگی"

ص: ۱۶۵

خیلی اهمیت قائل بودند. چاپ تصویر شکل "رشدیه" در روی جلد اولین شماره مجله زبان و شرح احوال آن رادمرد نیکنام، بیانگر احترام عمیق جبار باغچه بان نسبت به بنیان گذار آموزش و پرورش نوین ایران و مبدع روش آموزشی "الفبای صوتی" می باشد و نیز به صنف معلمان می آموزد تا قدر بزرگان آموزش و پرورش را بدانند که با توجه به آن روزگار بی سابقه بود. از شخصیت های تأثیرگذار به بزرگی یاد کرده و تلاش می کند از آنها الگو سازد.

برای مثال باغچه بان درباره "رشدیه" چنین می نویسد:

اینک برای شما یک ستاره را که سال ها است در آسمان فرهنگ ایران، خانه های ملت را روشن می کند و آقای میرزا حسن رشدیه نام دارد، معرفی می کنیم. آقای میرزا حسن رشدیه یکی از هنرمندان هنرپرور این کشور است: او مردی است هنرمند و عاشق هنر خویش و شخصی است با ایمان و عقیده و سال ها است عمر عزیزش را در خدمت به فرهنگ ایران به سر برده و خیزی از آن ندیده است.

روزی که برای اولین بار در دبستان کر و لال ها بنده را با تشریف آوردن خود سرافراز فرمودند، یک ورق کاغذ را که شاهد رنج و گواه راستگوی عمل ایشان بود، به من نشان دادند. این کاغذ، دست خط یک شخص کوری بود که استاد محترم او را تعلیم داده بود.

هرچند این وزارت فرهنگ قدر زحمات بیست و دو ساله رشدیه را نشناخت و از عشق و زحمت او قدردانی نکرد و نمی کند. ولی پیش ما این یک ورق کاغذ که گواه هزاران رنج غیر قابل تحمل و شاهد مجاهدت های این مرد بزرگوار صاحب عشق و ایمان بود، ارزش تام دارد. اگر امروز ایشان بدون کامیابی و بدون تأسیس یک دبستان کوران در آستانه قم منزوی شده اند، تقصیر با ایشان نیست، این تقصیر همین وزارت فرهنگ بی هدف است که به معنی هنر و هنرمند آشنا نیست. شما غم نخورید، ای استاد رشدیه محترم، زیرا انجام وظیفه کرده اید. بگذار ملتی تأسف بخورد که نتوانست حداکثر استفاده را از وجودتان بکند.

جبار باغچه بان ادامه چنین مباحث را در مقاله بعدی تحت عنوان "مجسمه مرحوم رشدیه فقط باید به تشویق آموزگاران و دو ریال شاگردان ساخته شود، چنین نوشت:

پس ساختن مجسمه مرحوم رشديه، يکي از فرايض ملي است، بايد با همت آموزگاران انجام يابد. نبايد اين مجسمه به وسيله پولداران سخاوتمند ملت بلند شود زيرا در اين صورت، آن تأثير نيکي که بايد از اين عمل منعکس شود، انعکاس نخواهد يافت. ما آموزگاران مي خواهيم بدین وسيله به ملت و فرزندان او يک درس فراموش نشدنی بدهيم و بفهمانيم آنچه که موجب موفقيت در کار است، صد تومانی ها و هزار تومانی های اشخاص خیر نيست و می توان با يک شاهی و صنّارها کارهای بسيار بزرگی انجام داد. بدین جهت به يکي از اشخاص صاحب مقام و عالی رتبه وزارت فرهنگ که حاضر بود هزار تومان بدهد، گفتم بايد اين امر با دو کلمه تشويق معلمين و دو قران شاگردان انجام يابد. همچنين يک نفر از دختران دبیرستان ها به جای دو قران، پنج تومان آورده بود و اين امر نیز مورد پسند ما نشد. خیلی اصرار کردیم پولش را پس نگرفت. به خاطر اینکه او اصرار فراوان داشت و امتناع ما بيشتر موجب شکستگی خاطر او می شد. ناچار پنج تومان او را نگاه داشتيم تا تکليفش بعد معين شود. بايد دانست رشديه به مجسمه احتياج ندارد و روح بزرگ او نیازمند اين امرها نيست. او کارهای نيک خود را برای خدا و وجدان خود کرده و رفته است. (۱)

توجه شود که باغچه بان اين مطالب را ۷۵ سال قبل نوشته است و در آن زمان تلاش کرده، شخصيت فرهیخته بزرگ که سرمايه های معنوی و فرهنگي کشورند، به مردم معرفی شوند، مردم به ارزش کارهای آنها واقف شوند. و از اين طريق تحولي در فرهنگ و درون جامعه رقم زند. همان حرف هایی که باغچه بان در مورد رشديه نوشته، امروز بايد درباره خود باغچه بان بنويسيم و بگوئيم و به مسئولين دولتي خرده بگيريم که چرا قدر اين گونه انسان ها دانسته نمی شود.

رويکرد اجتماعی و سياسی: اين مجله به دليل وابستگی به جبهه آزادی، رويکرد و گرايش سياسی هم داشت. شايد علت عدم همکاری بعضی، همین نکته باشد. نیز به نقد مشکلات کل جامعه و نقادی جامعه معلمان می پرداخت.

يکي از اهداف انتشار مجله زبان ايجاد هماهنگی بين آموزگاران س-راسر کشور و

ص: ۱۶۷

تعمیم روش های آموزشی نو برای کودکان و نیز کر و لال ها و بزرگ سالان (اکابر) و اصلاح امور تعلیمی و تربیتی آنان بود. از این رو مجبور بود علاوه بر امور فرهنگی به امور اجتماعی هم بپردازد و نیز به تحلیل اوضاع سیاسی داخلی و خارجی نیز می پرداخت ولی می توان گفت که حتی انتقادات س-یاسی ب-اغچه بان از موضع فرهنگی بوده است. (۱)

وی در شرح نواقص دبستان ها بدین مضمون که اطفال دسته دسته روانه مریض خانه می شوند، مدرسه آب ندارد و از مخروطی منظره اش مانند کاروان سراهای قدیمی است و خطر جانی که دانش آموزان را تهدید م-ی کند و... م-ی نویسد: «امیدواریم! وزیر فرهنگ... بر فرهنگ کشور شاهنشاهی فخر کنند و... فرزندان به نام تحصیل عمر خود را در اطاق های تنگ و تاریک و مریض خانه ها تلف کنند آموزگاران حق اصلاح طلبی ن-داشته ب-اشند و هر گاه بخواهند از مظالم فرهنگ گ-فتگو ک-نند به زور سر نیزه حرفشان را در گلوبند بیاورند...» (۲) و جای دیگر می نویسد: «خدمتگزار میل ندارم که در این عریضه از وضعیت ننگین امروزی فرهنگ ایران و عیوب شرمگین مدارس بیش تر از ای-ن س-خن بگویم و شرح بدهم... این ه-مه ت-شنج و اختلاف فکر و عقیده که در ملت ایران دیده می شود و موجب تسلط بیگانگان بر این کشور است از خرابی فرهنگ ماست...» (۳) و در جای دیگر می نویسد: «یکی از معایب بزرگ وزارت فرهنگ این است که هیچ کس مسئول هیچ کار ن-یست. ای صلحای ملت، ای علاقه مندان تعلیم و تربیت و اخلاق باور کنید که تربیت فرزندان شما در کار نیست، فرزندان شما وسیله تأمین معاش دزدان و غارتگران دار الجهل و دار الفساد هستند، این ها بیغوله هایی است که استعداد خدایی انسان را در آنجا ضایع می کنند...» (۴)

درب-اره دخ-الت های بیگانه در ام-ور ایران می نویسد: «ما از طرز تفکر و اندیشه

ص: ۱۶۸

۱- «ناشنوایان و باغچه بان»، مهشید لطیفی نیا، گنجینه اسناد، ش ۱۰، ص ۸۷-۹۲.

۲- زبان، ش ۱۱، ص ۳۹.

۳- همان، ص ۴۶.

۴- همان، ش ۱۲، ص ۳.

سیاستمداران استقلال طلب کشور که در مجلس یا مسندهای دیگر قرار گرفته اند و یا آنها که به وسیله مطبوعات افکار خود را منتشر می کنند. (۱)

خیلی در تعجب هستیم. این ها ظ-هراً د-ع-وی اس-تقلال دارند ولی در باطن برای ایران قیم می تراشند از یک طرف خواهان استقلال اند و از جهتی آن را با ضمانت دیگران مقید می سازند... ب-ه-ط-ور کلی تضمین استقلال و یا کلمات (یک جانبه-دوجانبه) از این قبیل کلماتی است که سیاستمداران و ط-ن دوست! ایران در ن-تیجه ت-اثیری که ذهن آنها را اغفال کرده به زبان رانده اند، و گرنه کلمه (تضمین) با کلمه (استقلال) ترکیب پذیر و سازگار نیست مگر در دو م-وقع، یکی کسی که رشد حیاتی نداشته و از اداره امور خود عاجز باشد باید در تحت سرپرستی ی-ک شخصی مقتدر زندگی ک-ند و دی-گر قومی از رشد سیاسی و اجتماعی محروم است اداره امور سیاسی او به دست یک قوم مقتدر سپرده می شود، پس مقصود حقیقی نویسنده ای که می نویسد استقلال ایران تضمین شده همان نیست که از ظاهر آن اس-تنباط می شود زیرا دنیا می داند که تاریخ استقلال ایران خیلی قدیمی تر از استقلال آن هاست که می خواهند استقلال ایران را تضمین کنند و هرگز محتاج به تصدیق یا تضمین دولتی نمی باشد.»

نشریه زبان با تسهیلات مالی ب-رای م-دارس و فرهنگیان ارسال می شد و بنابر تقاضای باغچه بان کارمندان هر آموزشگاه جمعاً وجه اشتراک یک فرد را می پرداختند ولی تنها تعداد معدودی (۴۹۲ نفر) از جامعه بیست هزار نفری معلمین وقت از آن بهره می گرفتند. در بسیاری از مدارس ن-شریه ب-ه معلمین نمی رسید و سال بعد به اداره مجله برمی گشت، در توضیح تأخیر چاپ شماره های بعدی مجله و احیاناً تعطیلی آن باغچه بان می نویسد: «کشور ما وضعیت عادی نداشته ممکن است آن ها (آموزگاران) گرفتارتر از من بوده ب-اشند، مثلاً م-جله هایی که در اول بهمن ماه ۱۳۲۴ فرستاده شده در اسفند ماه ۲۵ برگشته و روی آن ها نوشته اند «گیرنده نیست» و تمام روزنامه ها هر یک که مانند من بی پشتیبان بوده اند به روزگار من بوده اند. گفته ها و نوشته های باغچه بان حاکی ش-د ت-ن-ارضایی و

ص: ۱۶۹

ن-اراحتی وی از امور فرهنگی و اجتماعی است. (۱)

اما تحلیل‌ها و راه‌کارهایی که عرضه می‌کند کارشناسانه و دقیق است. مطالب این مجموعه را باید دقیقاً بررسی و همراه با راهنما به زودی منتشر می‌کنیم.

ضمیمه کودکان یا بهار کودکان

مجله زبان در بعضی شماره‌ها صفحه ضمیمه برای کودکان منتشر می‌کرد. این نشانگر اهمیتی است که برای تعلیم و تربیت کودکان قائل می‌شد. او با زبانی صمیمانه و ساده با کودکان سخن می‌گفت و برای آنان داستان می‌نوشت. به خصوص برخی از زیباترین اشعار باغچه بان به همراه با تصویر مربوطه و نمونه‌هایی از نخستین متون غیر داستانی ویژه کودکان فارسی زبان از جمله "رقص سگ" در این صفحه‌ها آمده‌اند.

مطالب مربوط به ناشنویان از جمله الفبای گویای باغچه بان و همچنین نامه سپاس دختر لال در مجله "زبان" نیز چاپ شده است. باغچه بان در شماره تیر ۱۳۲۵ مجله مذکور، در شرحی بر نامه سپاس "صوفیا لبنان" می‌نویسد:

صوفیا لبنان چنانکه اولین شاگرد دبستان لال‌ها است و اولین لالی هم از دختران ایرانی است که به اخذ تصدیق شش (سیکل) موفق شده است.

صوفیا لبنان در بخشی از نامه خود خطاب به منجی و معلم عزیزش جبار باغچه بان می‌نویسد:

امروز به دبستان رفته تصدیق شش کلاس خود را گرفتم وقتی که به منزل آوردم پدر و مادرم و همه اهل خانه بی نهایت خوشحال شدند و به من تبریک گفتند. پس من هم به فکر افتادم که از زحمت‌های شما که هشت سال تحمل کردید و زبان مرا باز کردید و خواندن و نوشتن و جغرافی و تاریخ به من یاد دادید و باعث شدید که به این مرتبه برسم و در چنین روز که خود را از بلائی لالی رها شده می‌دانم، یک بار دیگر تشکر و امتنان قلبی خود را تقدیم دارم البته تا زنده هستم. بخشش بزرگ و محبت‌های پدران شما را فراموش نخواهم کرد. (۲)

ص: ۱۷۰

۱- «ناشنویان و باغچه بان»، ص ۹۱.

۲- مجله زبان، تیر ۱۳۲۵؛ سایت idsf.ir

مطالب این صفحه‌ها برای آموزگاران و حتی مدیران مدارس و خانواده‌های کودکان هم مناسب و سودمند بود. چون حساب شده و مدبرانه انتخاب می‌کرد.

بعد از نونهالان که با حمایت سفارت انگلستان منتشر می‌شد، این ضمائم را باید نخستین ضمیمه ویژه کودکان دانست که در ایران و توسط مردم ایران منتشر می‌شود.

نام ضمیمه نخست بهار کودکان است. قرار بود ضمائم هر فصل به نام همان فصل منتشر شود. مثل بهار کودکان، پاییز کودکان، زمستان کودکان و تابستان کودکان. اما فقط بهار کودکان منتشر شد و تداوم نیافت. در این باره نوشته‌اند:

باغچه بان همچنین دو نشریه دیگر به نام‌های زبان و بهار کودکان را در ارتباط با کودکان راه‌اندازی کرد. زبان، یا زبان آموزگار، ماهنامه‌ای با درون‌مایه اجتماعی و آموزشی بود و در سال ۱۳۲۳ برای نخستین بار منتشر شد. گاهی چند صفحه‌ای برای کودکان در این ماهنامه منتشر می‌شد که باغچه بان در آن‌ها با زبانی صمیمانه و ساده با کودکان سخن می‌گفت و برایشان داستان می‌نوشت. (۱)

آلبوم

جبار باغچه بان (۱۲۶۴-۱۳۴۵ش) در سال ۱۳۱۲ش به تهران آمد و مدرسه یا آموزشگاه کر و لال‌ها را تأسیس و تمام وقت به ناشنوایان می‌پرداخت. از ورود به تهران و اهتمام به امور فرهنگی ناشنوایان، ابتکارات متنوعی در جهت رشد و ارتقای فرهنگی و اجتماعی ناشنوایان داشت. از جمله نخستین فصلنامه برای کودکان را حدود سال ۱۳۲۵ به نام آلبوم منتشر کرد. هر شماره را به نام ویژه‌ای منتشر می‌کرد؛ مثل بابابرفی یا عروسان کوه. آقای رسول اف پژوهشگر و مؤلف حوزه مطبوعات و تاریخ نشریات درباره آلبوم می‌نویسد:

اواسط دهه (۳۰-۱۳۲۰) اولین فصلنامه کودک با عنوان آلبوم توسط جبار باغچه بان (عسگرزاده) منتشر شد. باغچه بان مجله خود را به صورت فصلنامه منتشر می‌کرد و نام آلبوم بر آن گذاشته بود. هر آلبوم نام معینی داشت. مثل

ص: ۱۷۱

عروسان کوه، بابا برفی و ... در اولین آلبوم که عروسان کوه نام داشت. (۱)

باغچه بان در شماره نخست آلبوم درباره شرایط سخت آن دوره می نویسد:

«... در زمان وزارت آقای حکمت، به فکر انتشار یک مجله برای کودکان افتادم. ولی پس از نه ماه کشمکش در نظمی، محض سلامت سرخود از نیت خود صرف نظر کردم. خیلی خوشبختم که با تجدید نیت خود، اکنون می خواهم به وسیله انتشار این مجله در سر هر فصل، خدمتی به فرهنگ کودکان نمایم. لیکن انجام این خدمت از هر حیث و خصوصاً از نظر مالی برای یک آموزگار سخت است. لذا از کلیه روشنفکران و علاقه مندان و خصوصاً از دوستان و دوستان خود در انجام این خدمت استمداد می کنم و بیشتر از این نمی گویم...» (۲)

از جملات باغچه بان به خوبی می توان فهمید دیکتاتوری و استبداد به حدی بوده که آموزگاری که به فکر ترقی و پیشرفت بچه های ایرانی بوده از جانش و سرش می ترسیده است. او بر اخذ مجوز ماه ها درگیر با نیروهای انتظامی نظمی بوده است. ولی سرسختی و پشت کارش موجب شد، بالاخره مجوز را دریافت کند. اما هزینه ها را باید از حقوقش می پرداخت و دولت و دیگران با او همکاری نمی کردند. آیا در کارش نقصی و مشکلی می دیدند؟ اما با جستجو در تاریخ آن دوره سراغ نداریم که نقدی درباره اش نوشته باشند. مهم تر اینکه وقتی متن آلبوم را مطالعه می کنیم، هیچ مطلب خلاف عرف یا مخالف با آموزه های دینی در آن نمی یابیم.

اما در همان زمان نشریاتی بوده اند که متکی بر بودجه های مردمی بوده اند و گلایه ای از کمبود مالی هم ندارند؛ حال این پرسش مطرح می شود که چرا باغچه بان نمی توانسته از بودجه های مردمی بهره مند باشد؟ به نظر می رسد روابط باغچه بان با مردم و گروه های مرجع مثل روشنفکران یا روحانیون کم بوده است. به عبارت بهتر باغچه بان تمام وقت مشغول و سرگرم تعلیم و تربیت بچه ها بوده و وقتی برایش نمی مانده که به ارتباطات خود سامان دهی کند. به همین دلیل همواره از کمی بودجه گلایه مند بوده است.

ص: ۱۷۲

۱- . نخستین های تاریخ روزنامه نگاری ایران، امین رسول اف، ص ۳۰۸.

۲- . همان.

اما هدفش از انتشار آلبوم را سه چیز می داند:

«... این خدمتگزار با ایجاد این آلبوم که در تاریخ ایران بی سابقه است، ثبت کردم که با خرجی کمتر از قیمت یک کارت پستال هم وظیفه تبریک عید دوستان را می توان انجام داد و نیز به وسیله مندرجات آن حسن تربیت اطفال خانواده های دوستان حسن تأثیر به عمل آورد (!) این آلبوم ها برای تبریک عید بهترین کارت و برای تشویق اطفال مدارس و اخلاق، نیکوترین جایزه است...»^(۱)

این عبارت گویا است که فارسی نگاری او دشواری هایی داشته ولی کتاب ها و قصه هایی که از او منتشر شده سلیس و رمان است و حتماً آنها توسط ژمینه (دخترش) یا صفیه (خانمش) یا کسان دیگر اصلاح و ویرایش می شده اند. اما چرا این متن نشده است؟ خبر نداریم. باغچه بان خط مشی و دو سه هدفش را این گونه اعلام کرده است: انتشار نشریه ای با حداقل هزینه و حداکثر کارآیی برای تربیت و تعلیم کودکان؛ دوم توجه خانواده کودکان یا مربی های آنها تا بهترین شیوه های تربیتی را برای رشد آنان به کار ببرند؛ بالاخره این مجله به عنوان هدیه و جایزه جهت تشویق کودکان توسط مدارس یا اولیاء داده شود.

هر فصل یک شماره از آلبوم با قطع، مطالب و قیمت خاص منتشر می شد. چهار رنگ منتشر شد. مطالب آن کم و کلاً کم حجم بود. مثلاً گاه فقط یک شعر و یک داستان داشت.

باغچه بان پیش از این چند نشریه را مدیریت کرده بود و توانایی های لازم را داشت و می دانست با مخاطباننش چگونه تعامل نماید و بر آنها تأثیر بگذارد.

ساختار و مطالب

باغچه بان در شرایطی آلبوم منتشر کرد که اولاً همکاران فرهیخته و متخصص به وفور در اختیار نداشت و واقعاً دست تنها بود؛ دوم اینکه امکانات مالی زیاد هم نداشت؛ سوم اینکه کارهایش آن قدر زیاد و متنوع بود که توان سر خاراندن نداشت. همه این ها بود از طرف دیگر می خواست؛ کارهای ابتکاری و وظیفه اش را هم به انجام رساند. مسلم بود که کار درجه یک نمی تواند عرضه کند اما چون در کارش

ص: ۱۷۳

اخلاص و خلوص داشت؛ و کارها را برای پول و جیب پر کردن یا به مقام و موقعیت رسیدن انجام نمی داد، به رغم اشکالات فراوان اما کارش جذابیت داشت و به قول معروف می گرفت و تأثیر می گذاشت. رسول اف درباره او می گوید:

مهم ترین بخش از مطالب آلبوم های باغچه بان را اشعار تشکیل می دادند که از سروده های خودش بود. این اشعار در عین کوتاهی، سادگی و روانی، دارای غلط ها و اشتباه های تکنیکی و دستوری نیز بودند. با این حال تأثیر داشت و جذاب بود. به طوری که بعدها هم چند بار به صورت کتاب منتشر شد. بخشی از اشعار، اختصاص به تمجید و توصیف کودکانی داشتند که نام آنها (و گاه تصویر آنها) در خلال شعر آمده بود. توصیف ها عموماً با مضمون های تربیتی و اخلاقی همراه بودند و در مجموع، الگوهای رفتاری و تربیتی را پیش روی خوانندگان قرار می دادند. اشعار آلبوم های باغچه بان با داشتن ویژگی هایی، از اشعار دیگر مجله های کودکان کاملاً متمایز می شدند. مثلاً با وجود اینکه اشعار در یک آلبوم به صورت یک قطعه طولانی سروده می شدند، ولی تسلسل معانی و مفاهیم در آنها وجود نداشت. اشعار عموماً دارای مضمون ها و پیام های گسسته و پراکنده از هم بودند و نوعی خیال پردازی بدون هدف در آنها به چشم می خورد. این شعرها در واقع از یک سری پیام های پراکنده تشکیل می شدند.

زبان شعری باغچه بان از لحاظ شیوه نگارش، روان، ساده و در حد فهم کودکان بود که این خود به واسطه تماس های مکرر شاعران با کودکان می بود. این آثار، فاقد تکنیک های شعری نیز بودند و تنها تم آهنگین اشعار مورد توجه قرار داشت. از نظر پیام و اشعار، آلبوم های باغچه بان را می توان در دو گروه از هم جدا کرد. گروهی از مضمون های اشعار به مسائل تربیتی و اخلاقی کودکان توجه داشت، ولی مفاهیم ارائه شده، همچون مفاهیم مشابه دیگر نشریه های کودکان، سطحی و به دور از ریشه یابی مسائل و خالی از پیام های مذهبی بود. ولی گروه دیگر از مضمون های شعری، تفکر مصرف زدگی را به زیر سؤال می برد و با وجود زبان نوشتاری ساده، دارای تفکری خارج از درک کودکان بود.

در آلبوم های باغچه بان، نوعی جبهه گیری اجتماعی، چه در نثر و چه در اشعار مشاهده می شد. این جبهه گیری به خاطر تفکر خود ناشر بود که توجه خاص به

اقشار زحمتکش و محروم جامعه داشت. از این نظر، آلبوم های باغچه بان را می توان اولین مجله های کودکان دانست که نیم نگاهی هم به سیاست داشتند.

تنوع مطالب در آلبوم های باغچه بان بسیار کم بود و معمولاً یک آلبوم تنها در یک شعر بلند و با یک داستان بلند خلاصه می شد و گاه نیز قطعه هایی با نام «واکوشک» که همان معما باشد در آلبوم ها دیده می شد.

آلبوم های باغچه بان دارای تصویربرداری چهار رنگ بودند که توسط لیلی تقی پور طراحی می شدند و به قول ناشر، هدف از انتشار این آلبوم ها یکی انجام وظیفه، ارائه کارت تبریک سال نو و دیگری تربیت کودکان بود.^(۱)

موفقیت ها

در دوره معاصر کمتر کسی داریم که مثل باغچه بان در عرصه تعلیم و تربیت این همه ابتکار داشته باشد. یک دلیل آن ششم روزنامه نگاری است که از جوانی داشت. از این طریق با انواع تفکرات و باورها آشنا شده و شیوه القای افکار خودش را هم تجربه کرده است. خودش درباره اولین تجربه روزنامه نگاری اش می نویسد:

در سال ۱۲۸۳ ش / ۱۹۰۵م در اغتشاشات آرامنه و مسلمان های قفقاز که به تفتین دولت وقت روسیه به جان هم افتاده بودند من هم که مسلمان و جوان متعصبی بودم شرکت داشتم و در نتیجه گرفتار و زندانی شدم.

جای من با یک جوان مسلمان بیرون از بندهای زندانیان عادی در سالنی بود که کسان زندانیان هنگام ملاقات در آنجا جمع می شدند. گوشه این سالن با دو ردیف نرده آهنی به دو قسمت تقسیم شده بود. من و آن جوان در یکی از این قسمت ها زندانی بودیم و در بند مجاور یک پیرمرد ارمنی که دایم انجیل می خواند دوران زندان خود را می گذراند. جوانی که هم بند من بود صبح ها برای آوردن نان زندانیان با مأمورین بیرون می رفت. بنابراین من می ماندم و آن ارمنی پیر. چون جای ما خلوت بود و خود ما مورد اطمینان خاطر زندانبانان، از ما بازرسی نمی کردند. من و آن جوان مسلمان از این فرصت استفاده کرده به فکر انتشار یک مجله فکاهی به نام ملانهیب افتادیم. هم بند من کاغذ و ژلاتین و سایر لوازم را از

ص: ۱۷۵

بیرون تهیه و قاچاقی وارد زندان می کرد و من در مدت یک هفته پنجاه نسخه هشت صفحه ای با دست می نوشتم و حتی مصور می کردم. هم بندم آن را به خارج می برد و به فروش می رساند: عایدی ما هم بد نبود. مجله به دلایلی یک ماه تعطیل شد و ما آن را دوباره به نام ملا باشی منتشر کردیم. خوشبختانه سبب موفقیت ما وجود همان ارمنی پیر بود که جز تلاوت انجیل به چیزی توجه نداشت: در نتیجه راز ما برملا نشد. اگر به جای او آدم کنجکاوی هم زندان ما بود در اثنای عمل گرفتار می شدیم. (۱)

باغچه بان به عوامل دیگر اشاره نمی کند ولی قطعاً در محیط زندان چون با آدم های متفاوت و مجرب ارتباط دارد، حتماً از دیگران بهره مند می شود.

بالاخره همه تجارب باغچه بان و دیگران در شش دهه، ثمره و محصول سودمندی برای ناشنویان داد و به بار نشست. این محصول نشریه گزارش بود. چون پس از تشکیل «کانون کر و لال های ایران»، یکی از اقداماتش در سال ۱۳۴۲، انتشار نشریه گزارش بود. این نشریه به توصیه و پیشنهاد باغچه بان و توسط ریاست کانون یعنی علی سرتیپی منتشر شد. بالاخره تلاش های پیشین باغچه بان در عرصه روزنامه نگاری در این زمان هم نتیجه داد.

در پایان

تا کنون انواع کتاب ها درباره نشریات و روزنامه نگاری در ایران تألیف و عرضه شده است ولی نمی دانم چرا به ندرت و خیلی کم به سهم و نقش باغچه بان در این عرصه پرداخته اند. مجله توان نامه از هر نوع تحقیقی در این باره استقبال می کند. نیز اگر کاربران محترم نشریه ای در اختیار دارند، نسخه ای از آن را در اختیار توان نامه قرار دهند. تا به اسم خودشان معرفی و روی آن کار کنیم.

مآخذ: زندگی نامه جبار باغچه بان به قلم خودش، تهران، ۱۳۵۱؛ مجله زبان، شماره های متعدد؛ «ناشنویان و باغچه بان»، مهشید لطیفی نیا، گنجینه اسناد، ش ۱۰، ص ۸۷-۹۲؛ نخستین های تاریخ روزنامه نگاری ایران، امین رسول اف، تهران؛ سایت هم کلاسی؛ سایت idsf.ir؛ سایت مگیران.

ص: ۱۷۶

نشریات ناشنوایی در ایران (۱)

روزبه قهرمان (۲)

پیدایش نشریات ناشنوایان در ایران با فعالیت مطبوعاتی جبار باغچه بان (۱۲۶۴-۱۳۴۵ش) - بنیان گذار آموزش ناشنوایان - آغاز می شود. او اولین کسی بود که اهمیت این کار را درک کرد و شروع به انتشار نشریه نمود.

چند دهه بعد با افزایش تعداد باسوادان ناشنوا، ناشی از گسترش آموزش و پرورش ناشنوایان در ایران، زمینه چاپ نشریه توسط ناشنوایان موفق فراهم شد. معمولاً وقتی جامعه به بلوغ خاص و تولید می رسد و شروع به تألیف آثار علمی می کند. آنگاه از طریق راه اندازی مجله به اطلاع رسانی و معرفی تولیدات خود می پردازد.

زبان

باغچه بان کار روزنامه نگاری را با نوشتن در روزنامه فکاهی «ملانصرالدین»، چاپ تفلیس آغاز کرد. سپس مجله فکاهی «لک لک» را در ایروان به سال ۱۲۹۱ شمسی منتشر کرد. در سال ۱۳۲۰ که جو آزادی نسبی ناشی از سقوط دولت رضا خان پهلوی بر جامعه ایران حکم فرما بود، بار دیگر قلم به دست گرفت.

او طی ملاقات با دکتر رضازاده شفق - از اساتید دانشگاه تهران - که برای بازدید دبستان کر و لال ها آمده بود، انگیزه این کار را روشن ساخت:

«روش تدریس الفبا در این کشور غلط است. من باید روش تدریس الفبا را عوض کنم و برای این مبارزه، باید امتیاز مجله ای را بگیرم و صدایم را به گوش همه آموزگاران کشور برسانم و آن ها را با خود هم صدا کنم».

ص: ۱۷۷

۱- شکست سکوت، ش ۱۵ و ۱۶، ص ۳۷-۳۹؛ دانشنامه ناشنوایان، ص ۱۱۵۲-۱۱۵۵.

۲- ناشنوا؛ پژوهشگر و نویسنده مسائل و موضوعات ناشنوایی.

باغچه بان بعد از اخذ امتیاز از وزارت فرهنگ به شماره ۸۲۷۷/۳۵۴۹۳ و تاریخ ۱۴/۱۲/۱۳۲۲، به نشر اولین شماره مجله «زبان» در اول بهمن ۱۳۲۳ پرداخت که طی ۱۶ شماره تا اردیبهشت ۱۳۲۶ ادامه یافت. منظور باغچه بان از «زبان»، زبان آموزگاران بود و تقریباً تمام مطالب مجله را خودش می نوشت. او در این میان، هیچ وقت از توجه به کودکان غافل نبود لذا در برخی از شماره ها، صفحه هایی برای آنان داشت که ساده، کودکانه و موزون بود و به منظور پاسخگویی به نیاز کودکان ناشنوا و کار با آنان، گاه گاه شعرهایی می سرود که در آن، اصوات شامل صدای جانوران، اشیا، گریه و خنده و آواهای کودکانه، مهم تر از معانی جلوه می کرد؛ بنابراین، برای آنان که از شنیدن اصوات محروم بودند، کارکرد آموزشی نیز داشت.

مطالعه محتوای شانزده شماره مجله مذکور نشان می دهد باغچه بان که قبلاً جمعیت اتفاق معلمین را در جهت آگاهی دادن و احقاق حقوق آنان در تبریز پایه گذاری کرده بود، برای «انقلاب فرهنگی» خیلی اهمیت قائل بود و به درستی اعتقاد داشت که پایداری و استقلال شئون یک ملت به چگونگی فرهنگ آن ها بستگی دارد و تا فرهنگ اصلاح نشود، امور کشور اصلاح نخواهد شد و این مهم فقط از عهده معلمان بر می آید و بس.

چاپ تصویر «میرزا حسن رشدی» در روی جلد اولین شماره مجله «زبان» و شرح احوال آن رادمرد نیکنام، بیانگر احترام و قدردانی عمیق باغچه بان نسبت به بنیان گذار آموزش و پرورش نوین ایران و مبدع روش آموزشی «الفبای صوتی» می باشد و نیز با ذکر این خاطره به خوانندگان به ویژه صنف معلمان و شاگردان می آموزد تا قدر مفاخر و بزرگان آموزش و پرورش کشور را بدانند و این امر با توجه به آن روزگار بی سابقه بود: «روزی که برای اولین بار در دبستان کر و لال ها بنده را با تشریف آوردن خود سرافراز فرمودند، یک ورق کاغذ را که شاهد رنج و گواه راستگویی عمل ایشان بود، به من نشان دادند. این کاغذ، دست خط شخص کوری بود که استاد محترم، او را تعلیم داده بود. هر چند این وزارت فرهنگ قدر زحمات بیست و دو ساله او را نشناخت و از عشق و زحمت او قدردانی نکرد و نمی کند ولی پیش ما این یک ورق کاغذ که گواه هزاران رنج غیرقابل تحمل و شاهد مجاهدت های این مرد بزرگوار صاحب عشق و ایمان بود، ارزش تام دارد».

اگر امروز ایشان بدون کامیابی و بدون تأسیس یک دبستان کوران در آستانه قم منزوی شده اند، تقصیر با ایشان نیست، این تقصیر همین وزارت فرهنگ بی هدف است که به معنی هنر و هنرمند آشنا نیست. شما غم نخورید، ای استاد محترم، زیرا انجام وظیفه کرده اید. بگذار ملتی تأسف بخورد که نتوانست حداکثر استفاده را از وجودتان بکند.

او بعدها در مقاله ای جداگانه تحت عنوان «مجسمه مرحوم رشديه فقط باید به تشویق آموزگاران و دو ریال شاگردان ساخته شود»، اندیشه والای خویش را به نمایش می گذارد:

ساختن مجسمه مرحوم رشديه که یکی از فرایض ملی است، باید با همت آموزگاران انجام یابد. نباید این مجسمه به وسیله پولداران سخاوتمند ملت ساخته شود زیرا در این صورت، آن تأثیر نیکی که باید از این عمل منعکس شود، انعکاس نخواهد یافت. ما آموزگاران می خواهیم بدین وسیله به ملت و فرزندان او یک درس فراموش نشدنی بدهیم و بفهمانیم آنچه که موجب موفقیت در کار است، صد تومانی ها و هزار تومانی های اشخاص خیر نیست و می توان با یک شاهی و صنارها کارهای بسیار بزرگی انجام داد. البته باید دانست، رشديه به مجسمه احتیاج ندارد و روح بزرگ او نیازمند این امرها نیست. او کارهای نیک خود را برای خدا و وجدان خود کرده و رفته است.

علت تعطیلی اجباری مجله «زبان» که دفترش در خیابان چراغ برق نرسیده به سه راه امین حضور، کوچه معاون السلطان، کوچه بازار کارخانه، شماره ۴۰ قرار داشت، «نداشتن کمک» بوده است. با وجود اینکه در سه سال بعد، نامه وزارت فرهنگ به شماره ۱۰۵۲۵/۴۴۸۸۳ در تاریخ بیستم اسفند ۱۳۲۹ ادامه انتشار مجله «زبان» را مجاز دانست، باغچه بان به خاطر درگیری با مسائل روزافزون مربوط به آموزش کر و لال ها، دنبال آن کار نرفت و باقناعت زندگی می کرد.

احمد آرام، محسن هشرودی در تنظیم و تدوین مطالب به باغچه بان کمک می کردند.

کانون کر و لال های ایران که دفترش در کاخ ورزش، اطاق شماره ۷۷ قرار گرفته است، در پاییز ۱۳۴۲ با چاپ نشریه «گزارش» به عنوان پیشگام در تاریخ نشریات ناشنوایان در ایران شناخته شد. اولین شماره نشریه یاد شده در چهار صفحه و قطع یخچالی منتشر شد و تمام مطالب آن به ناشنوایان اختصاص یافت، مانند: اساسنامه کانون، نتیجه انتخابات هیئت مدیره جدید کانون، تأسیس آموزشگاه فنی و حرفه ای کر و لال ها (نظام مافی) و گزارش کنگره بین المللی کر و لال ها در شهر استکهلم پایتخت سوئد (۲۶ مرداد، ۳ شهریور) که رضا قلی شهیدی، از اولین شاگردان باغچه بان، به نمایندگی از کانون کر و لال ها شرکت کرده بود.

در صفحه چهارم، علی سرتیپی به عنوان رئیس هیئت مدیره کانون «گفتاری چند با هموطن عزیز» را مطرح کرد که قابل توجه است:

«فشار طاقت فرسای زندگی و محرومیت های بی حد اجتماعی سالیان درازی است بدون هیچ علتی تنها به سبب خشم طبیعت و محرومیت از دو نعمت بارز بشری یعنی شنوایی و گویایی نصیب جامعه کر و لال های کشور می باشد. این محرومیت، من و سایر همدرانم را بر آن داشت که به خاطر حفظ حقوق بشری خود و یاری و کمک به هم دردان خویش، با کمک چند نفر از افراد خیراندیش شنوا کانون کر و لال های ایران را در چهاردهم اسفند ۱۳۳۹ تشکیل داده و اساسنامه آن را در ۱۷ ماده به ثبت رسانیم».

رد پای جبار باغچه بان که به طور سربسته توسط علی سرتیپی به عنوان فرد خیراندیش شنوا یاد می شود، در سبک و مفاد نشریه مذکور و همچنین مفاد اساسنامه اولیه کانون دیده می شود چرا که او همیشه دوست داشت از هر راهی که بتواند، به ناشنوایانی که فارغ التحصیل شدند، هویت و شخصیت مستقلی ببخشد. چاپ نشریه مخصوص ناشنوایان بهترین راه برای این منظور بود اما ظاهراً انتشارش به همان شماره محدود ماند هر چند تأثیر آن بر نشریات بعدی ناشنوایان وسیع بود و ناشنوایان از این طریق، توانایی و موجودیت خود را باور کردند.

گروهی از جوانان فارغ التحصیل ناشنوای مدرسه باغچه بان به سرپرستی «کامران رحیمی» و «محسن لوح موسوی» که از بهترین شاگردان ثمینه باغچه بان محسوب می شوند، در سال ۱۳۴۹ «خانه فرهنگ جوانان ناشنوای ایران» را در آن مدرسه تشکیل دادند که در آن به فعالیت های فرهنگی و هنری، به ویژه پانتومیم پرداخته می شد و اغلب کارگردانی آن بر عهده پروانه باغچه بان و سپس کامران رحیمی بود.

محل فعالیت خانه جوانان ناشنوا به راهنمایی و یاری «جولیا سمیعی»، بنیان گذار گروه پژوهش زبان اشاره فارسی، در آذرماه ۱۳۵۳ به خیابان انقلاب، خیابان کاخ (فلسطین کنونی) انتقال یافت.

در خرداد ۱۳۵۸ اولین شماره نشریه خانه جوانان ناشنوا تحت عنوان «سنگر» در چهار صفحه و قطع یخچالی با سردبیری کامران رحیمی منتشر شد.

کامران رحیمی که بعد از گذراندن دوره زبان آموزی و در اثر ابتلا به بیماری، قوه شنوایی خود را از دست داده بود هنر نویسندگی خود را با نوشتن دو کتاب ادبی «خورشید خاموشان» (۱۳۴۷) و «آدم های سنگی» (۱۳۵۸) نشان داد. او در سرمقاله شماره اول نشریه، معنای نمادین «سنگر» را به خوبی شرح داده و اظهار امیدواری کرده است که به برکت پیروزی انقلاب شکوهمند ایران، ناشنویان بتوانند محرومیت های خویش را برطرف کنند و با سنگر گرفتن، در مقابل زورگویی ها و متجاوزان به حقوق ناشنویان بایستند.

مطالب منتشره در نشریه «سنگر» متنوع بود و همه چیز، مانند مقاله، مصاحبه، اخبار، گزارش، جدول و حتی کاریکاتور در آن دیده می شد که با شور و هیجان جوانی همراه بود.

مصاحبه با محسن لوح موسوی و همچنین طرح های سیامک اشرفی نیا از مطالب قابل توجه نشریه به شمار می آمد. «سنگر» به طور کلی، جنبه روشنگری و آگاهی دهنده داشت. بنابراین علی رغم گذشت سال ها، ارزش خود را همچنان حفظ کرده است.

نشریه «سنگر» بعد از شماره چهارم، متأسفانه در پاییز ۱۳۵۸ به پایان خط رسید

و داغ آن بر دل جوانان ناشنوا ماند. البته بعدها نمونه مشابه آن به صورت خبرنامه داخلی تحت عنوان «پژواک سکوت» توسط جوانان ناشنوای فرهنگسرای شفق (یوسف آباد)، در بهار ۱۳۷۷ پایه گذاری شد که سردبیری آن بر عهده حبیب مهدوی نوشهر بود. انتشار این فصلنامه بعد از حدود یک سال و نیم متوقف شد.

آوای سکوت - صدای ناشنوا

کانون کر و لال های ایران در سال ۱۳۷۲ در محل آپارتمان اهدایی شهرداری منطقه پنج تهران، در نبش فلکه دوم صادقیه (آریاشهر) مستقر گردید و با پیشنهاد گروهی از ناشنوایان تحصیل کرده و تأیید اعضای هیئت مدیره، «کانون ناشنوایان ایران» نام گرفت و طرح چاپ خبرنامه کانون تحت عنوان «آوای سکوت»، پی ریزی شد. گروه همکاران شامل حبیب مهدوی نوشهر، هادی معیری، حبیب تهرانی زاده، مرتضی پیروزی، رضا محمودی و روزیک شهبازیان با سردبیری محمود پاکزاد، دبیر کل کانون، خبرنامه مذکور را به صورت فصلنامه چاپ می کردند و در آن، ناشنوایان، اولیای آنان، مربیان مراکز آموزشی و توان بخشی ناشنوایان و سایر نهادهای مربوط به قشر ناشنوا را از آخرین اخبار مربوط به ناشنوایان ایران و همچنین جهان که در مجله فدراسیون جهانی ناشنوایان (WFD) و سایر بروشورهای بین المللی آمده بود، باخبر می ساختند.

در بهار ۱۳۷۶، با بروز اختلاف در خط مشی فکری میان گروه همکاران ناشنوا با سردبیر که فردی شنوا بود، وقفه ای در ترتیب زمانی انتشار خبرنامه پیش آمد و سرانجام در ۱۳۷۷ به پایان خود رسید، زیرا به خاطر داشتن مطالبی انعطاف ناپذیر همچون محکوم کردن تمام روش های موجود آموزش ناشنوایان به جز روش آموزش شفاهی که مورد علاقه سردبیر بود و همچنین بی اعتنایی او به ارزش فرهنگ زبان اشاره ناشنوایان، زیاد مورد استقبال خود ناشنوایان تحصیل کرده قرار نگرفت.

با شروع به کار دکتر خسرو گیتی به عنوان دبیر کل جدید کانون در تابستان ۱۳۷۸، سیاست گذاری کل خبرنامه کانون تغییر یافت و با نام جدید «صدای ناشنوا» در زمستان ۱۳۸۱ چاپ شد که از نظر اطلاعات جامع و گوناگون، مفید بود و اعضای ناشنوا و نیز علاقه مندان را از افکار و اخبار راجع به ناشنوایان در ایران و

جهان آگاه می سازد. سرمقاله خبرنگار بهار ۱۳۸۲ که توسط دکتر خسرو گیتی تحت عنوان «ناشنوا در قرن بیست و یکم» نوشته شده است. از مطالب قابل توجه محسوب می شود. گروه همکاران خبرنگار بهار که به صورت فصلنامه تا کنون همچنان چاپ می شود، عبارتند از: محسن لوح موسوی، حبیب مهدوی نوشهر، حبیب تهرانی زاده، مرتضی پیروزی و روزبه قهرمان.

صدای ناشنوا به عنوان یک نشریه درون سازمانی و برای اعضا منتشر می شد. به شکل جزوه و در تیراژ محدود منتشر می شد. محتوای آن اخبار کانون و رخدادهای مهم ناشنوایان در جهان بود.

به گفته دکتر خسرو گیتی در سرمقاله، قرار است پس از اخذ امتیاز یک نشریه به نام کانون ناشنوایان ایران از وزارت ارشاد و فرهنگ اسلامی، با تیراژ هر چه بیشتر نه فقط برای ناشنوایان بلکه برای افزایش آگاهی عموم تهیه و منتشر گردد.

شکست سکوت

کانون ناشنوایان خراسان، به همت گروهی از ناشنوایان مشهد، به ویژه حسین تقی زاده منعمی در بهار ۱۳۶۵ تأسیس شد و به عنوان شعبه ای از کانون ناشنوایان ایران فعالیت خود را آغاز کرد و با ورود جوانان ناشنوای تحصیل کرده به هیئت مدیره کانون در بهار ۱۳۷۵ به صورت فعال ترین کانون ناشنوایان در سراسر کشور درآمد و اولین شماره خبرنگار بهار شکست سکوت در تابستان ۱۳۷۵ با مدیر مسئولی محمد سعیدی و سردبیری روزبه قهرمان چاپ شد که در آن تمام مطالب مخصوص ناشنوایان به صورت مقاله، مصاحبه، اخبار استان خراسان و ایران و جهان، گزارش و جدول دیده می شود.

بعد از تلاش های زیاد محمد سعیدی و روزبه قهرمان بالاخره امتیاز رسمی وزارت ارشاد و فرهنگ اسلامی برای انتشار نشریه شکست سکوت و توزیع آن در سراسر کشور، در پاییز ۱۳۸۰ صادر شد.

بدین ترتیب، اولین مجله رنگی در طول تاریخ نشریات ناشنوایان ایران، با عنوان شکست سکوت در بهار ۱۳۸۱ چاپ شد که تمام موازین حرفه مطبوعاتی در آن مورد توجه قرار گرفته است.

در شماره اول نشریه مذکور، تاریخچه و معرفی فعالیت های گسترده کانون ناشنویان خراسان (مرکز مشهد) به همراه آشنایی با همکاران نشریه که بعضی از آنان عضو هیئت مدیره کانون هم هستند، آورده شد. مقالات تحقیقی و علمی در زمینه ناشنویان همچون ناشنویان از دید شاعران دوره صفوی، عقداالانامل (مقدمه برای ایجاد الفبای یک دستی ناشنویان)، کاشت حلزون شنوایی و وزوز گوش از مطالب قابل توجهی است که در شماره های مختلف نشریه مذکور به چاپ رسیده و مشابه آن در هیچ یک از نشریات گذشته ناشنویان دیده نمی شود.

توجه ویژه به فرهنگ زبان اشاره فارسی و چاپ تعدادی از اشارات روزمره ناشنویان از ویژگی های نشریه یاد شده محسوب می شود و همچنین درج گزارش کامل مأموریت آموزشی پنجاه و پنج روزه روزبه قهرمان در ژاپن (زمستان ۱۳۸۱) و خبر حضور وی و مرتضی پیروزی به عنوان نمایندگان کانون ناشنویان ایران در کنفرانس فدراسیون جهانی ناشنویان در مونترال، کانادا (پاییز ۱۳۸۲) موجب آشنایی خوانندگان اعم از ناشنویان، اولیای آنان، معلمان، کارشناسان و مسئولان با وضعیت ناشنویان در دنیا گردیده است. چاپ آگهی های تبلیغاتی ویژه ناشنویان و نیز تسلیت و تبریک از نکات قابل توجهی می باشد که در مجله مذکور دیده می شود.

تعداد زیاد مقالات و مطالب خبری و گزارشی که در سراسر کشور به دفتر نشریه فرستاده و چاپ می شود، نشان دهنده محبوبیت روزافزون نشریه در جامعه ناشنویان ایران است.

دیگر نشریات

نشریات ناشنویان در ایران را می توان از نوع «نشریات سازمانی» دانست زیرا به یک نهاد ویژه همچون خانه فرهنگ جوانان ناشنوای ایران، کانون کر و لامل های (ناشنویان) ایران و خراسان تعلق داشته و دارند و مخاطبان آن ها اغلب از اعضای خودشان، یعنی ناشنویان بودند.

توجه روزافزون به معلولین در مطبوعات پرتیراژی چون روزنامه اطلاعات، سبب شد که صفحه ویژه ای تحت عنوان «با معلولین» به آنان اختصاص یابد و

در یکشنبه ها یک در میان (صفحه یازده) منتشر شود. مسئولیت این صفحه بر عهده رضا عبداللّهی بود که معلول جسمی می باشد. او در سر مقاله ای به مناسبت روز جهانی معلولین (دوازدهم آذر) سال ۱۳۷۱ مژده گشایش صفحه مذکور را اعلام داشت.

رضا عبداللّهی دست به انتشار مجله حرکت در تابستان ۱۳۷۷ هم زد که موضوعات آن حول معلولین از جمله ناشنوایان بود. متأسفانه مجله مذکور و همچنین صفحه «با معلولین» در روزنامه اطلاعات به علت مسافرت نامبرده به خارج از کشور، در سال ۱۳۷۸ تعطیل شد.

سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور دارای مجله استثنایی می باشد که به صورت فصلنامه از سال ۱۳۷۰ منتشر می شود و مطالبی در مورد ناشنوایان در آن دیده می شود.

البته مجلات «حرکت» و «استثنایی» را نمی توان جزو نشریات ناشنوایان به حساب آورد زیرا محتوای مطالب مجلات یاد شده علاوه بر ناشنوایان، سایر معلولان همچون نابینایان، معلولان ذهنی و جسمی را نیز در بر می گیرد.

مآخذ: باغچه بان، ثمینه. «بنیان گذار آموزش و پرورش ناشنوایان، روزنامه نگار بود». روزنامه همشهری، ۲۰ اسفند ۱۳۷۳؛ باغچه بان، ثمینه. «جبار باغچه بان و مجله زبان». مجله پر، شماره ۱۱۰، اسفند ۱۳۷۳؛ قهرمان، روزبه. بررسی چگونگی گسترش آموزش و پرورش ناشنوایان در جهان اسلام، به خصوص در ایران، پایان نامه کارشناسی ارشد تاریخ و تمدن ملل اسلامی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد، تابستان ۱۳۸۱، صص ۱۴۸-۱۴۶؛ اسنادی از مطبوعات ایران (۱۳۲۰-۱۳۴۰ شمسی). اداره کل آرشیو، اسناد و موزه دفتر رئیس جمهور، ۱۳۷۸، صفحه ۱۱۷؛ زبان؛ گزارش؛ سنگر؛ پژواک سکوت؛ صدای ناشنوا؛ شکست سکوت.

نشریات جدید ناشنوایی ایران (۱)

اعظم قاسمی (۲)

مجله ها و نشریات تأثیر مهم و سرنوشت ساز بر جامعه ناشنوایان داشته اند. زیرا ناشنوایان معمولاً در مدارس معمولی یا مدارس ناشنوایی سواد خواندن و نوشتن را فرا گرفته اند و توان مطالعه نشریات بینایی (۳)

دارند. از طرف دیگر آمار نشان داده که ناشنوایان به مطالعه نشریات و حتی روزنامه ها علاقه داشته و پیگیر اخبار و حوادث یا مطالب علمی هستند و مجلات را مطالعه می کنند. اما متأسفانه به دلیل فقدان امکانات کمتر صاحب نشریه ای وزین و پر مطلب و مؤثر بوده اند. اولین نسل نشریات ناشنوایی در ایران توسط مرحوم باغچه بان منتشر شد. یعنی ایشان بنیان گذار «نشریه ناشنوایی» هم هست.

جامعه ناشنوایان و نخبگان این جامعه باید اقدام به انتشار نشریه ای جامع و به روز نمایند و ناشنوایان را به مشارکت فرا خوانند تا از این طریق بعضی از ضعف های ناشنوایان در زمینه نویسندگی و اطلاع از واژه ها را جبران نمایند.

در مورد نشریات چند اقدام ضروری در حال انجام است. اینجانب و همکارانم در دفتر فرهنگ معلولان مشغول هستیم و به مرور منتشر می کنیم. این موضوعات در سه بخش کلی زیر می باشند:

۱- شناسنامه نگاری نشریات

درصدد هستیم نشریات معلولین و نیز نشریات ناشنوایی ایرانی و خارجی را معرفی کنیم. در این مرحله فقط مشخصات صوری مثل قطع، تاریخ انتشار، تاریخ توقف احتمالی را می آوریم.

۲- راهنماسازی برای هر نشریه

ص: ۱۸۶

۱- این مقاله قبلاً در مجله توان نامه، شماره اول، تابستان ۱۳۹۴ منتشر شده است.

۲- کارشناس امور معلولین و کارشناس نشر و چاپ متون بریل.

۳- منظور نشریاتی که روی کاغذ با خط و ادبیات عادی چاپ می شود.

هر یک از نشریات دقیقاً مطالعه و مطالب آن اعم از مقاله، خبر و گزارش به روش علمی نمایه و فهرست می شود و نهایتاً راهنمای مندرجات نشریات منتشر می گردد.

۳- مآخذشناسی نشریات و روزنامه نگاری

مطالبی که درباره نشریات یا روش، تاریخ و دیگر جنبه های روزنامه نگاری معلولیتی منتشر شده هم در یک طرح مستقل معرفی می شوند. در اینجا به شخصیت هایی که در زمینه تولید و نشر یا راه اندازی و مدیریت یا مقاله نویسی نشریات معلولیتی و ناشنویان؛ همکاری کرده اند را هم معرفی می کنیم.

امیدواریم بتوانیم یافته ها و تحقیقات خود را در این محور در سه شماره مجله توان نامه بیاوریم، سپس به صورت کتاب منتشر کنیم. از این رو از همه کسانی که در این زمینه مطلب، نشریه قدیمی و اطلاعاتی دارند همکاری فرمایند. کسانی که نشریات قدیمی دارند می توانند به رسم امانت در اختیار این دفتر قرار دهند یا به این دفتر بفروشند.

قابل توجه همه فرهنگ دوستان و علاقه مندان به فرهنگ معلولین عرضه می کنیم که اگر اطلاعات پراکنده کنونی جمع آوری و تدوین نشود و به فصل های آتی منتقل نگردد. در تاریخ مفقود شده و از بین می رود. افراد بسیار انگشت شماری از دوره مرحوم باغچه بان باقی مانده اند مانند سید رضا قلی شهیدی و سید محسن میرلوح موسوی. امیدواریم این اشخاص یا فرزندان و نوادگان آنان پیام ما را دریافت کرده و پاسخ مثبت دهند.

آوای دوست

مدیر مسئول: دکتر عبدالحمید حسین نیا

سردبیر: دکتر سید محمدرضا توکلی

آخرین شماره: سال بیستم، مهر و آبان ۱۳۹۳، شماره ۴۵

آوای دوست نشریه خبری داخلی انجمن علمی جراحان گوش، گلو، بینی و سر و گردن ایران است. این خبرنامه، از پاییز ۱۳۷۴ انتشار آن در تهران آغاز شد. دارای مقالات علمی و خبرهای مختلف در زمینه پزشکی است.

ص: ۱۸۷

انجمن گوش و گلو و بینی و جراحی سر و گردن ایران، به عنوان انجمنی نوپا و مردم نهاد در سال ۱۳۳۳ رسماً تأسیس شد. هدف از برپایی چنین انجمنی، افزون بر کمک به ارتقای دانش، مهارت ها و اخلاق حرفه ای در زمینه رشته گوش و گلو و بینی و جراحی سر و گردن، تبیین راهکارهای ضروری برای بهبود مراقبت های پزشکی در این رشت-ه و خدمت رسانی بیشتر به بیماران است. این انجمن تاکنون توانسته اقداماتی مختلف از جمله انتشار خبرنامه داخلی آوای دوست و ... را انجام دهد. در واقع، اینها دستاورد فرد یا گروه ویژه ای نیست و همه همکاران متخصص گوش، گلو و بینی در کشور عزیزمان ایران، در آن سهیم بوده اند.

در چاپ دوره جدید شماره ۱۳ این نشریه در سال ۱۳۸۸ مقاله ای علمی راجع به در میان گذاشتن خبرهای ناگوار به والدین بیماران، از جمله والدین ناشنوا توسط دکتر گیتا موللی نوشته شده است. که در آن به نکات مهمی که باید به والدین کودکان ناشنوا پس از تشخیص کم شنوایی کودک گفته شود پرداخته است. دکتر عبدالحمید حسین نیا، مدیر مسئول آن و دکتر علی اصغر پیوندی، سردبیر این نشریه است. همکاران سردبیری عبارت اند از: دکتر علی افتخاریان، دکتر محمدرضا توکلی دکتر علیرضا جعفری، دکتر ابراهیم رزم پا، دکتر محمدحسین عزیزی، دکتر محمدرضا فتح العلومی، دکتر کاوه کیوانی، دکتر مسعود متصدی، دکتر بهرام ملکوتی، دکتر بیژن نقیب زاده.

آوای نگاه

انجمن خانواده ناشنوایان ایران با پیشنهاد گروهی از خانواده های ناشنوا و حمایت سرکار خانم ثمینه باغچه بان دختر گرانقدر زنده یاد استاد جبار باغچه بان و مدیر عامل وقت سازمان ملی رفاه ناشنوایان (انجمن خانواده ناشنوایان ایران) بنیان نهاده شد. این انجمن یکی از بزرگ ترین مؤسسات ناشنوایان در ایران می باشد و در راستای خدمت رسانی به قشر ناشنوا، فعالیت های متعددی دارد از جمله انتشار نشریه نگاه. این نشریه زیر نظر کمیته ای منتشر می شود. اعضای کمیته نشریه «آوای نگاه» متشکل از جوانان ناشنوا و کم شنوایی است که داوطلبانه و به صورت افتخاری و با همکاری یکدیگر مطالب ویژه ناشنوایان و معلولان را از

منابع مختلف روز گردآوری نموده و سپس بعد از تکمیل اموری چون تنظیم، صفحه آرائی و چاپ در اختیار همנוعان عزیز خود جهت افزایش سطح اطلاعات و معلومات قرار می گیرد. طرح چاپ نشریه داخلی وابسته به انجمن خانواده ناشنوایان ایران در سال ۱۳۸۳ شمسی با پیشنهاد لیلا اعتماد که مدیر مسئول و سردبیر و همچنین تصویب اعضای هیئت مدیره پی ریزی شد. بدین ترتیب دومین نشریه رنگی ناشنوایان با عنوان آوای نگاه (بعد از نشریه شکست سکوت) در بهار ۱۳۸۴ شمسی به صورت فصلنامه چاپ شد. حدود چهارده شماره از این نشریه منتشر شده است که بیشتر مطالبشان جنبه اطلاع رسانی را دارد. در چاپ دوره جدید مجله آوای نگاه با انتشار اولین شماره این مجله (دوره جدید) در پاییز و زمستان ۱۳۹۳ می باشد که نشریه تخصصی ناشنوایان با عنوان (آوای نگاه) با مجوز رسمی از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی منتشر شد. مطالب این نشریه شامل اخبار، گزارش اجتماعی، فرهنگی، آموزش، علمی و غیره در جهت حمایت از حقوق ناشنوایان کشور می باشد. اعضای هیئت تحریریه جدید این شماره از این نشریه آقای رضا محمودی مدیر مسئول آن و بهاره نظام دوست، سردبیر این نشریه است. همکاران سردبیری عبارت اند از: حامد عابدین زاده، هومن نادری، فاطمه آبشاری و دیگر همکاران ... در این شماره جدید به موضوعاتی چون مروری بر شکل گیری انجمن خانواده ناشنوایان ایران و مهم ترین مشکلات ناشنوایان: ارتباط و آموزش و بیان زندگی نامه استادان حسین گلپیدی و جبار باغچه بان می پردازد.

افق اندیشه

کانون ناشنوایان ایران نشریه ای رسمی به نام افق اندیشه دارد که در هفتم شهریور سال ۱۳۹۳ شمسی با حضور رؤسای پیشین کانون ناشنوایان ایران آقایان هادی معیری و بهروز مبشری و جمعی از جوانان ناشنوا و دست اندرکاران چاپ نشریه افتتاح گردید. بعد از برگزاری انتخابات کانون ناشنوایان ایران، اعضای هیئت مدیره جدید اقدام به چاپ نشریه ای کردند که به صورت فصلنامه داخلی است و مدیر مسئول آن شهیدا شهیدی و سردبیری مونا کریمی می باشد و بیشتر مطالب آن درباره ناشنوایی و اخبار و اطلاعات راجع به آنها است. نشریه جدید افق اندیشه به

ص: ۱۸۹

عنوان اولین نشریه کانون ناشنویان ایران به همگان معرفی گردیده است که اداره آن نشریه توسط خود ناشنویان صورت می گیرد. لازم به یادآوری است که کانون ناشنویان ایران دارای خبرنامه هایی همچون "گزارش" (۱۳۴۲) و "پیام ناشنوا" (۱۳۷۷-۱۳۷۲) و "صدای ناشنوا" (۱۳۸۶-۱۳۸۱) بوده که تفاوت زیادی با موازین یک نشریه مطبوعاتی داشتند. فصلنامه صدای ناشنوا که مسئولیت آن را دکتر خسرو گیتی دبیر آن موقع کانون ناشنویان بر عهده داشت نه برای انتشار عمومی، بلکه برای اعضا به شکل جزوه منتشر می کرد. این فصلنامه، آگاه کردن اعضای کانون از افکار و اخبار درباره ناشنویان ایران و جهان، به ویژه افزایش اطلاعات ناشنویان ایران نسبت به حوادث جهانی را در دستور کار خود قرار داده بود. معمولاً اخبار خود کانون، مانند برگزاری نشست ها، مصوبات، اقدامات و دیگر حوادث مربوط به کانون را منعکس می نمود.

پیک شنوایی

نشریه دیگر، پیک شنوایی و گفتار بود که سازمان ملی رفاه ناشنویان برای آشنا کردن مردم با مشکلات و دشواری های ناشنویان چاپ می کرد. این نشریه به صورت فصلنامه و به سردبیری مشیری، بین سال های ۱۳۵۲ تا ۱۳۵۷ منتشر می شد.

پیک ناشنوا

اولین شماره فصلنامه پیک ناشنوا با رویکرد فرهنگی و ورزشی در حوزه ناشنویان سراسر کشور با صاحب امتیاز و مدیر مسئول لیلا اعتماد (رئیس سابق انجمن خانواده ناشنویان ایران و نیز مدیر مسئول سابق فصلنامه آوای نگاه) در تاریخ ۲۶ مهرماه ۱۳۹۴ به چاپ رسیده است. اهداف و فعالیت های مهم در نشریه پیک ناشنوا به شرح ذیل است:

۱. شناسایی و معرفی قشر ناشنویان به عنوان یکی از اعضای جامعه هدف در نزد عموم مردم کشور و نیز مسئولان مرتبط برای حمایت از اشخاص ناشنوا. ۲. معرفی توانمندی های ناشنویان به عموم مردم و مسئولان. ۳. معرفی

نخبگان ناشنوا به مسئولان ذی ربط برای استفاده از توانمندی های آنان. ۴. داشتن یک نشریه مختص به ناشنوایان همچون نشریات مختص به معلولان جسمی و روشندل برای بیان خواسته ها و مشکلات خویش و ارائه راهکارهای برای رفع مشکلات ناشنوایان. ۵. همکاری با شرکت ها و مؤسسات مرتبط برای درج تبلیغ جهت خرید و سفارش از تولیدات آنان. ۶. معرفی قهرمانان اخلاق ناشنوا به عموم ناشنوایان کشور جهت الگوبرداری از فعالیت ها و زندگی نامه موفق آنان. ۷. فراهم آوردن منابع کتاب ها و نشریات ویژه ناشنوایان جهت مطالعه و استفاده از نشریات تخصصی آنان.

توان نامه

از نشریاتی است که به همه معلولان حرکتی، نابینا و ناشنوا می پردازد و دارای مباحث مهم و اطلاع رسانی درباره مسائل ناشنوایان است. این مجله وابسته به دفتر فرهنگ معلولین است. اولین شماره آن در شهریور و مهر ۱۳۹۲ منتشر شد. در همین شماره مطلبی درباره فستیوال نقاشی ناشنوایان در ایتالیا (تیر ۱۳۹۲)، مقاله ای درباره فیلم لرزاننده چربی درباره پسری ناشنوا؛ مقاله ای درباره بتهوون ناشنوا و نیز دارای این مطالب است. شعر ناشنوایان، درس قرآنی به ناشنوایان در روسیه، تساوی ورزشکاران ناشنوا با ورزشکاران عادی، ناشنوایان در مسابقات المپیک، کاروان ورزشی ناشنوایان ایران، موفقیت ناشنوایان در المپیک.

همچنین دیگر شماره های توان نامه دارای مطالب متنوع و بسیار درباره ناشنوایان است. نیز این مجله درصدد انتشار ویژه نامه ای درباره زبان اشاره است.

خبرنامه شنوایی

خبرنامه شنوایی نشریه داخلی گروه آموزشی و توان بخشی ناشنوایان دانشگاه علوم بهزیستی و توان بخشی تهران است. انتشار آن از پاییز ۱۳۸۰ به صورت جزوه و با انتشار محدود و عمدتاً در تهران آغاز شده است. و صرفاً شامل گزارشی از رخدادهای فرهنگی مربوط به ناشنوایان است. در این نشریه به کنفرانس های علمی، معرفی ابزارها و روش های جدید، افزایش شنوایی،

ص: ۱۹۱

توصیف دستاوردهای جدید پزشکی در عرصه گوش و حلق، گزارش فعالیت های مراکز ناشنوایان در جهان و بالاخره معرفی سایت های اینترنتی ناشنوایان، در دستور کار این خبرنامه قرار دارد. یونس لطفی، مدیر گروه آموزشی و توان بخشی ناشنوایان، مدیر مسئول آن و گیتا موللی، سردبیر این نشریه است. همکاران سردبیری عبارت اند از: نعیمه دانشمندان، مریم صادقی جم، نیلا قاسمی افشار، مریم رضایی نگار و محمدرضا رجبی. (۱)

لازم به ذکر است که در ابتدای نخستین شماره، هدف از انتشار این نشریه، آموزش مداوم در جهت ارتقای توانمندی ها و رشد دانش و نگرش شغلی ناشنوایان بیان شده است. در ادامه به موضوعات مرتبط با ناشنوایان که در شماره های مختلف این نشریه به آن پرداخته شده، آمده است.

شماره ۲ زمستان ۱۳۸۰ شامل عناوین کنفرانس های بین المللی، پردازش زبان اشاره در مغز کاشت های حلزونی، معلولیت ناشنوایی - نابینایی (۲)، کم شنوایان حسی عصبی متابولیک بیماری های خود ایمنی گوش داخلی. در شماره ۳ بهار ۱۳۸۱ شامل راهنمای اجرای برنامه جامع غربالگری شنوایی نوزادان، شنیدن از طریق لمس، معلولیت ناشنوایی - نابینایی (۳)، کاشت های حلزونی (۲) مداخله زود هنگام و تکامل زبان در کودکان ناشنوا و کم شنوا، کم شنوایی حسی عصبی متابولیک (۲). شماره ۴ تابستان ۱۳۸۱ با موضوعات کنفرانس های بین المللی، مداخله زود هنگام چیست، نوزایش سلول های موئی گوش داخلی، معلولیت ناشنوایی - نابینایی (۴)، چکیده مقالات تخصصی. شماره ۱ پاییز ۱۳۸۱ شامل کنفرانس های بین المللی، برنامه جامع غربالگری شنوایی نوزادان، ارزیابی زبانی کودکان کم شنوا، معلولیت ناشنوایی - نابینایی (۵) تأثیر کم شنوایی انتقالی بر تشخیص گفتار... شماره ۲ زمستان ۱۳۸۱ با عنوان های کنفرانس های بین المللی، برنامه جامع غربالگری شنوایی نوزادان ارزیابی زبانی کودکان کم شنوا (۲)، معلولیت ناشنوایی - نابینایی (۶)، موسیقی درمانی و صوت درمانی، تأثیر موسیقی درمانی در کودک ناشنوا، ژن درمانی. شماره ۳ بهار ۱۳۸۲ شامل عناوین

ص: ۱۹۲

کنفرانس های بین المللی، ژن جدید کم شنوایی، برنامه جامع غربالگری شنوایی نوزادان ارزیابی زبانی کودکان کم شنوا (۳) معلولیت ناشنوایی - نابینایی (۷)، ژن درمانی (۲) ارزیابی زبانی کودکان کم شنوا (۳)، راه های عصبی شنیداری. و در شماره ۴ پاییز ۱۳۸۲ موضوعاتی با عناوین کنفرانس های بین المللی، معلولیت ناشنوایی - نابینایی (۸)، مداخله های جدید در نقص شنوایی (۱) برنامه جامع غربالگری شنوایی نوزادان ارزیابی زبانی کودکان کم شنوا (قسمت آخر)، ژن درمانی در ضایعات شنوایی (۲) چکیده مقالات تخصصی نوروپاتی شنوایی (۱). و در شماره ۱ زمستان ۱۳۸۲ شامل کنفرانس های بین المللی، معلولیت ناشنوایی - نابینایی (۹)، مداخله های جدید در نقص شنوایی (۲)، زبان اشاره و کاشت حلزون، اهمیت مشاوره ژنتیک برای والدین کودکان ناشنوا، نوروپاتی شنوایی (۲). و شماره ۳ زمستان ۱۳۸۳ با عناوین آموزش های کوتاه مدت پیش از زبان آموزی (SPPI)، معلولیت ناشنوایی - نابینایی (۹)، افسانه هایی در مورد کم شنوایی. شماره ۱۴ پاییز ۸۴ شامل موضوعات سیستم های عصبی اصلی در پردازش زبان اشاره، اختلالات استخوانی و افت شنوایی رشد مهارت های گفتاری کودکان کم شنوا پس از دریافت کاشت حلزون و ... و شماره ۱۷ پاییز ۸۷ کاشت حلزون از گذشته تا حال، انقلابی جدید در ساخت کاشت حلزون فهرست کنفرانس ها و کارگاه های بین المللی کاشت حلزون و ... بیان شده است.

سمعک

جمعیت حمایت از کودکان کر و لال نشریه ای به نام سمعک یا سمعک چیست یا کودک شما و سمعک منتشر می کرد. بیشتر مطالب این نشریه درباره ناشنوایی و سمعک و گوش بود. این جمعیت به منظور گسترش اطلاعات ناشنویان و کم شنویان و خانواده های آنان، آخرین اطلاعات و اخبار را درباره سمعک و گوش و ناشنوایی را منتشر می کرد. از این رو خط مشی آن اطلاع رسانی و آموزش بود.

شکست سکوت

این نشریه به صورت فصلنامه آموزشی و خبری منتشر می شد. صاحب امتیاز

نشریه کانون ناشنویان خراسان بود. نخستین شماره خبرنامه شکست سکوت در تابستان ۱۳۷۵ با مدیر مسئولی محمد سعیدی و سردبیری روزبه قهرمان چاپ شد. کانون ناشنویان خراسان، توسط جمعی از ناشنویان مشهد، به ویژه حسین تقی زاده منعمی در بهار ۱۳۶۵ تأسیس شد و به عنوان شعبه ای از کانون ناشنویان ایران فعالیت خود را آغاز کرد و با ورود جوانان ناشنوای تحصیل کرده به هیئت مدیره کانون در بهار ۱۳۷۵ به صورت فعال ترین کانون ناشنویان در سراسر کشور درآمد. پس از تلاش های بسیار محمد سعیدی و روزبه قهرمان، امتیاز رسمی وزارت ارشاد و فرهنگ اسلامی برای انتشار نشریه شکست سکوت و توزیع آن در سراسر کشور، در پاییز ۱۳۸۰ صادر شد. بدین ترتیب، نخستین مجله رنگی در طول تاریخ نشریات ناشنویان ایران، با عنوان شکست سکوت در بهار ۱۳۸۱ چاپ شد که تمام موازین حرفه مطبوعاتی در آن مورد توجه قرار گرفته است. در شماره نخست نشریه مذکور، معرفی کامل از تاریخچه و فعالیت گسترده کانون ناشنویان خراسان، همراه آشنایی با اعضای همکاران نشریه که بعضی از آنان عضو هیئت مدیره کانون هم هستند، همچنین پردازش زبان اشاره در مغز انسان و کاشت حلزون شنوایی از مطالب قابل توجهی است که آورده شده است.

این نشریه از نظر محتوایی و علمی هم بهترین نشریه عمومی برای ناشنویان ایران است و دارای مطالب متنوع و سودمند از جنبه های مختلف زندگی، فرهنگ و جامعه ناشنوایی است. البته با تشدید بسیاری مرحوم محمد سعیدی و فوت ایشان نیز عزیمت آقای قهرمان به کانادا جهت ادامه تحصیل و تدریس این نشریه تعطیل شد.

در شماره دوم و سوم نشریه مذکور، به موضوعاتی در خصوص ناشنویان با آوردن مقالات تحقیقی و علمی در زمینه ناشنویان، از جمله نگاهی به زندگی پر فراز و نشیب ناشنویان، مسأله شنوایی و استفاده از سمعک، زبان اشاره، راه های پیشگیری از ناشنوایی و بد شنوایی و مسأله شنوایی و اهمیت آن پرداخته است. در شماره مذکور مقاله ای از گیتا موللی، کارشناس ارشد شنوایی شناسی با عنوان ناشنوایی - نایبایی چیست؟ آمده که در آن به تعریف از ناشنوایی - نایبایی مادرزاد و اکتسابی و همچنین مهم ترین علل ناشنوایی و نایبایی مادرزاد و اینکه ناشنوا -

شنوایی شناسی نشریه رسمی دانشگاه علوم پزشکی تهران است که مقاله‌های بالینی و علوم پایه دستگاه شنوایی و تعادل و علوم وابسته را به زبان فارسی - انگلیسی به چاپ می‌رساند. هدف از انتشار آن بالا بردن سطح دانش شنوایی‌شناسان، آسیب‌شناسان گفتار و زبان، متخصصان گوش، گلو و بینی، مغز و اعصاب، کودکان و زبان‌شناسان در زمینه شنوایی و تعادل، حفاظت شنوایی و توانبخشی مبتلایان به آسیب‌های شنوایی و تعادلی به ویژه در موارد بومی ایران است. این مجله حمایت انجمن علمی شنوایی شناسی ایران را دارد. و عضو کمیته اخلاق نشر (COPE) است. نشریه دارای رتبه علمی - پژوهشی (پزشکی) است و دوره انتشار آن به صورت فصلنامه و صاحب امتیاز آن دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی تهران می‌باشد و اعضای هیئت تحریریه آن به ترتیب مدیر مسئول مهین صدایی، سردبیر دکتر مسعود متصدی زرنندی، مدیر اجرایی و طراح شیما سلیمانی و محل انتشار آن تهران است. اولین شماره نشریه در سال ۱۳۷۱ با تعداد ۱۰ مقاله به چاپ رسید. نشریه تا سال ۲۰۱۴ با نام دو ماهنامه شنوایی شناسی منتشر شده است، همچنین نشریه از سال ۲۰۱۳ به صورت الکترونیکی منتشر می‌شود. آخرین شماره آن دوره ۲۳، شماره ۶ - (۱۱-۱۳۹۳) است. و ادامه انتشار مجله شنوایی شناسی از دوره ۲۴، شماره ۱، سال ۲۰۱۵؛ به زبان انگلیسی و با عنوان **Auditory and Vestibular Research** خواهد بود.

مجله شنوایی شناسی در بانک‌های اطلاعاتی و مجموعه‌های زیر نمایه می‌شود:

AcademicKeys, CINAHL, CiteFactor(Directory Indexing of International Research Journals), Directory of open Access Journals(DOAJ), EBSCO(Academic Search Complete, academic search premier, academic search RD, CINAHL Plus with Full Text, CINAHL Plus), Electronic Journals Library, Global Impact Factor (GIF), Google scholar, Google Scholar

Metrics, Hinairi, Index Copernicus, Index Medicus for the WHO Eastern Mediterranean Region (IMEMR), Iran Journals, Iran Medex, Islamic World Science Citation Center (ISC), LocatorPlus, Magiran, Open Academic Journals Index, Open Gate Journal, Scientific Information Database (SID), Ulrich, Universal Impact Factor, WorldCat.

گوش، گلو، بینی و حنجره

مجله گوش، گلو، بینی و حنجره ایران، به مدیر مسئولی یحیی نوروز بیگی و سردبیری نعمت الله مختاری و امیر محمدی از سوی دانشگاه و علوم پزشکی مشهد از ۱۳۶۸ چاپ شده است.

در پایان

متأسفانه کار روزنامه نگاری و اداره نشریه در جامعه ناشنوایان دوام و پایداری ندارد. نشریه هایی که منتشر شده پس از چند شماره تعطیل شده است. یک علت مهم آن اختلافات در این جامعه است. افراد و جریان های ناشنوا نمی توانند با هم مشارکت و همزیستی و همکاری داشته باشند با اینکه لازمه پیشرفت و ترقی، کار جمعی و مشارکت جمعی و رسیدن به وفاق عمومی است. با اینکه افراد فرهیخته و صاحب فکر و مبتکر در جامعه ناشنوا کم نیست و همگی آنان دارای استعداد های خلاق و درخشان هستند اما به دلیل نداشتن زمینه ها و امکان گفتگو و دیالوگ، راه های همکاری بر روی آنان مسدود است. انسان ها از طریق گفتگو به وفاق، اشتراک، جامعه پذیری، حل اختلافات و اشتراک مساعی و کار گروهی می رسند. درست است ناشنوایان نمی توانند تکلم و شنوایی داشته باشند ولی با کمک وسایل مدرن مثل شبکه های موبایلی می توانند با یکدیگر دیالوگ داشته و تلاش کنند وفاق جمعی و پیوندهای اجتماعی و جامعه پذیری را در خود گسترش دهند.

تنفیر و فرار کردن از یکدیگر به جای وصل و هم گرایی و هم افزایی از آفت های شکننده و زیان آور برای جامعه ناشنوایی ایران است و درمان این آفت تنها به دست و توسط خود ناشنوایان امکان پذیر است. در صورتی که این مشکل حل شود، روزنامه نگاری پایدار و کار مطبوعاتی مؤثر هم شکل می گیرد و تداوم خواهد داشت.

ص: ۱۹۶

اشاره

اروپا و امریکا زودتر از دیگر کشورها به تولید و انتشار نشریه و ترویج حرفه روزنامه نگاری روی آوردند. و به تدریج این حرفه به عنوان یک صنعت به دیگر کشورها راه یافت. از این رو تاریخ تحولات نشریات و روزنامه نگاری در غرب اهمیت دارد، زیرا مبنا و مبدأ این صنعت در کشورهایی مثل ایران است.

در این بخش در دو مقاله تلاش می کنم ابعاد مهم این پدیده را معرفی کنم و زمینه های اساسی آن را به پژوهشگرانی که درصدد کار در این حوزه هستند، نشان دهم.

ص: ۱۹۷

یوهان گوتنبرگ با اختراع دستگاه چاپ در سال ۱۴۰۰ به ناشنوایان کمک بیشتری کرد زیرا ناشنوایان برای مبادله و ارتباطات، به این صنعت، بیشتر از دیگر قشرها نیاز داشتند. در قرن هجدهم که انتشار مجلات به شکل امروزی آن آغاز شد. این پدیده، کارآیی صنعت چاپ و نشر را توسعه داد. ناشنوایان نیز با استفاده از هر دو پدیده، پیشرفت های قابل توجهی به دست آوردند. توسعه صنعت چاپ و تولید مجله در میان ناشنوایان، پیامدهای بسیاری را به همراه داشت؛ از جمله به اقتصاد مراکز ناشنوایی، تحکیم و گسترش روابط در جامعه ناشنوایی، اطلاع یابی از فرهنگ، دانش، رخدادها و اطلاع رسانی کمک کرد.

به دلیل زمینه هایی که در جامعه آمریکا بیش از دیگر مناطق جهان وجود داشت، ناشنوایان این کشور بیش از دیگران از این امکانات استفاده کردند. مدیریت آموزشی ناشنوایان در این کشور، از دوره متوسطه، ناشنوایان را با چاپ و نشر، روزنامه نگاری و تولید نشریه آشنا می ساخت. از این رو، نشریات گوناگونی که دانش آموزان در این مقطع عرضه کردند، در بایگانی مجلات، موجود است.

نشریات دانش آموزی

بسیاری از مدارس با دسترسی به صنعت چاپ، از تجربیات دانش آموزان خود به صورت های گوناگون استفاده کردند و شروع به انتشار نشریات ادواری کردند. ابتدا بیشتر نشریات ادواری در شکل و اندازه روزنامه و سپس در قطع مجله های امروزی منتشر می شدند. بسیاری از آن ها در ابتدا به صورت ماهانه منتشر شدند؛ اما با گسترش و ارتقای مهارت های دانش آموزان، توانایی خود را افزایش دادند. در دهه

ص: ۱۹۸

۱- این مقاله از دانشنامه ناشنوایان، محمد نوری، تهران، ۱۳۸۷، ص ۶۶۱-۶۶۴ و از دائرة المعارف زیر اخذ شده و به صورت تلفیقی توسط لقمان سرمدی ترجمه و تألیف شده است: Cleve, John V. Van, Editor in Chief, Gallaudet Encyclopaedia of Deaf People And Deafness, New York, McGraw-Hill Book Company, ۱۹۸۶.

۱۸۹۰ دست کم سه مدرسه اقدام به انتشار روزنامه می کرد و بالغ بر سی هفته نامه منتشر می شد.

همین نشریات مدرسه ای، موجبات گسترش مهارت های نویسندگی را فراهم کردند و فرصتی را پدید آوردند که دانش آموزان شروع به نوشتن مطالب کنند و به واسطه دیدن نام خود در نشریات و مجلات، اشتیاق شان برای نویسندگی بیشتر شود. برخی از همین دانش آموزان بعدها نویسندگان، سردبیران و روزنامه نگاران برجسته ای شدند.

نشریات جامعه ناشنوایان

لوی باکوس، دانش آموخته مدرسه ناشنوایان آمریکا، از شاگردان لورنت کلرک، از این حیث که نخستین روزنامه تخصصی و حرفه ای جامعه ناشنوایان را راه اندازی کرد، قابل تحسین است. او سردبیر و صاحب امتیاز هفته نامه کاناجوهاری رادی بود.

وی شروع به انتشار ستون خبری مورد علاقه شهروندان ناشنوا نمود؛ این نشریه از ابتدا در محل مدرسه مرکزی ناشنوایان نیویورک بود. بعدها باکوس از تمهیدات قانونی مناسب برای ارسال نشریه به ناشنوایان ایالات دیگر از طریق پست بهره مند شد.

در ۱۸۶۰ انتشار ماهنامه راهنمای گالودت و رفیق ناشنوایان آغاز شد. این ماهنامه، نخستین نشریه ای بود که منحصراً به خوانندگان ناشنوا اختصاص داشت و ویلیام ام. چمبرلین سردبیری آن را بر عهده داشت. چاپ این نشریه در بوستون صورت می گرفت. نشریه مزبور، به عنوان ارگان رسمی انجمن ناشنوایان گالودت نیوانگلند فعالیت می کرد.

حدوداً در ۱۸۷۰ بود که هنری سی. رایدر اقدام به انتشار نشریه ناشنوایان کرد. این نشریه، نخستین هفته نامه خبری جامعه ناشنوایان بود. بعدها مدرسه ناشنوایان نیویورک مسئولیت انتشار آن را بر عهده گرفت. ملویل بالارد، جان بی. هاچکینس، جوزف. پی. پارکینسون و جیمز دنیسون از نخستین کسانی بودند که اقدام به انتشار نخستین نشریه و مجله ادبی ناشنوایان به نام سایلنت ورکر نمودند. از این مجله استقبال چندانی نشد و پس از پنج سال، انتشار آن متوقف شد.

در ۱۸۹۴ ا.ا. رجنز برگ در شیکاگو اقدام به انتشار نشریه مظهر ملی کرد. در میان کارکنان نشریه، نویسندگان برجسته ناشنوا از جمله روبرت پی. مک گرگور، جیمز اچ. کلاود، جی شویلر لانگ، جورج دبلیو. ودیتز و جیمز ای. گالاهر حضور داشتند. با اینکه شمارگان نشریه به ۱۲۰۰ نسخه رسید، پس از دو سال با کاهش شمارگان مواجه شد.

در ۱۸۸۷ مجله سایلنت ورکر در مدرسه ناشنوایان نیوجرسی منتشر شد. در ۱۹۲۹ انتشار آن متوقف شد، اما بار دیگر در ۱۹۴۸ به عنوان ارگان رسمی انجمن ملی ناشنوایان فعالیت خود را از سر گرفت. سردبیران متعددی، مسئولیت این مجله را بر عهده داشته اند، از جمله: بیل آر. وایت، لوئل اف. شرایبر و بایرون بی. برنز. در ۱۹۴۹ جس ام. اسمیت، نایب رئیس انجمن ملی ناشنوایان و آموزگار مدرسه ناشنوایان تنسی، سردبیری نشریه را بر عهده گرفت.

در ۱۹۶۴ نام این نشریه به ناشنوای آمریکا تغییر یافت و در ۱۹۸۰ دفتر مرکزی انجمن ملی ناشنوایان در مرلند، مسئولیت سردبیری آن را به عهده گرفت. همچنین انجمن ملی ناشنوایان در ۱۹۷۹ شروع به انتشار روزنامه ای به نام نادبرود کستر نمود.

در ۱۹۲۹ نشریه شهروند ناشنوای آمریکا منتشر شد، یعنی همان سالی که انتشار سایلنت ورکر متوقف شد. سردبیری نشریه را روی بی. کانکلینگ بر عهده داشت و در اوهایو چاپ و منتشر می شد. انتشار این نشریه در ۱۹۴۲ متوقف شد. در ۱۹۳۷، لؤلویس، ناشر و رئیس انجمن ناشنوایان تگزاس، انتشار مدرن سایلنت را آغاز کرد. این نشریه از کیفیت بالایی برخوردار بود و در طراحی آن از شیوه های مدرن استفاده شده بود؛ به گونه ای که از این لحاظ قابل مقایسه با نشریه قدیمی سایلنت ورکر بود. متأسفانه انتشار آن پس از دو سال متوقف شد.

در ۱۹۳۸، ویلارد اچ. وودز، انتشار دف دایجست را آغاز کرد. این نشریه از لحاظ قطع و اندازه مشابه ریدرز دایجست بود و به موفقیت ها و دستاوردهای ناشنوایان در هنر، علوم و صنعت می پرداخت. سردبیری نشریه را وودز والنور ای. شرمین بر عهده داشتند. مدیر اجرایی نشریه، چارلز موسکویتز بود و فلورنس بی. کرامت یکی از اعضای هیئت تحریریه آن بود. گیلبرت سی. برادوک، پترا اف هوارد، و سلی

لوریتسن، مارگارت ای. جکسون و هوارد ال. تری که از نویسندگان به نام زمان خود به شمار می آمدند، از جمله اعضای هیئت تحریریه بودند.

در دهه ۱۹۴۰ ریوبن آلینگز، روزنامه سایلنت کاوالیر را به عنوان ارگان رسمی انجمن ناشنویان ویرجینیا منتشر کرد. پس از مدتی، این روزنامه به واشنگتن دی. سی انتقال یافت و در آنجا آلن بی. کرامت سردبیری آن را بر عهده گرفت و به صورت یکی از خواندنی ترین روزنامه های زمان خود درآمد. پس از مدتی، با حذف واژه سایلنت تنها با عنوان کاوالیر منتشر شد. کاوالیر، خوانندگان نشریات قدیمی همچون سایلنت مدیا و نشریه قدیمی ناشنویان را جذب خود کرد. این روزنامه، در اوج فعالیت خود، بالغ بر چهار هزار مشترک دائمی داشت که از طریق پست، روزنامه خود را دریافت می کردند.

بعدها کاوالیر به ادگار ام. وینکوف و لو تر بون واگذار شد و مقر آن به کارولینای شمالی انتقال یافت. در آنجا با اخبار ناشنویان آمریکا با سردبیری تروی هیل ادغام شد و بدین ترتیب ناظر ملی منتشر گردید. اما انتشار ناظر ملی در ۱۹۵۶ متوقف گردید.

در ۱۹۶۹، خبرنگار سایلنت یا سایلنت نیوز منتشر گردید. جولوس ویکیتز و همسرش در نیوجرسی، چاپ و انتشار آن را به عهده داشتند. والتر ام. شولمان نیز سردبیر نشریه بود. شمارگان سایلنت نیوز به سرعت افزایش یافت. هم اینک، انتشار آن به صورت ماهانه صورت می گیرد و حاوی خبرهایی درباره جامعه ناشنویان از گوشه و کنار آمریکاست.

در اوایل دهه ۱۹۷۰، کلارنس سوپالا اقدام به چاپ و انتشار خبرنگارنامه ای کوچک و دستی به نام طیف ناشنویان نمود. یکی از موضوعات مورد توجه این خبرنگارنامه، وضعیت آموزش و پرورش فرزندان ناشنوا به ویژه در ایالت اورگان بود. این خبرنگارنامه، مدافع سرسخت حقوق ناشنویان بود و از نخستین نهادها و نشریاتی بود که از شیوه ارتباط کلی حمایت کرد. همین خبرنگارنامه کوچک، مخاطبانی در سراسر کشور داشت و بیشتر خوانندگان، با دیدگاه ها و تلاش های سوپالا موافق و هم رأی بودند.

اما این خبرنگارنامه در ۱۹۷۹ منحل شد و به انتشار خود پایان داد.

امپایر استیت نیوز و نشریه یه سایلنت کریر و ادپالیت از جمله قدیمی ترین

نشریات ایالتی به شمار می آیند. دو نشریه دف ایسکوپالین و دف لوترن از قدیمی ترین نشریات مذهبی اند که امروز هم به انتشار خود ادامه می دهند.

شاید نشریه دی سی آیز که انجمن ناشنویان واشنگتن دی. سی آن را منتشر می کند، قدیمی ترین نشریه ادواری باشد که به صورت مستمر انتشار یافته است. این نشریه، در ۱۹۶۱ با همت فردریک سی. شرایبر منتشر شد.

امروزه، نزدیک به پانصد نشریه مرتبط با ناشنویان و ناشنوایی وجود دارند که همچنان به فعالیت خود در این زمینه ادامه می دهند. جامعه ناشنویان در سال های اخیر شاهد ظهور نشریاتی چون خبرنگار سیاهان ناشنوا، دف انجلر و دف اسکایر بوده است که در حوزه خاصی فعالیت می کنند و مخاطبان ویژه ای دارند. از واژه سایلنت به معنای خاموش و صامت، بیش از شصت بار در عناوین نشریات استفاده شده است.

شاید روزنامه تمام رنگی و دینی- مذهبی رنچ هند که در بیل رایس رانچ واقع در تنسی منتشر می شود، از بیشترین مخاطب و خواننده در میان جامعه ناشنویان برخوردار باشد؛ به گونه ای که شمارگان آن به حدود یکصد هزار نسخه می رسد. دیگر نشریات و مجلات شاخص سراسری عبارت اند از ناشنویان آمریکا یا سایلنت نیوز، نادرود کستر، دف آمریکن نیوز، ولتا ریویو، گالودت آلومنی نیوزلتر، ان. تی. آی. دی. فوکوس و گالودت امروز که این نشریات و مجلات در حال حاضر فعال اند.

رسانه های نوشتاری تخصصی

ناشنویان آمریکا همواره به ایجاد و گسترش رسانه های نوشتاری تخصصی، تمایل و گرایش داشته اند. در این بخش از نوشتار، نشریاتی مورد بررسی قرار می گیرد که عمدتاً درباره ناشنوایی است و نگرش به آن، از زاویه و چشم انداز نهادهای خاص تعداد این نشریات بسیار است؛ به گونه ای که تمامی جوانب زندگی ناشنویان را تحت شعاع قرار می دهند.

قدیمی ترین نشریه تخصصی در حوزه آموزش و پرورش ناشنویان که انتشار آن مستمر بوده، سالنامه ناشنویان آمریکا است که نخستین شماره آن در ۱۸۴۷ منتشر شد و به استثنای دوره جنگ های داخلی، همه ساله منتشر شده است.

جامعه شناسان آمریکا نیز از همان آغازین روزهای شکل گیری این رشته علمی،

به ناشنویان و مسائل مربوط به آن‌ها علاقه مند بوده اند؛ روان‌شناسان، مقالاتی را درباره معاینه کودکان ناشنوا منتشر کردند؛ در سده شانزدهم، زبان‌شناسان نیز توجه خود را به زبان اشاره ناشنویان معطوف ساختند.

همین علاقه مندی را در میان مددکار اجتماعی و توان‌بخشی نیز می‌توان مشاهده کرد. با این حال، میزان این علاقه مندی به اندازه جامعه شناسان نیست.

حدود یک سده پیش، توجه به ناشنویانی که معلولیت‌های متعددی داشتند، بیشتر شد. ای. ای. فای، مقالاتی درباره عقب‌ماندگی ذهنی و ناشنوایی در ویژه‌نامه‌های سالنامه ناشنویان آمریکا نوشت. در ۱۸۷۹، ای. ای. فولر مقاله‌ای را درباره ناشنوایی و نابینایی ارائه کرد.

به طور کلی، نشریات ادواری در زمینه تعریف و تعیین فرهنگ خود، به ناشنویان یاری رسانده‌اند. به خاطر تماس و ارتباط این نشریات با جامعه ناشنویان و کارشناسان مربوط، تأثیرگذاری آن‌ها بر امور اجتماعی-سیاسی ناشنویان قابل توجه بوده است. در واقع، این نشریات افزون بر اطلاع‌رسانی، مجال و فرصتی را برای سازمان‌دهی رویدادهای آینده به وجود آورده‌اند. برای نمونه، همین گفت‌وگوها بود که منجر به سازمان‌دهی دوباره در مدیریت انجمن ملی ناشنویان در اواخر دهه ۱۹۵۰ شد و مبنای سازمان‌دهی دوباره آن را ۱۹۶۲ و ۱۹۶۴ فراهم ساخت. نشریاتی همچون ناشنویان آمریکا، عمدتاً به وسیله ناشنویان منتشر می‌شوند. بیشتر مطالب به نوعی با جامعه ناشنویان مرتبط است؛ از مقالات فلسفی و گزارش‌های علمی تا خبرهایی در ارتباط با مسابقات زیبایی، همایش‌های اجتماعی و رویدادهای ورزشی.

طبقه بندی و دسته بندی

نشریات ادواری عمده را که به نوعی با ناشنوایی و ناشنویان مرتبط‌اند، می‌توان به چهار عنوان کلی دسته‌بندی کرد.

- نشریاتی که به موضوعات و مسائل مرتبط به ناشنویان می‌پردازند، از جمله مسائل و موضوعات اجتماعی-سیاسی و کارآفرینی یا نوآوری. در این بخش، معتبرترین نشریات و مجلات عبارت‌اند از: فرات و ناشنویان آمریکا. این دو نشریه که به ترتیب، نمایندگی انجمن ملی برادری ناشنویان و انجمن ملی ناشنویان را بر

ص: ۲۰۳

عهده دارند. باید در حوزه مورد علاقه خود، با بسیاری از نشریات ایالتی و محلی همکاری کنند.

بدون شک، هر سازمانی که به بعد اجتماعی زندگی ناشنوایان می پردازد، یک نشریه ادواری دارد که به صورت خبرنامه و یا مجله ای وزین و معتبر منتشر می شود.

- ارتباطات شناسی، اصطلاحی است که وندل جانسون آن را پیشنهاد کرد. وی شخصیت برجسته ای است که در رشد و گسترش تخصص های مرتبط با گفتار و شنوایی در آمریکا نقش مؤثری داشته است. او با این اصطلاح، درصدد بیان تمامی رویکردها و نگرش های موجود در رشته های صوت شناسی، شنوایی شناسی، زبان شناسی، گویش شناسی، آموزش استثنایی، آسیب شناسی گفتاری و سایر رشته های مرتبط با ارتباطات انسان و عوامل محل این ارتباطات بوده است. تمامی نشریات و مجلاتی که به نوعی به موضوع مختل شدن روابط انسانی در اثر ناشنوایی می پردازند، در این بخش جای می گیرند.

از جمله نشریات ادواری که در این بخش جای می گیرند، می توان به نشریات زیر اشاره کرد: سالنامه های گوش، حلق و بینی شناسی، آرشوهای گوش و حنجره شناسی، آشا و ادسیبل، نشریه آموزشی شنوایی و شنوایی شناسی، گوش و شنوایی، نگرش ارتباط، نشریه پژوهش های ارتباطات انسانی، نشریه انجمن صوت شناسی آمریکا، نشریه کمک شنوایی.

- نشریات آموزشی؛ با توجه به تعدد نشریات و مجلاتی که در زمینه آموزش ناشنوایان فعالیت می کنند، می توان به اهمیت و تأثیر آن در زندگی ناشنوایان پی برد. نشریات و مجلات مهمی که با آموزش ناشنوایان سر و کار دارند، عبارت اند از: سالنامه ناشنوایان آمریکا، نشریه وابسته به انجمن مربیان ناشنوایان کانادایی و مبتلایان اختلالات شنیداری، نشریه تخصصی آموزش زبان انگلیسی به ناشنوایان و نشریه والتاریو بو.

توان بخشی را هم باید در کنار مقوله آموزش و تحصیل لحاظ کرد. با این حال در آمریکا ساختار اجتماعی و بهزیستی جامعه، از جایگاه مجزا و جداگانه ای برخوردار است و به ارائه خدمات به بزرگسالان ناتوان، به ویژه ناشنوایان اختصاص دارد. از این رو، بخشی از نشریات و مجلات ویژه ناشنوایان را می توان در این بخش جای داد؛ از

جمله: ای. سی. دی. دی. اکشن، نشریه توانبخشی آمریکا، نشریه توانبخشی ناشنوایان، نوشتگان توانبخشی و روانشناسی توانبخشی.

تنها نشریه ای که منحصراً به موضوع توانبخشی ناشنوایان می پردازد. نشریه توانبخشی ناشنوایان است که در ۱۹۶۶ به عنوان ارگان رسمی مددکاران حرفه ای توانبخشی که با ناشنوایان سر و کار داشتند، شروع به فعالیت کرد. سازمانی که اقدام به انتشار این نشریه نمود، انجمن ناشنوایی و توانبخشی آمریکا نام داشت.

خدمات چکیده نویسی

انفجار اطلاعات، موجبات گسترش روز افزون خدمات چکیده نویسی را فراهم ساخته است. امروزه خوانندگان برای یافتن مطالب مورد نظر خود، نیاز به کمک و خدمات خاصی دارند و بیشتر محققان و پژوهشگران با چنین مسأله و مشکلی مواجه اند؛ آنها برای یافتن بخش ها و مطالب مورد نظر خود و جدا کردن آنها از سایر بخش ها با این معضل روبرو هستند.

از همین رو، ارائه خدمات ویژه در زمینه چکیده نویسی و استخراج اطلاعات مورد نیاز، شکل گرفت. در ۱۹۶۰ دانشکده گالودت و انجمن گفتار و شنوایی و آمریکا اقدام به تأسیس شرکت نشریات شنوایی گفتاری ناشنوایان نمودند. این شرکت، از کمک های اعطایی اداره بازپروری شغلی و حرفه ای مرکزی، برای چاپ و نشر دی. اس. اچ. ابسترکتس استفاده کرد که فصلنامه ای است حاوی چکیده های منابع مربوط به ناشنوایی، گفتار و شنوایی.

سردبیران نخستین شماره این فصلنامه که در اکتبر ۱۹۶۱ کامل شد، عبارت بودند از: استفن پی. کویگلی و ژرومه دی. شاین.

در این فصلنامه، خلاصه مقالات و چکیده هایی از مطالب و مندرجات نشریات تخصصی، بدون ارائه هر گونه تحلیلی، به چاپ می رسید. در واقع تنها نقش و کارکرد نشریه، اطلاع رسانی بود. از این رو، از ارائه هر گونه تحلیل و نقد درباره مطالب انتشار یافته خودداری می شد.

البته در این زمینه، یعنی ارائه خلاصه و چکیده مقالات، نشریات متعددی دیگری نیز در کنار پایگاه های اطلاع رسانی رایانه ای فعالیت می کنند.

این نشریات عبارت اند از: چکیده مقالات ویژه مددکاران اجتماعی، چکیده

مقالات و کتابشناسی ویژه رشد کودک، چکیده مقالات ویژه آموزش و پرورش استثنایی، چکیده مقالات مربوط به عقب ماندگی ذهنی، چکیده مقالات روانشناسی، پایگاه های اطلاعاتی مربوط که به ارائه خدمات رایانه ای در این زمینه می پردازند، عبارت اند از: مرکز اطلاعات تحقیقات آموزشی و مرکز اطلاعات روانشناسی و روان پزشکی.

روزنامه نگاران برجسته

در غرب شخصیت های بسیاری هستند که در عرصه راه اندازی و چاپ و نشر نشریات معلولیتی فعال بودند و از این طریق توانستند خدمت بزرگی به جامعه هدف بنمایند. نیز شماری از ناشنوایان در اروپا و امریکا به عنوان سردبیران و ناشران نشریات معلولیتی و روزنامه نگار شناخته شده اند. این افراد توانستند پل ارتباطی بین معلولین و جامعه عمل کنند، معلولان و دغدغه های آنان را به مردم معرفی کنند و نیت های جامعه را به معلولین معرفی نمایند. اکنون به معرفی تعدادی از این شخصیت ها می پردازم:

ادموند بوث: متولد ۱۸۱۰ است. او صاحب امتیاز روزنامه آناموسا یورکا بود که هنوز در حال چاپ است. وی یکی از پایه گذاران دفتر روزنامه در منطقه جونز است. او در ۱۸۵۶ سهمی را در دفتر روزنامه یورکا خریداری کرد و چند سال بعد، توانست صاحب کل دفتر روزنامه شود و اولین دستگاه چاپ برقی را راه اندازی کند. بزرگ ترین پسرش مسئولیت چاپ را به عهده گرفت. بوث دانش آموخته دانشکده ناشنوایان امریکا بود و در ۱۸۸۰، اداره انجمن ملی ناشنوایان شهر سینسیناتی واقع در ایالت اُهایو را به عهده گرفت. او در ۱۹۰۵ درگذشت.

لورا سیرینگ: در ۱۸۴۰ به دنیا آمد روزنامه نگار و شاعری بود که در یازده سالگی، شنوایی خود را از دست داد. وی در ۱۸۵۹، به عنوان مشاور سردبیر، کار روزنامه نگاری اش را با پرسبیتترین آند آور یونیون در شهرهای سن لوئیز در میزوری آغاز کرد و تحصیلاتش را در مدرسه ناشنوایان میزوری ادامه داد و از همان جا دانش آموخته شد. در آن زمان، خبرنگار شدن زن ها، امری بدیع بود و هنوز مورد پذیرش عموم نبود. به همین سبب، نوشته های سیرینگ با نام مستعار هوارد

ص: ۲۰۶

گلایندون چاپ می شد. این امر موجب شد که او کارش را با روزنامه سن لوئیز ریپابلیکن شروع کند. پس از شروع جنگ داخلی، این دفتر روزنامه، وی را به عنوان خبرنگار به واشنگتن فرستاد.

در ۱۸۶۲، سیرینگ نخستین کتاب خود را با عنوان مردان با نفوذ در مجلس نمایندگان به چاپ رساند. این کتاب، مجموعه ای از زندگینامه های مردان و رؤسایان مهم و معروفی بود که سیرینگ با آنها ملاقات و مصاحبه کرده بود. او سپس به اروپا سفر کرد و در آنجا کارش را با روزنامه ریپابلیکن نیویورک سان و نیویورک تایمز ادامه داد و در ۱۸۶۸، به دفتر روزنامه نیویورک ایونینگ میل ملحق شد. نوشته های وی در بسیاری از روزنامه ها به چاپ رسید. وی موفق به نوشتن پنج کتاب شد. او در ۱۹۲۳ درگذشت.

ویلز ال. هیل: یکی از سردبیران با نفوذ و ناشر آثول ترنسکریپت و یکی از موفق ترین ناشران ناشنوی روزنامه به شمار می آید که در دوازده سالگی، شنوایی اش را از دست داد. وی دانش آموخته مدرسه ناشنویان امریکا و دانشکده گالدوت بود. او در زمان دانشجویی، برای دو دفتر روزنامه در ماساچوست به نام های ترنسکریپت و وورسستر وست کرونیکل به عنوان خبرنگار کار می کرد. پس از دانش آموختگی از دانشکده، سهمی را در روزنامه ترنسکریپت خرید و سرانجام پس از چند سال، صاحب آنجا شد و آن را تبدیل به یک روزنامه چشم گیر و برجسته کرد. بسیاری از مقالات سردبیری هیل، در دفاتر روزنامه های دیگر به چاپ رسیده اند.

ویلیام دبلیو. بیدل: نخستین کسی بود که صفحه مربوط به آگهی را در روزنامه پیشنهاد کرد. وی به مدت ۳۱ سال سردبیر و ناشر روزنامه آرلینگتون آبرور بود. زمانی که به حرفه روزنامه نگاری وارد شد، همراه دوستش، کار با تایپ دستی را یاد گرفت و همچنین در دفتر روزنامه پدر دوستش، فنون چاپ و نشر را آموخت. البته بیدل، بر اثر بیماری مننژیت در یازده سالگی شنوایی خود را از دست داد و بعد ها در دانشکده گالدوت ثبت نام کرد. پس از دانش آموختگی، پدرش وی را با صاحب دفتر روزنامه شهر یلو کریک در ایلینویز آشنا کرد تا اینکه سرانجام به مقام سردبیری روزنامه شهر رسید. نخستین کاری که او در مقام سردبیری انجام داد، قانع کردن شهروندان برای تغییر نام شهرشان، از یلو کریک به پرل سیتی بود. بیدل بعد ها

سهم

خود را در روزنامه پرل سیتی نیوز فروخت و به تدریس در مدرسه ناشنوایان مینه سوتا مشغول شد. او پس از یک سال به کار روزنامه بازگشت و سردبیری کل میدلبری رجیستر را بر عهده گرفت. در ۱۹۰۰، بیدل با دفتر روزنامه آرلینگتون آبرور آشنا شد و تا آخر عمرش با این دفتر همکاری کرد و به عنوان یک سردبیر، باعث پیشرفت در رشد روزنامه آرلینگتون و دفاتر روزنامه ای هم جوارش شد. از نظر مالی هم انجمن های تجاری، این دفتر را حمایت می کردند.

از او مقالات بسیاری در روزنامه های مختلف به چاپ می رسید. در روزنامه آبرور، وی بخش مخصوص آگهی را ابداع کرد و همچنین روزنامه نگاران جوان را تشویق به تأسیس دفاتر روزنامه ای کرد تا خودشان، مالک یک دفتر روزنامه بشوند.

اُون جی. کارل: اُون پس از تدریس در مدرسه ناشنوایان تگزاس، او کلاهما و کانزاس، در ۱۹۲۳ وارد حرفه روزنامه نگاری در کارولینای شمالی شد و سهمی را در دفتر روزنامه دوپلین رکورد خریداری کرد. وی هفده سال روزنامه ای با عنوان پندر کرونیکل را به چاپ می رساند و در همان زمان، چاپ سه روزنامه دیگر را نیز به عهده داشت. در ۱۹۳۵ وی به چاپ روزنامه ویلمینگتون پست مشغول شد.

جیمز جی. جورج: جیمز متولد ۱۸۲۵ و سردبیر و ناشر روزنامه ریچموند مسنجر بود. در طی جنگ های داخلی، وی با حرفه روزنامه نگاری آشنا شد و به دلیل مقالات صریح و بی پرده اش در حمایت از منطقه شمال، با نارضایتی و مخالفت طرفداران منطقه جنوب مواجه گردید که این امر باعث شد او را از آن دفتر روزنامه اخراج کنند. وی شروع به آموزش چاپ به ناشنوایان مدرسه کنتاکی کرد و در همان جا نیز روزنامه کنتاکی دف میوت را در ۱۸۷۴ به چاپ رساند.

جوزف مانت: مانت آثار بسیاری را با نام های مستعار به چاپ رسانده است. در اوایل ۱۸۶۰، کار روزنامه نگاری را در تگزاس با عنوان هوم سیرکل آغاز کرد، اما کار در این دفتر روزنامه، موفق نبود. در ۱۸۶۴ سهمی را در روزنامه سیتی آبرور خرید و زمانی که مسئولیت مدرسه کانزاس را به عهده گرفت، از روزنامه نگاری دست کشید. اما پس از چند سال، بار دیگر با دو دفتر روزنامه، به نام های پرری بنر این میزوری و سانی کلایم در شهر تگزاس همکاری کرد.

ویلیام دبلیو. چمبرلین: در ۱۸۳۲ به دنیا آمد. اولین روزنامه ای را که منحصراً

مخصوص ناشنویان به چاپ رساند روزنامه گالدوت گاید اند دف میوتس کمپانیون نام داشت. او همچنین مسئول ویرایش دو روزنامه هفتگی دیگر به نام های بوستون اول و ماربل هد میسنجر بود. چمبرلین در مدرسه مرکزی ناشنویان نیویورک شروع به تدریس کرد و در آنجا، روش چاپ را به دانش آموزان ناشنوا آموزش می داد. او در ۱۸۹۵ درگذشت.

مایکل جی. اسمیت و آلفرد جی. لامورو: اسمیت و لامورو در ۱۸۸۷ در دفتر روزنامه مری ورلد در پابلو واقع در کلورادو با هم کار می کردند. آنها در مدت زمان کوتاهی، به موفقیت چشمگیری دست یافتند. پس از یک سال، لامورو سهمش را در روزنامه ورلد فروخت و به شهر لاجوتتا در کلورادو رفت. در آنجا، با روزنامه دریک همکاری کرد و خبرنگار انجمن بین المللی مطبوعات شد. وی دوباره سهم خود را در روزنامه دریک فروخت و رئیس دیلی نیوز در دنور و پس از آن رئیس روزنامه پابلو اونینگ استار شد. اسمیت هم پس از چند سال، کار با روزنامه ورلد را رها کرد و برای روزنامه های گلووبیل نیوز، دنور دیسپچ و ایست اند اکو مقالاتی می نوشت.

اف. اچ. فلینت: او با چهار روزنامه در میشیگان همکاری می کرد. او کارش را با دفتر روزنامه ای در هیکوری کورنرز در میشیگان و بری کانتی دموکرات آغاز کرد. او روزنامه سانفیلد نیوز را منتشر کرد و سهمی را در روزنامه آگوستا تایمز برای خود خرید.

جو جی. بردلی: بردلی با کمک برادرش، دفتر روزنامه سولفور راک ویل را در شهر آرکانزاس دایر کردند و سپس روزنامه باتسویل جورنال را به چاپ رساندند. بردلی همچنین شیوه چاپ را به دانش آموزان ناشنوی می سی سی پی آموزش داد.

جان هاوالت: او سردبیر روزنامه شیکاگو ساندی هیرو بود که این روزنامه، مخصوص جامعه سیاه پوستان امریکا بود. پس از آن، روزنامه دیگری را نیز با نام افریکو- امریکن ورلد برای ناشنویان سیاه پوست امریکا در مینه سوتا منتشر کرد. وی سردبیر روزنامه هفتگی اچیسون بلید، پروتست در تگزاس و همچنین روزنامه اوسکالو زا گزت بود.

مآخذ: دانشنامه ناشنویان، محمد نوری، تهران، ۱۳۸۷، ص ۶۶۱-۶۶۴.

نشریات ناشنوایی (۱)

محمد نوری

تلاش شده مهم ترین نشریات ناشنوایی و ناشنویان در کشورهای اروپایی و امریکا را شناسایی و معرفی اجمالی از آنها داشته باشیم. البته در غرب از اوایل سده ۱۹ میلادی، ده ها نشریه درباره ناشنوایی منتشر شده و در اینجا نمی توان همه آنها را معرفی کرد. ولی تصمیم داریم در یک کتاب مستقل به معرفی نشریات اختصاصی پردازیم. هم اکنون مهم ترین آنها گزارش می شود. این نشریات به ترتیب الفبای نام انگلیسی آنها به ترتیب شده اند.

سالنامه آمریکایی ناشنویان (The American Annuals of the Deaf)

این نشریه از ۱۸۴۷ چاپ آن آغاز گردیده و به استثنای سال های ۱۸۶۱ تا ۱۸۶۷ که جنگ های داخلی، انتشار آن را متوقف کرد، هر ساله منتشر شده است.

در ابتدا هیئت علمی مدرسه آمریکایی ناشنویان هارتفورد در کانتیکت، آن را خلاصه کرد؛ چرا که دیگر نشریات انگلیسی زبان به آموزش کودکان ناشنوا و مسائل آن نمی پرداختند. این هیئت علمی، اهداف گسترده ای را برای این نشریه در نظر گرفته بود.

اهداف والای مدنظر برای این نشریه، بیش از سه سال و نشر دو مجله به طول نینجامید. در ۱۸۵۰ مسئولیت انتشار آن از مدرسه آمریکایی ناشنویان به مجمع مربیان ناشنویان امریکا (۲) منتقل شد.

منتقل شد که از ۱۸۵۰ تا ۱۸۹۵ عهده دار انتشار آن بود. گردهمایی مدیران مدارس ناشنویان امریکا (۳) که پیش تر گردهمایی سرپرستان و رئیسان مدارس ناشنویان امریکا (۴) نام داشت و امروزه گردهمایی

ص: ۲۱۰

۱- مهم ترین منبع این بخش دانشنامه ناشنویان (محمد نوری، تهران، ۱۳۸۷) است.

۲- The Convention of American Instructors of the Deaf (Caid)

۳- The Conference of Executives of American Schools for the Deaf

۴- The Conference of Superintendents and Principals of American Schools for the Deaf

مدیران آموزشی خدمت رسان به ناشنوایان(۱) نام دارد، در ۱۸۹۵ به مجمع مربیان امریکایی ناشنوایان پیوست.

در ۱۹۱۷، مجمع اخیر به این نتیجه رسید که دیگر قادر به تأمین کمک های مادی برای نشر سالنامه نیست. از آن پس گردهمایی مدیران آموزشی خدمت رسان به ناشنوایان تا ۱۹۴۰ انتشار سالنامه را بر عهده گرفت و در این سال نیز مجمع مربیان امریکایی، دوباره کمک های مالی به نشریه را آغاز کرد. از ۱۹۴۰ این سالنامه، نهاد رسمی مجمع مربیان امریکایی و گردهمایی مدیران آموزشی بوده است. توافقنامه ۱۹۶۱ بین این دو سازمان، آنان را مالکان مشترک سالنامه ساخت و از آن تاریخ، این دو سازمان، با کمیته ای متشکل از چهار عضو از هر یک از آنها، به اداره نشریه می پردازد.

با حمایت های مالی گوناگون، سالنامه توانست در راستای هدف ابتدایی خود که همان انتشار گسترده مطالب مورد توجه و علاقه افراد دخیل در آموزش ناشنوایان بود، گام بردارد. مقالات سالنامه، دربردارنده موارد زیر بود: متون تاریخی، فنون تدریس و توضیحاتی در تأثیر عوامل سیاسی بر آموزش ناشنوایان. خوانندگان این سالنامه برای دستیابی به آمار مرتبط با ناشنوایی، گزارش های تحقیقاتی درباره روان شناسی و جامعه شناسی ناشنوایی، رساله های فلسفی و گزارش هایی از کنفرانس های مهم برای افراد متخصص در زمینه ناشنوایی، بدان مراجعه می کنند.

این سالنامه بخشی به نام «دیدگاه ها، پرسش ها و پاسخ ها» دارد که دربردارنده نقل قول هایی از سایر منابع و پاسخ های سردبیر به پرسش های خوانندگان است. همچنین گاهی این بخش دارای سرمقاله هایی است. بررسی آزمون ها و کتاب های موجود در زمینه آموزش ناشنوایان نیز بخش همیشگی این نشریه است. افزون بر این، سالنامه بخشی به نام «معلم با معلم» دارد و در آن، روش ها و مواد درسی جدیدی ارائه می شود که یا خوانندگان ارسال داشته اند و یا به قلم سردبیر است.

از ۱۹۶۷، سالنامه یک شماره را به راهنمای خدمات به ناشنوایان(۲) اختصاص

ص: ۲۱۱

۱- (The Conference of Educational Administrators Serving the Deaf (Ceasd .

۲- Directory of Services for the Deaf .

داده است. نخستین بار در ۱۸۵۸ بود که گزارشی آماری درباره خدمات به ناشنوایان منتشر شد. در طول سالیان این گزارش ها گسترده تر شد تا اینکه یک نشریه، تماماً به ارائه خلاصه ای از اطلاعات مربوط به ناشنوایان اختصاص یافت. شماره ماه ژانویه تا ۱۹۶۷ حاوی اطلاعات آماری بود و پس از آن، این اطلاعات در شماره ماه مه ارائه گردید؛ چرا که پردازش داده ها و آماده کردن آنها برای چاپ، یک سال به طول انجامید. امروزه شماره راهنما در ماه آوریل منتشر می شود. این شماره به شرح اطلاعات مربوط به هر مدرسه و برنامه ویژه کودکان ناشنوا در ایالات متحده می پردازد؛ از جمله: نشانی پستی و شماره تلفن هر مدرسه، شماره تلفن معلمان، شمار ثبت نام شدگان، توزیع دانش آموزان بر مبنای سن، شمار دانش آموختگان و شمار دانش آموزانی که به چندین معلولیت مبتلا بوده اند. دیگر قسمت های شماره ماه آوریل، شامل موارد زیر است:

فهرست امکانات موجود برای دانش آموزان ناشنوا در مقاطع پس از دبیرستان؛ برنامه های آموزش پرسنل شاغل در زمینه آموزش ناشنوایان در دانشگاه ها؛ برنامه های مخصوص دانش آموزان ناشنوا و نابینا؛ برنامه های توان بخشی فدرال و ایالتی؛ سازمان های مذهبی؛ خانه سازی و اسکان ناشنوایان؛ برنامه های ورزشی؛ اردوهای تابستانی؛ سازمان های ملی ناشنوایان؛ سازمان های تخصصی ملی و مراکز اطلاعاتی درباره ناشنوایی؛ برنامه های تحقیقاتی برگزیده و تحت حمایت مالی دولت؛ برنامه های درجه دکتری در زمینه ناشنوایی. همچنین این راهنما در بردارنده فهرست اعضای مجمع مربیان امریکایی ناشنوایان و کمیته های تخصصی سازمان های حامی نشریه نیز هست. افزون بر این، هر ساله این نسخه راهنما، مقالات مطالعاتی را ارائه می دهد که حاوی خلاصه تحقیقات و آرمان های موجود در زمینه موضوعات عمده و مورد علاقه مربیان متخصص، از جمله قوانین جدید، دانش آموزان مبتلا- به چندین معلولیت و هماهنگی آموزشی است. نسخه راهنمای سالنامه، ابزاری بسیار ارزشمند و سودمند برای مدرسان به شمار می آید. در سال ۱۹۶۹ و برای اذعان بر اهمیت این راهنما سردبیر مجزایی برای آن منصوب

شد. ویلیام کریگ (۱)، مدیر مدرسه ناشنوایان پنسیلوانیای غربی در پیتسبرگ (۲)، سمت سردبیری نسخه راهنما را بر عهده گرفت و در ۱۹۷۴ نیز، هلن کریگ (۳)، که یکی از اعضای کادر مدرسه پنسیلوانیای غربی بود، در سمت دستیار سردبیر، همکاری با او را آغاز کرد.

سردبیران سالنامه: نخستین سردبیر سالنامه، لوسرن رای (۴)، یکی از اعضای هیئت علمی مدرسه امریکایی ناشنوایان بود. هنگامی که مجمع مریبان امریکایی، ناشر سالنامه گردید، رانی همچنان به فعالیت خود به عنوان سردبیر ادامه داد. در سال ۱۸۵۵، ساموئل پورتر (۵)

جانشین وی شد؛ همو که آغازگر گزارش های آماری سالنامه درباره آموزش ناشنوایان بود. پس از شش سال، لولین پرات (۶) از سال ۱۸۶۸ تا ۱۸۷۰ این سمت را عهده دار شد. وی پیش از آن در دانشگاه ملی افراد کرولال (۷)

که بعدها دانشکده گالودت (۸) نام گرفت، فعالیت می کرد پنجاه سال پس از آن، بین سال های ۱۸۷۱ تا ۱۹۲۰، ادوارد آلن فی (۹)

سردبیر سالنامه بود. وی همانند سردبیران پیشین، استاد دانشکده ملی کرولالها بود و در پایان فعالیت خود در آنجا، به سمت معاون رئیس دانشکده برگزیده شد. فی، سالنامه را در بالاترین سطح و استاندارد سواد و دانش نگاه داشت. خود او استاد زبان انگلیسی و دانشمندی در زمینه زبان های خارجی و ناشنوایی بود. او که از بحث و اختلاف نظر بیمی نداشت، سالنامه را به نشریه ای پرشور و هیجان بدل ساخت؛ اگر چه پنجاه سال فعالیت وی به عنوان سردبیر نشان از این دارد که وی بر مقالات این نشریه با کمال انصاف و عدالت نظارت داشته است. او اغلب نظریاتی را در نشریه منتشر می کرد که بحث انگیز بودند. مدیریت وی باعث شد مقالات داخل و خارج از حوزه آموزش دانش آموزان ناشنوا احترام خاصی برای سالنامه قائل شوند.

ص: ۲۱۳

۱- William Craig

۲- The Western Pennsylvania School for the Deaf in Pittsburgh

۳- Helen Craig

۴- Lucerne Rae

۵- Samuel Porter

۶- Lewellyn Pratt

۷- The National Deaf – Mute College

۸- Gallaudet College

۹- Edward Allen Fay

دیگر معاون رئیس دانشکده گالودت، ایروینگ اس. فاسفلد (۱)، پس از فی سردبیر سالنامه شد. فاسفلد، دارای درجه دکتری در روان شناسی بود و در دوران او، شمار مقالات مرتبط با نتایج آزمایش های روان شناختی دانش آموزان ناشنوا افزایش یافت. مسئولیت در قبال این روند نشر نیز نشانگر روندی جدید در زمینه آموزش و به ویژه آموزش استثنایی بود. پس از استعفای فاسفلد در ۱۹۴۳ به مدت دو سال ایگناتیوس بورلی (۲)، رئیس مدرسه ناشنویان مریلند (۳)، جایگزین وی شد. در سال ۱۹۴۵ لئونارد الستاد (۴)، سردبیری سالنامه و ریاست دانشکده گالودت را بر عهده گرفت که در ۱۹۴۸ او این سمت را به پوری واکس داکتر (۵) واگذار کرد که در ۱۹۴۰ به عنوان دستیار سردبیر آغاز به کار کرده بود.

مک کی ورنون (۶)

در ۱۹۶۹ جانشین داکتر شد. ورنون بخش های «دیدگاه ها» و «معلم با معلم» را به سالنامه افزود و تلاش برای افزایش تأثیر مثبت این نشریه را استمرار بخشید. او نسبت به تفاوت های ظریف سیاسی- فرهنگی در آموزش کودکان ناشنوا بسیار حساسیت نشان می داد.

سالنامه نخست به صورت فصلنامه منتشر می شد. از سال ۱۸۹۵ تا ۱۹۰۰ هر دو ماه یک بار انتشار یافت. اما از ۱۹۰۰ تا کنون در ماه های ژانویه، مارس، مه، سپتامبر و نوامبر منتشر می شود. ششمین شماره، نسخه راهنماست که در ماه آوریل انتشار می یابد.

اهمیت نشریه: شمارگان سالنامه در طول قرن بیستم سه برابر شده است و در این مدت شمار دبیران دانش آموزان ناشنوا نیز به دو برابر افزایش یافته است.

سال ها، مدارس تحت نظر گردهمایی مدیران آموزشی ناشنویان، به تعداد اشتراک خود با نشریه که نمایانگر وسعت کادر آموزشی آنها نیز بود، هزینه ای را پرداخت می کردند؛ اما در ۱۹۶۹ این رویه تغییر یافت و پس از آن، تمامی اعضای مجمع مریان امریکایی در ازای بخشی از دستمزد خود، با سالنامه مشترک می شوند. در

ص: ۲۱۴

۱- Irving S. Fushfeld .

۲- Ignatius Bjorlee .

۳- The Maryland School for the Deaf .

۴- Leonard Elstad .

۵- Powrie Vaux Doctor .

۶- MacCay Vernon .

۱۹۲۰ که فی از سمت سردبیری استعفا داد، سالنامه ۱۱۰۰ مشترک داشت و به گزارش همین نشریه در سال مالی ۱۹۸۵ آن، ۴۴۰۰ نسخه برای توزیع میان ۳۶۱۵ مشترک آن به چاپ رسید. با این همه، رقم شمارگان، نشانگر اهمیتی نیست که این نشریه در آموزش دانش آموزان ناشنوا دارد. مدت طولانی انتشار آن باعث شده است که مجموعه و شماره های آن به سندی معتبر از آموزش کودکان ناشنوا در ایالات متحده بدل شود. افزون بر این، به نظر آنان که توجه خاصی به ناشنوایان و این حوزه دارند، بازتاب رویه های کنونی در این زمینه، سالنامه را یکی از معدود نشریات ضروری ساخته است.

آشا (Asha) (American Speech- Language- Hearing Association)

این نشریه که از سپتامبر ۱۹۵۹ به همت انجمن گفتار، زبان و شنوایی، شروع به کار کرد، شمارگانی کمتر از شش هزار نسخه داشت که به تدریج به پنجاه هزار نسخه رسید. خوانندگان آن، عمدتاً آسیب شناسان گفتار- زبان(۱)، شنوایی سنجان(۲)، و دانشجویان هستند و در حدود نهصد نسخه از آن نیز به کتابخانه ها و سایر مشترکان، فرستاده می شود.

هدف از انتشار آشا این بود که بین اعضا و مقامات ارشد انجمن، مجرای ارتباطی به وجود آید. این نشریه به چاپ مطالبی می پردازد مرتبط با فعالیت های حرفه ای و اداری آسیب شناسان گفتار- زبان، شنوایی سنجان و انجمن گفتار- زبان و شنیداری. این مجله، در طول بیست سال نخست انتشار، به صورت تک رنگ و با تصاویر بسیار اندک، چاپ می شد.

در اواخر ۱۹۷۸، قالب مجله، دوباره طراحی شد، بدین صورت که جلد آن، تمام رنگی بود و در متن آن، از رنگ، بهره گرفته شده بود. همچنین، بر داشتن تصاویر و ترسیم ها نیز تأکید داشت. سپس، مقالات جدیدی در آن گنجانده شد و مؤلفان، تشویق شدند که به شیوه ای غیررسمی، مطالب را بنگارند و برای نمونه، از اصطلاحات تخصصی کم تری استفاده کنند و بیشتر به ارتباط با خوانندگان، توجه

ص: ۲۱۵

۱- . Speech- Language Pathology

۲- . Audiology

داشته باشند.

آشا، همچنین دست نوشته های ارسالی را نیز می پذیرد که البته باید در قالب مقاله (۱)، مطلب مجله ای، (۲) اخبار، گزارش های کمیته، سرمقاله های میهمان، بررسی کتاب ها و مطالب بالینی و نامه باشد. گزارش های کمیته به اعضای کمیته آشا محدود می شود؛ اما ضرورتی ندارد که دیگر مقاله نویسان به آشا وابسته باشند. شایان ذکر است که هیچ دستمزدی به مؤلفان مقالات، پرداخت نمی شود.

آشا، در موضوعات تخصصی بسیار گسترده ای، از جمله موضوعات فلسفی، فکری، تاریخی و یا ترکیبی، به چاپ مقاله و گزارش می پردازد. مقالات و مطالب مجله ای از لحاظ محتوا از یکدیگر متمایز می شوند. دست نوشته های دارای ماهیت فنی که توسط اعضای آن تخصص باید مورد بررسی قرار گیرند، مقاله محسوب می شوند و برای بررسی، به حداقل سه دستیار سردبیر، ارجاع می گردد. مطلب مجله ای، عموماً نیازمند این نوع بررسی نیست و همانند سایر قسمت های مجله، بدان پرداخته می شود.

خوانندگان نیز می توانند با ارسال نامه به سردبیر، درباره موضوعات مرتبط با اختلالات ارتباطی، ابراز عقیده کنند. آشا پذیرای طیف گسترده ای از موضوعات و نظریات است. واکنش ها، عقاید متضاد، آرا و پرسش ها نیز چنانچه در دوست کلمه و یا کمتر مطرح شوند، قابل چاپ هستند. نامه های بدون نام و امضا، چاپ نخواهند شد، اگرچه در صورت تقاضای نویسنده نامه، چنانچه سردبیر، وی را بشناسد و دلیل موجهی برای ناشناخته ماندنش وجود داشته باشد، از ذکر نام وی، خودداری می شود.

سرمقاله ها، اساساً همان نقش نامه ها را دارند؛ با این تفاوت که بین یک هزار تا دو هزار کلمه هستند. بررسی کتاب ها مطالب بالینی نیز مشروط به رعایت برخی رهنمودها چاپ می شوند. افزون بر این، از بخش های جدید نیز در این نشریه استقبال می شود.

همه دست نوشته ها پس از پذیرش، از لحاظ سبک، ویرایش خواهند شد و

ص: ۲۱۶

Articles . -۱

Features . -۲

مقالات پذیرفته شده، صرفاً برای تأیید مؤلف به او برگردانده می شوند. دست نوشته هایی که منتشر شده و یا در نشریه و مؤسسه دیگری تحت بررسی است، نباید برای آشا فرستاده شود.

سیاست ویرایشی آشا بر اهمیت نوشتار مؤثر در همه مطالب منتشر، تأکید دارد؛ چرا که هدف اصلی از انتشار مطالب در آشا، برقراری ارتباط است. آشا، نشریه ای است که بیشترین شمار خواننده را در انجمن گفتار- زبان- شنوایی امریکا داراست و در مطالب آن، در صورت امکان، اصطلاحات تخصصی که برای همه خوانندگان مفهوم نباشد، حذف می شوند و به جای «نویسنده حاضر» و یا «محقق»، از اول شخص و ضمیر آن، استفاده می گردد.

مطالب مهم سالانه نشریه عبارت اند از: گفت و گو با رئیس انجمن؛ بررسی مهم ترین رویدادهای مجمع؛ فهرست راهنمای کتاب ها و مطالب بررسی شده؛ راهنمای تولیدکنندگان و ناشران(۱)؛ گزارش سالیانه؛ گزارش حسابرسان، اعضا و مسئولیت های کمیته؛ اصول اخلاقی؛ فراخوان مقاله برای مجمع؛ برنامه های دانشگاهی و درمانگاهی معتبر؛ گزارش قانون گذاری شورا؛ وضعیت حقوق های دفتر مردمی؛ فهرست اعضای جدید.

هر سال، برخی شماره ها، به موضوعی خاص می پردازند؛ برای نمونه، نقش اقلیت ها در این تخصص، تحقیق درباره وسایل کمکی شنوایی و آسیب شناسی گفتار در زندان ها.

چشم انداز ارتباط (Communication Outlook)

نشریه ای بین المللی است که هر سه ماه یک بار منتشر می شود و منحصراً به چاپ اطلاعاتی درباره فناوری و وسایل کمک شنوایی کسانی که قادر به سخن گفتن نیستند، می پردازد. این وسایل و فناوری ها، دامنه گسترده ای دارد و از تصاویر ساده ای که فرد برای نیازهای اساسی خود به آن اشاره می کند تا زبان اشاره و وسایل کمک شنوایی الکترونیکی رایانه ای را که مجهز به دستگاه ترکیب کننده

ص: ۲۱۷

صدا است و می تواند کلمات، عبارات و جملات گوینده را نشان دهد، شامل می شود. این گونه های مختلف ارتباطی، زیر یک مقوله به نام تقویت کننده ارتباط، دسته بندی می شوند. فلج مغزی، از میان رفتن سلول های عصبی، ضربه مغزی، نواقص شنوایی، سکته و بیماری، تنها بخشی از محدودیت های فیزیکی است که شخص را از سخن گفتن و گاهی از نوشتن باز می دارد. تقویت ارتباط، دربرگیرنده کلیه افراد و سازمان های علاقه مند به کرولالهاست.

چشم انداز ارتباط، فراتر از یک نشریه معمولی است و مجموعه مطالب منظمی را برای علاقه مندان به تبادل نظر و اطلاعات درباره تقویت ارتباط، تدوین و عرضه می کند. افزون بر این، این نشریه به سیستم توزیع وسایل کمک ارتباطی به کسانی که نیازمند این گونه وسایل هستند، کمک می کند.

خوانندگان: مخاطبان نشریه چشم انداز ارتباط، از طیف های مختلفی هستند، از جمله: استفاده کنندگان وسایل کمک شنوایی، والدین، اعضای خانواده، دوستان، آسیب شناسان گفتار، درمان شناسان فیزیکی و شغلی، مددکاران اجتماعی، معلمان، ناظران و مدیران آموزشی، پزشکان، روان شناسان، مقامات دولتی، متخصصان رایانه، رابطان، تولید کنندگان، توزیع کنندگان و مهندسان توان بخشی مکانیکی و الکترونیکی.

ساختار: هدف اصلی از انتشار این نشریه کمک به ایجاد ارتباط بین ناشنوایان دیگر قشرهای جامعه؛ گسترش روابط بین متخصص های ارتباطات به منظور تبادل اطلاعات و تجارب آنها است. این نشریه، با اطلاع رسانی مناسب، خوانندگان را به سوی استفاده بهتر از روش ها و ابزارهای ارتباطات هدایت می کند. این نشریه، شامل سرفصل های زیر است و در هر فصل از مقاله های خوانندگان استقبال می کند. عنوان های بخش های آن عبارت اند از:

اخبار وسایل کمک شنوایی(۱): گزارش، مقاله و آگهی تبلیغی درباره وسایل کمک ارتباطی و ابزارهایی که جدیداً تولید شده یا در حال تولید است، در این بخش عرضه می شود. منابع جدید(۲): منابعی که برای ناشنوایان و متخصصان ناشنوایی

ص: ۲۱۸

News on Aids .-۱

New Materials .-۲

سودمند است. مانند نشریات جدید، در این بخش معرفی می شوند. فعالیت ها(۱): شامل گزارش هایی درباره کسانی است که در مراکز تولید و ساخت قطعات مختلف وسایل تقویت شنوایی مشغول به کارند. نرم افزار(۲): این فصل، لوح فشرده و مانند آن که برای استفاده ناشنوایان سودمند است، معرفی می کند. نکات(۳): گزارش روش ها، راهبردهای آموزشی جدید و دیدگاه های نوین و چگونگی استفاده از آنها توسط خوانندگان است. حمایت حقوقی(۴): گزارش رخدادهای حقوقی و دانستی های قانونی درباره ناشنوایان است. طرح های پیشنهادی(۵): گزارش رهیافت های نو، مطالب آموزشی دقیق و مبسوط برای استفاده متخصصان تقویت ارتباطات است. آیا کسی می داند؟(۶): شامل پرسش ها و پاسخ ها در زمینه های مختلف ناشنوایان است. رخدادهای آینده(۷): تقویم زمانی رویدادهای منطقه ای، ملی و بین المللی است. مشترکین و ضمام(۸): شامل اطلاعاتی درباره تقویت وسایل کمک ارتباطی است.

ویژگی مقالات: مقالات ارسالی خوانندگان به مجله باید گزارشی یا داستانی یا تحلیلی و علمی باشد. خوانندگان معمولاً ناشنوایانی اند که درباره تجارب خود در استفاده از وسایل کمک ارتباطی گزارش می دهند یا والدینی که تلاش کودکان خود را برای برقراری ارتباط، تشریح می کنند؛ نویسندگانی هستند که تولیدکنندگان وسایل کمک ارتباطی را نقادی می کنند و بر ضرورت انجام تحقیقات، سرمایه گذاری، آموزش و حمایت، تأمین بودجه امور حقوقی، مهندسی و وکالت تأکید می کنند.

مقالاتی که دارای دو هزار کلمه و یا کمتر باشند، برای چاپ انتخاب می شوند. مقالات ارسالی باید با موضوع تقویت ارتباط مرتبط باشند و می توانند شامل دیدگاه ها، ایده ها و یا اطلاعات تکنیکی باشد که نویسنده در اختیار

ص: ۲۱۹

۱- Where the Action Is .

۲- Software .

۳- Tips .

۴- Advocacy Update .

۵- Courses Offered .

۶- Anybody Knows .

۷- Coming Up .

۸- Accessories Interfaces .

خوانندگان قرار می دهد.

متصدی این نشریه، مرکز بین المللی به نام ایساک (۱) است که در بهینه سازی زبان می کوشد و در واقع آزمایشگاه زبان مصنوعی (۲) است و نام اختصار آن ایساک و وابسته به دانشگاه ایالتی میشیگان است. این مرکز گسترش و پیگیری تحقیقات در زمینه ارتباطات، کنترل و دستیابی رایانه ای برای معلولان (۳)،

در دانشگاه ویسکانسین (۴)

در مدیسون (۵)، تدوین و چاپ نشریه چشم انداز ارتباط را به عهده دارد. چشم انداز ارتباط، نشریه رسمی انجمن بین المللی ارتباط، در تبلیغ و ترویج ایده های ایساک می کوشد.

پیش از تأسیس ایساک در می ۱۹۸۳، چشم انداز ارتباط، نشریه ای وابسته به گروه اقدامات بین المللی برای ارتقای ارتباط (۶)، بود.

ایساک، با انتشار این نشریه، به خوانندگان کمک می کند تا نسبت به تجارب جهان آگاهی پیدا کنند و روش ها و وسایل ارتباطی ایساک، به عنوان یک سازمان بین المللی، در کلیه زمینه های مربوط به تقویت ارتباطات، این وظایف را به عهده دارد: تبادل اطلاعات در سطح بین المللی؛ تعامل با دیگران در خصوص تقویت ارتباطات؛ استفاده از آن در همه شئون زندگی؛ درخواست از کشورهای توسعه یافته برای کمک به کشورهای جهان سوم؛ افزایش سطح آگاهی در جوامع معلولان؛ چاپ نشریات و برگزاری نشست ها در زمینه روزآمد کردن اطلاعات تخصصی آموزش ناشنوایان و خادمان ناشنوایی برای روش استفاده از ابزارهای ارتباطی و ارائه خدمات ارتباطی مقبول.

اعضای ایساک برای یک سال، از امتیازاتی برخوردار می شوند؛ از جمله: اشتراک نشریه چشم انداز ارتباط، تخفیف ویژه برای اشتراک نشریاتی چون ارتباط جایگزین و تقویت کننده (۷) که نشریه رسمی ایساک در زمینه علوم میان رشته ای

ص: ۲۲۰

۱- International Society for Augmentative and Alternative Communication (ISAAC)

۲- Artificial Language Laboratory

۳- Trace Research and Development Center on Communication, Control and

Computer Access for Handicapped Individuals

۴- University of Wisconsin

۵- Madison

۶- International Action Group for Communication Enhancement

۷- Augmentative and Alternative Communication

بین المللی است؛ همچنین اشتراک نشریه ارتباط با یکدیگر(۱)،

که فصلنامه مؤسسه ارتباطات بلیسیمبولیک(۲)

در تورنتو(۳) و اونتاریو(۴) در کانادا است. اعضای ایساک، همچنین از تخفیف در هزینه حق شرکت در کنفرانس هایی که این شرکت برگزار می کند برخوردارند و نیز می توانند عضو گروه های علاقه مند به ارتباط تقویتی بشوند. افزون بر این، تسهیلات دیگری نیز برای علاقه مندان به شرکت در کنفرانس های ایساک و سایر نشریات این سازمان وجود دارد.

تلاش (Endeavor)

این نشریه را انجمن کودکان ناشنوی امریکا(۵)

منتشر می کند. این مرکز، قبلاً انجمن بین المللی والدین ناشنویان(۶)

نام داشت. در اصل، بخش والدین مجمع مریان امریکایی ناشنویان(۷) بود که مستقل شد. در طول فرآیندهای تغییر نام این سه گروه، تلاش، عمده ترین مجرای ارتباطی میان والدین بود که نخستین شماره آن، در پاییز ۱۹۶۹، توزیع گردید. از آن زمان تا کنون، شمار خوانندگان از شش هزار، به هجده هزار خانواده کودکان ناشنوا و متخصصان فعال در این زمینه، افزایش یافته است. تلاش، شش بار در سال، منتشر می شود و از یک خبرنامه چهار تا شش صفحه ای، به نشریه ای دوازده تا شانزده صفحه ای تبدیل شده است. قطع و اندازه نشریه نسبت به گذشته تغییر کرده است و آگهی ها و تصاویری در آن گنجانده شده است. تلاش، از نظریه ارتباط کلی(۸)، طرفداری و حمایت می کند.

ویژگی ها و مطالب: تلاش، چندین ستون دائمی دارد. ستون رئیس(۹)، به قلم رئیس هیئت اجرایی انجمن کودکان ناشنوی امریکا نگاشته می شود. همواره، یکی از والدین کودکان ناشنوا را به این سمت، منصوب می کنند. این ستون، در بردارنده مطالبی درباره انجمن کودکان ناشنوا و فعالیت هایش، دیدگاه هایی درباره هیئت

ص: ۲۲۱

۱- Communicating Together

۲- Blissymbolics Communication Institute

۳- Toronto

۴- Ontario

۵- (The American Society for Deaf Children (Asdc

۶- The International Association of Parents of the Deaf

۷- The Parent Section of the Convention of American Instructors of the Deaf

۸- Total Communication

اجرایی و تجارب فردی در زمینه پرورش کودکان ناشنواست.

همچنین، همواره یکی از والدین، ستون سردبیر(۱) را می نگارد. این ستون، شامل مسائل ملی و موضوعات شخصی مرتبط با والدین کودکان ناشنواست.

ستون گروه های وابسته(۲)،

خبرهایی را درباره فعالیت های گروه های وابسته به انجمن کودکان ناشنوا در سراسر امریکا و کانادا به خوانندگان ارائه می دهد. این ستون، نمایانگر فعالیت های منطقه ای گروه های والدین است. همچنین به دیگر گروه ها درباره نوع فعالیت هایی که یک گروه والدین محلی قادر به انجام داده آن است، ایده هایی می دهد.

ستون قانون گذاری(۳)،

به قلم و کیلان و کارشناسان در زمینه مسائل حقوقی است که بر زندگی ناشنوایان و خانواده هایشان تأثیرگذار است. همچنین درباره پرونده ها و موضوعات حقوقی اطلاعاتی به روز ارائه می دهد. این ستون، همچنین درباره قوانین موضوعه، همچون قوانین ۹۴-۱۴۲ (آموزش برای کلیه کودکان معلول(۴)) و قانون توان بخشی ۱۹۷۳، بخش ۵۰۴، اطلاعات حاشیه ای به خوانندگان، ارائه می نماید. تغییر در قوانین مرتبط با مدارس دولتی، برنامه های آموزشی شبانه روزی و حرفه ای، همچنین، آموزش شغلی، کاریابی، ورزش، فناوری، همه و همه مسائلی است که در این بخش، گنجانده می شوند.

یکی از بخش های دایمی تلاش، ارائه یک مقاله مهم و پرمحتواست. در ضمن، هر شماره بخشی دارد به نام همراه با اخبار(۵) که در یک یا دو جمله، خبرهای دنیای ناشنوایی را ارائه می دهد؛ اطلاعاتی درباره برنامه های تلویزیونی دارای شرح و زیرنویس، سازمان های جدید، فناوری، بورس های تحصیلی، تغییرات و نوآوری ها. اطلاعات این بخش از خبرنامه ها، اطلاعیه های رسمی و نامه های ویژه، از مدارس، سازمان های دولتی و فعالیت های خصوصی در امریکا و سایر کشورها، جمع آوری می شود.

ص: ۲۲۲

۱- The Editor's Corner .

۲- The Affiliate Corner .

۳- The Legislative Corner .

۴- Education for All Handicapped Children .

۵- Keeping Up .

بیشتر شماره های نشریه به بررسی کتاب های مورد علاقه والدین ناشنوایان می پردازد. در شماره های تابستان و ایام تعطیل، فهرست مطالب خواندنی مفید (۱)، منتشر می شود. کتاب های مخصوص کودکان نیز مورد بررسی قرار می گیرند.

افزون بر این، تلاش، در بردارنده اشعاری است که کودکان و بزرگسالان ناشنوا و یا دیگران، سروده اند. دیگر بخش های آن نیز عبارت اند از: مقالات کوتاه و ویژه ای درباره موضوعاتی چون: سگ های کمک کننده به ناشنوایان (۲)، گاه شمار گردهمایی ها، نامه های رسیده از سوی والدین و متخصصان، اطلاعاتی درباره وسایل کمک شنوایی، قطعنامه های مصوب سازمان های دخیل در امور ناشنوایان، قدردانی ویژه از افراد خاص، انتشار مقالات دیدگاهی انجمن کودکان ناشنوا و اسامی اعضای جدید آن.

شماره های ویژه نشریه نیز به طور متناوب، منتشر می گردد. این شماره ها در بردارنده راهنمای اردوی تابستانی (۳)

است که اکنون، به طور مجزا و بر مبنای سالیانه منتشر می شود. همچنین، شماره ای با عنوان ناشنوایی و ناتوانی های یادگیری (۴)

دارد. افزون بر این، یک ضمیمه ویژه به کودکان نابینا و ناشنوا و خانواده هایشان اختصاص یافته است.

سردبیر و همچنین بسیاری از فعالان در تلاش، والدین کودکان ناشنوا و یا کم شنوا هستند. متخصصان نیز در بخش هایی از آن، همچون ستون قانون گذاری، مقالات و دیگر ستون ها گاه به گاه، فعالیت داشته و تأثیرگذارند.

مری جین رودز (۵)،

نخستین سردبیر تلاش و انجمن ملی ناشنوایان (۶)،

حامی مالی و ناشر آن بوده است.

نشریه فرت (The Frat)

این نشریه، ارگان رسمی انجمن ملی برادری ناشنوایان (۷) است که در فوریه

ص: ۲۲۳

۱- . Good Reading

۲- . Hearing Ear Dogs

۳- . Summer Camp Directory

۴- . Deafness And Learning Disabilities

۵- . Mary Jane Rhoads

The National Association of the Deaf . -6

(The National Fraternal Society of the Deaf (Nfsd) . -v

۱۹۰۴، یعنی کمتر از دو سال پس از شکل‌گیری ایده انجمن برادری ناشنوایان در فلینت میشیگان^(۱)، آغاز به کار کرد. فرت Frat به معنای برادری یا اخوت است.

تاریخچه: اسناد و مدارک انجمن ملی برادری، گویای چگونگی انتخاب نام نشریه نیست. البته پژوهش جدی در این باره انجام نگرفته است. در واقع، این نشریه آن‌چنان مشهور شده است که انجمن را نیز اغلب «اخوت» می‌نامند.

نخستین شماره‌های اخوت، چهار صفحه داشت و قطع آن، متوسط و به اندازه ۲۲ × ۱۵ سانتیمتر بود. اگرچه نخست قرار بود این نشریه به صورت ماهنامه منتشر شود، اما همواره، به طور نامنظم، منتشر می‌شد و در دو سال اولیه انتشار خود از حیطه مطبوعات خارج شد.

در ۱۹۰۷، توافقنامه‌ای با انجمن ملی ناشنوایان^(۲) منعقد گردید مبنی بر اینکه ارگان رسمی آن، یعنی کارگر خاموش^(۳) با عنوان دفتر اخوت^(۴)، چند صفحه‌ای را به انجمن ملی برادری اختصاص دهد. در مجمع سال ۱۹۰۷ انجمن توافق شد که به این ترتیب، انجمن، بیشتر و بهتر به مردم معرفی می‌شود و در هزینه‌های چاپ نیز صرفه‌جویی می‌گردد. کارگر خاموش (که اکنون ناشنوایان امریکا^(۵) نام دارد) در آن زمان نشریه‌ای بیست صفحه‌ای در قطع ۳۵ * ۲۷ سانتیمتر بود.

در مجمع سال ۱۹۰۹ انجمن، مطرح گردید که سایر نشریات، از جمله سایلنت سکرس موفقیت خاموش^(۶) و ناشنوایان امریکا، پیشنهاد درج «دفتر اخوت» در نشریه خود را دادند. با این همه، در نهایت، انجمن، قراردادی را با سوثرن اُپتیست (خوش بین جنوبی)^(۷) منعقد ساخت.

در میانه سال ۱۹۱۱ و به دلیل درخواست ناشر اُپتیست، این قرارداد، فسخ گردید. شایان ذکر است در اوایل دهه ۱۹۰۰، تعدادی نشریه برای خوانندگان ناشنوا منتشر می‌شد، اما به استثنای کارگر خاموش، مدت انتشار سایر نشریات، کوتاه بود.

انجمن، با انتشار شماره اوت ۱۹۱۱ اخوت، نشر تنها ارگان رسمی خود را از سر

ص: ۲۲۴

۱- Flint, Michigan

۲- The National Association of the Deaf (Nad)

۳- The Silent Worker

۴- The Frat Department

۵- The Deaf American

۶- The Silent Success

۷- The Southern Optimist

گرفت. استاندارد نشریه این بود که هشت صفحه داشته باشند؛ اما با گسترش انجمن، شمار صفحات اخوت، بین هشت تا شانزده، در نوسان بود. در سال های اخیر، استاندارد نشریه شانزده صفحه شده است.

ساختار و خط مشی: در سرمقاله نخستین شماره اخوت در ۱۹۰۴، آمده بود که اخوت، نه تنها به دیدگاه ها و نظریات می پردازد، بلکه به هر یک از اعضا که نشریه برای او فرستاده می شود، درباره فعالیت دیگر برادران، رشد و توسعه انجمن، گزارش مقالات و هر موضوعی که دانستن آن، رفاه عمومی را ارتقا می بخشد و همچنین، درباره ارزشمندترین و ضروری ترین سرمایه ما، یعنی هماهنگی، اطلاعاتی ارائه خواهد داد. افزون بر این، ذکر شده بود که این نشریه، در دسترس همه اعضایی قرار می گیرد که از سایر منابع اطلاعاتی در اختیار اعضای دیگر بخش های انجمن، محروم اند.

بدین ترتیب، سال های متمادی، محتوای اخوت، عمدتاً در موضوعات مرتبط با موارد زیر بود: انجمن ملی برادری، اعضای آن، روند گسترش آن و اقداماتش در جهت ایجاد اطمینان و اعتماد به سازمان. به دلیل وجود آشفتگی در سال های نخستین آن که رهبران ناشنوا در تداوم موجودیت انجمن، مردد بودند، اخوت همواره از اعضای خود می خواست از انجمن دفاع کرده، رشد آن را افزایش دهد و نهایتاً، اعضای جدیدی برای آن بیابند. در مورد اقدامات بخش های مختلف انجمن، مزایایی که به اعضای آن تعلق می گرفت و سازمان دهی بخش های جدید نیز در این نشریه، مقالاتی منتشر می شد. به اختصار می توان گفت حال و هوای سرمقاله های اخوت، سرشار از درد و رنجی روزافزون بود.

در اواخر دهه ۱۹۲۰ و اوایل دهه ۱۹۳۰ که انجمن رو به گسترش نهاد، هر شماره اخوت، ۲۴ صفحه داشت و مقالات متنوع تری در آن منتشر می گردید و اگرچه هنوز هم موضوعات مرتبط با بخش های انجمن و بیمه بر صفحات نشریه حکم فرما بود، اما با تبدیل شدن اخوت به نشریه مورد علاقه افراد عضو و غیر عضو، بر مطالب ارسالی از سوی اعضا (از جمله اشعار) افزوده شد.

بین آوریل ۱۹۲۸ و می ۱۹۳۱، پرسش و پاسخ درباره قوانین مجلس (۱)، به یکی از بخش های دائمی نشریه تبدیل شد. این ستون، به قلم ادوین ام. هزل (۲)

بود. او یکی از اعضای انجمن و نخستین ناشنوایی بود که به عضویت مؤسسات ملی آمریکایی های طرفدار حکومت (۳)

درآمد. یکی از محبوب ترین بخش های اخوت، که در ۱۹۳۰ آغاز شد و تا ۱۹۵۱ انتشار آن همچنان ادامه داشت، «کانون توجه» از جیمز اف. میگر (۴) بود. این بخش مرتب منتشر می شد و آن قدر گسترش یافت که یک صفحه کامل را در بر می گرفت. میگر، نویسنده ای همه فن حریف بود: بدله گو، اصلیل، گزنده و تحریک کننده. او اخبار سراسر جهان را که به گونه ای با ناشنوایی در ارتباط بود، جمع آوری کرده، پوشش می داد و آنها را با اطلاعاتی که معمولاً جدید بود، ارائه می کرد. میگر، در فوریه ۱۹۵۱، درگذشت و لئونارد وارشاوسکی (۵)، مسئولیت ستون او را بر عهده گرفت. او خود در اخوت، ستونی داشت به نام «جرقه های ورزش» (۶). وارشاوسکی نیز همچنان اخبار جهانی را به طور مختصر ارائه می داد؛ به ویژه اخباری را که به ناشنوایی و ناشنویان مربوط بود.

پس از «کانون توجه»، طولانی ترین بخش به قلم یکی از اعضای انجمن که به طور مداوم منتشر می شد، نوشته گیلبرت سی. برادوک (۷) بود. وی از ۱۹۳۷ تا ۱۹۴۶، مجموعه ای از ۹۷ زندگینامه را زیر عنوان با مشاهیر (۸) به نگارش درآورد. کسانی که از سرتاسر جهان، برای این قسمت انتخاب می شدند، یا به دلیل موفقیت هایشان بود، یا به دلیل فائق آمدن بر معلولیت ناشنوایی و نهایتاً یا به دلیل اثر گذاری بسیار از آنان بر زندگی ناشنویان. بعدها، انجمن دانش آموختگان دانشکده گالودت (۹)، ستون «ناشنویان سرشناس» را به صورت یک کتاب، گردآوری کرد.

در سال های ۱۹۴۴ و ۱۹۴۵، مقالات مبسوطی درباره منشأ شکل گیری و روند

ص: ۲۲۶

۱- Questions and Answers on Parliamentary Law .

۲- Edwin M. Hazel .

۳- The National and American Institutes of Parliamentarians .

۴- James F. Meagher .

۵- Leonard Warshawsky .

۶- Sport Sparks .

۷- Guilbert C. Braddock .

۸- Notable Deaf Persons .

۹- The Gallaudet College Alumni Association .

توسعه انجمن ملی برادری ناشنویان، با عنوان «سال های سختی و سپس پیشرفت»^(۱). منتشر شد؛ نویسنده این مقالات، آرتور ال. رابرتز^(۲)، سردبیر اخوت در آن زمان بود که با نام مستعار، آن را منتشر می کرد.

اخوت، از زمان شروع انتشار، سردبیران معدودی داشته است. فرانسیس پی. گیبسون^(۳)، از سال ۱۹۰۴ تا زمان مرگش در ۱۹۲۹، عهده دار این سمت بود. جانشین وی، آرتور ال. رابرتز نیز تا زمان مرگش در ۱۹۵۷ سردبیر نشریه بود. سپس ال. اس. چری^(۴)

تا ۱۹۶۷، در این سمت، فعالیت می کرد و سپس اف. بی. سالیوان^(۵) جانشین او شد.

تا زمان سردبیری رابرتز، صفحات سرمقاله اخوت، به ندرت موضوعات روز مرتبط با ناشنویان را بررسی می کرد. رابرتز، موضعی شدید و نقادانه در برابر فروشندگان دوره گرد ناشنوا، برگرفت و آنان را «گدا» نامید. همچنین، درباره موضوعات آموزشی، حرفه ای، اجتماعی و قانونی که با جامعه ناشنویان مرتبط می گردید، ابراز عقیده می کرد. اخوت، برای متقاعد کردن شرکت های بیمه به اینکه رانندگان ناشنوا، در مورد بیمه خودرو، در معرض ریسک بسیاری قرار دارند، تلاش بسیار کرد و درباره این رانندگان به انجام تحقیق و نظرخواهی پرداخت. جانشینان رابرتز نیز این شیوه را ادامه دادند و امروزه، به ندرت، شماره ای بدون داشتن سرمقاله ای درباره موضوعات مرتبط با ناشنویان، منتشر می گردد.

اطلاعاتی درباره مشترکان: اخوت، به طور رایگان، در دسترس اعضای فعال انجمن، همسران اعضای متوفای انجمن و همچنین، مدارس ناشنویان و شماری از مخاطبان خارج از امریکا قرار می گیرد. این نشریه، هر دو ماه یک بار منتشر می شود و شمارگان آن ده هزار نسخه است. در ۱۹۵۵، به دلیل افزایش هزینه های چاپ، این نشریه از ماهنامه به دو ماهنامه تبدیل شد.

ص: ۲۲۷

Lean Years and Lush .-۱

Arthur L. Roberts .-۲

Francis P. Gibson .-۳

L. S. Cherry .-۴

F. (Frank) B. Sullivan .-۵

عنوان و چارچوب جدید این مجله در ۱۹۷۶ طرح ریزی شد. انتشار این جزوه، حاصل رشد و توسعه موفقیت آمیز مجلات پیشین این اتحادیه است که زمان آن به اوایل ۱۹۲۰ باز می گردد. نخستین نوشته چاپی آن، مربوط به سال های ۱۹۲۱ تا ۱۹۲۳ تحت عنوان کرونیکل است.

سپس بولتن اتحادیه سخت شنوایان نیویورک به صورت هفته نامه از فوریه ۱۹۲۳ به چاپ رسید. در این بولتن، رخدادهای مربوط به اتحادیه، فعالیت های اعضا، گزارش های نشست هیئت امناء و نامه های خوانندگان، چاپ می شد. در ۱۹۶۱ مهم ترین خبرهای اتحادیه سخت شنوایان نیویورک جای بولتن را گرفت. سری جدید نشریه، قابل فهم تر بود و در آن، بر مقایسه هایی که قابل توجه متخصصان امور بازپروری شنوایی و نیز کسانی که ضایعه شنوایی داشتند و خریداران نشریه بود، تأکید می شد. مضاف بر اینکه از اخبار مربوط به فعالیت های اتحادیه نیز گزارش هایی می آورد. امروزه روند فصلنامه توان بخشی قدرت شنوایی تکامل همه جانبه پیدا کرده و وضعیت کنونی اتحادیه سخت شنوایان نیویورک را، به عنوان مؤسسه ای که شهرت و دامنه و گسترش تأثیر به آن سوی محدوده جغرافیایی نیویورک هم رسیده است، نشان می دهد.

مخاطبان: این فصلنامه، برای ارتباط میان نشریات دوره ای مربوط به توان بخشی شنوایی، به وجود آمده است. چه آن نشریاتی که برای خوانندگان متخصص بازپروری طراحی شده و چه آن نشریاتی که برای جذب افراد معلول شنوایی و دیگر کسانی که به این موارد توجه دارند چاپ می شود. مخاطبان فصلنامه، متخصصان توان بخشی شنوایی از جمله شنوایی سنج ها، گوش شناسان، آسیب شناسان گفتاری، تکنسین های مدرسان ناشنوایان، روان شناسان، آموزگاران، مشاوران توان بخشی شغلی و دانشجویان می باشند. این مجله، مخاطبان دیگری نیز دارد، از جمله: افراد مبتلا به نقص شنوایی، خریداران نشریه، مثل والدین کودکان دارای ضایعه شنیداری، علاقه مندان و رهبران صنفی و سیاسی که به هر حال مشکلات افراد معلول شنوایی برایشان مهم است. فصلنامه، برای حفظ مخاطبان متفاوت خویش، می کوشد توازنی میان محتوای مطالب ایجاد

کند. از هر شماره، حدوداً ۱۵۰۰ نسخه چاپ می شود. نسخه ها برای مشترکان و کتابخانه های آموزشی و تخصصی فرستاده می شود.

اهداف: فصلنامه، اطلاعاتی درباره پیشرفت های اخیر در موضوعات گوناگون توان بخشی شنیداری و درمان های ممکن برای کسانی که با درجات مختلف ضایعه شنوایی و انواع گوناگون آن زندگی می کنند، ارائه می دهد. مشاوره و راهنمایی خوانندگان، استفاده از فرصت های مختلف برای معلولان شنوایی، معرفی پیشرفت ها و نوآوری ها در عرصه فناوری برای کمک ناشنوایان یا کم شنوا و اخبار مربوط به سازمان های خدماتی، از جمله مطالبی است که در این مجله مطرح می گردد.

مقالات، رویکردهای تازه ای را درباره توان بخشی ایجاد نموده، یا پیشرفته ترین اطلاعات در رشته های مختلف را که در ارتباط با ناشنوایان به کار می رود، خلاصه می کنند. شیوه نوشتار مقالات، معمولاً به گونه ای است که نیاز متخصصان تمام زمینه های تخصصی بازپروری شنوایی و نیز افراد معلول آموزش دیده و والدین کودکان معلول را برآورده می کند. افزون بر مقالات انفرادی، اطلاعات منظمی برای متخصصان و افراد علاقه مند منتشر می شود.

مؤلفان نشریه: فصلنامه، از همه مقالاتی که پیش از این در جایی چاپ نشده باشند، در تمام زمینه های مرتبط با پرورش قدرت شنیداری، استقبال می کند. مقالاتی که از سوی متخصصان یا دانشجویان سطح بالا یا کارآموز فرستاده شده است، خصوصاً مقالاتی که در زمینه های مختلف از جمله شنوایی شناسی، گوش شناسی، تکنولوژی اعضای مصنوعی، ارتباط درمانی، آموزش، روان شناسی، و توان بخشی باشند، در اولویت چاپ قرار دارند. همچنین، مقالات و اطلاعات کوتاهی که سازمان ها و مؤسسات مختلف برای فصلنامه می فرستند و ارزشمند تشخیص داده شوند، پذیرفته می شوند. گاه گزارش هایی با زبان اول شخص نیز به چاپ می رسد.

این فصلنامه، هیئت تحریریه ای دارد که از ۲۷ پژوهشگر و شخصیت دانشگاهی برجسته در رشته های شنوایی شناسی، فناوری، آموزش، ارتباط درمانی، گوش شناسی، روان شناسی و توان بخشی تشکیل شده است. اعضای هیئت

تحریریه، مقالات ارسال شده را برای انتشار، بررسی می کنند.

شیوه و روش فصلنامه اهمیت ویژه ای دارد. از آنجا که فصلنامه توان بخشی به دنبال مخاطبان زیاد است، باید نحوه نوشتن، ترجیحاً شفاف باشد. در مقالات، از آوردن اصطلاحات بسیار تکنیکی و هر نوع واژه مهجور و دور از ذهن، خودداری می شود، با این نیت که با متخصصان رشته های خاص رابطه برقرار کرده، نیز خوانندگان باهوشی را که احتمالاً دارای ضایعه شنیداری می باشند، پوشش دهند. روش مقالات بدین گونه است که سرخطهایی چند را در بر می گیرد و در صورت اقتضای بلندی و پیچیدگی، مقاله شامل چند زیر مجموعه عناوین نیز می گردد.

روان شناسی توان بخشی (Rehabilitation Psychology)

این مجله را بخش روان شناسی توان بخشی مؤسسه روان شناسی آمریکا (۱) منتشر می کند. این بخش در ۱۹۴۹، به عنوان گروه مشترک المنافع ویژه آغاز گردید و تحت عنوان شورای ملی ابعاد روان شناسی معلولیت شناخته شد. در ۱۹۵۴، مقدمه مجله با عنوان خبرنامه چاپ شد. در ۱۹۵۷، نام این نشریه، به گزارش خبری تغییر یافت و افزون بر بخش های خبری درباره شورای ملی، به چاپ اطلاعات علمی بیشتری پرداخت. در ۱۹۵۸ شورای ملی ابعاد روان شناسی معلولیت، بخش رسمی مؤسسه روان شناسی آمریکا گردید و در ۱۹۶۰ نام این بخش، ابعاد روان شناسی معلولیت شد. در ۱۹۶۹، نام گزارش خبری به ابعاد روان شناسی معلولیت تغییر یافت تا موقعیت جدید آن را، به عنوان مجله ای علمی در پاسخ به افزایش اهمیت شناخت عوامل روان شناسی در معلولیت و نیاز به بخش اطلاعات علمی در این باره، منعکس سازد. بالاخره در ۱۹۷۲ نام مجله و بخش، به روان شناسی توان بخشی تغییر یافت.

روان شناسی توان بخشی، مجله ای میان رشته ای است که با همه مواردی که درباره ابعاد روان شناسی توان بخشی است، در ارتباط است. مجله، مقالاتی را منتشر می کند که ابعاد رفتاری و روان شناسی توان بخشی را در بعد گسترده ای از

ص: ۲۳۰

موقعیت‌ها و زوایای مختلف نشان می‌دهد. موضوعات و تعداد مقالات روان‌شناسی و توان‌بخشی، برای مطالعه متخصصانی که با روان‌شناسی و ابعاد روان‌شناسی توان‌بخشی کار می‌کنند، به صورت متناسب در نظر گرفته می‌شوند. مجله، نسخه‌های خطی‌ای را چاپ می‌کند که با موضوعات بیماری‌های مزمن و معلولیت جسمی، روحی و احساسی معلولان سر و کار دارد و شامل جمعیت‌هایی مانند معلولان رشدی و افراد مسن می‌شود. به علاوه، مجله شامل گزارش‌های تحقیقاتی و گزارش‌های بالینی مختصر برای تحقیقاتی می‌شود که نمونه آنها کم است. بخش نقد کتاب، نقدهایی از کتاب‌های تازه چاپ شده مربوط را ارائه می‌کند. گاهی کل شماره مجله به موضوع مهم ویژه یا مورد علاقه خوانندگان اختصاص می‌یابد. پیشنهادهای خوانندگان برای موضوعات خاص، مورد استقبال سردبیر قرار می‌گیرد.

مسئولان مجله برای تغییر نگرش‌های رایج روان‌شناسی درباره معلولیت، سیاست خاصی را پیش گرفته‌اند که به شرایط معلولان کمک می‌کند. بنابراین، مجله نویسندگان را تشویق می‌کند که اصالت معلولان را در اجرای تحقیق، تغییر اطلاعات و استفاده از زبان حفظ کنند. نویسندگان نباید از معلولان با الفاظی یاد کنند که بیانگر ناتوانی و ضعف آنها است؛ بنابراین شایسته نیست از لفظ معلول استفاده کنند.

مطالعات زبان اشاره (Sign Language Studies (SLS))

تنها نشریه علمی است که به طور ویژه، زبان‌های اشاره‌ای و به ویژه زبان اشاره ابتدایی را بررسی و ابعاد فرهنگی، زبان‌شناسانه و روان‌شناسانه آنها را پژوهش می‌کند. این نشریه، در آغاز، هر شش ماه یک بار منتشر می‌شد و اکنون، ترتیب انتشار آن، فصلنامه است و از همین روی، شماره‌های آن منظم و مرتب نیست.

توماس ای. سبثوک، سردبیر نشریه سمیوتیکا(1) در ۱۹۷۱ پیشنهاد کرد که ویلیام سی. استوکو کار تدوین نشریه‌ای با موضوع زبان اشاره را آغاز کند. این نشریه جدید

ص: ۲۳۱

را، مرکز پژوهشی سبئوک در بلومینگتون در ایندیانا منتشر می کرد. با انتشار نخستین شماره آن در سپتامبر ۱۹۷۲، سبئوک با انتشارات ماوتون قرار دادی منعقد کرد. بنابراین، پنج شماره اول این نشریه (۱۹۷۲ تا ۱۹۷۴) با حمایت و مسئولیت مرکز علوم زبانی دانشگاه ایندیانا، ناشران ماوتون، هیگ و نزلند به چاپ رسید.

مشکلات اداری و اقتصادی ماوتون و دانشگاه ایندیانا، اشکالاتی در روند چاپ و نشر به وجود آورد. تصور استوکو این بود که یافتن دانشگاه یا انتشارات دیگری که توانایی انتشار این نشریه تخصصی کوچک را داشته باشد، دشوار یا غیرممکن است. همچنین، وی اخیراً انتشار خصوصی یک نشریه غیر تجاری دیگر، به نام خاستگاه های زبان را بر عهده گرفته بود که بر زبان های اشاره تأکید داشت.

بالاخره استوکو تصمیم گرفت مجله زبان اشاره را به ناشران خصوصی بسپارد و پس از آن، این نشریه به شکل فصلنامه و از سوی انتشارات لینستوک به چاپ رسیده است. نام لینستوک که از ترکیب و ادغام «لینگویستیکس» به معنای زبان شناسی و «استوکو» مشتق شده است تا اندازه ای به این دلیل انتخاب شده بود که معمولاً لینستوک (یا لینتسکوک) را برای جرعه زدن به گلوله توپ و به راه انداختن یک انفجار عظیم به کار می بردند. انتشارات لینستوک در ۱۹۷۷ در ایالت مریلند به ثبت رسید و ویلیام سی. استوکو، سردبیر، و روث استوکو، مدیر آن، تنها سهام دارانش بودند.

مطالعات زبان اشاره، با هدف خدمت به همه علاقه مندان به زبان ناشنوایان، به ویژه انسان شناسان، صوت شناسان، روان شناسان و جامعه شناسان طراحی شده است.

راهنمایی مخاطبان و خوانندگان نشریه، در زمینه مسائل ذیل، در حوزه وظایف این نشریه است: یادگیری زبان از سوی کودکان ناشنوا و شنوا؛ شکل گیری زبان در شرایط عادی و غیرعادی؛ دستور زبان های اشاره؛ فرهنگ و ویژگی های اجتماعی استفاده کننده از زبان اشاره؛ وجوه تشابه و اختلاف زبان های اشاره و زبان های گفتاری؛ زبان و ارتباط آن با مغز؛ رابطه زبان و دستگاه عصبی؛ کارکرد زبان های اشاره در بین ناشنوایان مناطق شهری و روستایی؛ شکل گیری زبان و شناخت خاستگاه های زبان.

همچنین، این نشریه، مباحث جنبی زبان های اشاره، مانند تحصیل این زبان از سوی ناشنوایان و سیاست های آموزشی را مطرح و بررسی می کند. خوانندگان آن، معمولاً مدیران و معلمان مدارس استثنایی، ناشنوایان و والدین فرزندان ناشنوا و تمام کسانی هستند که مشکلات زبانی کودکان و والدین را، مورد پژوهش قرار می دهند.

مطالعات زبان اشاره برای بسیاری از دانشگاه ها، مؤسسه ها، شخصیت ها و کتابخانه های پژوهشی جهان فرستاده می شود.

همکاری جمعی از متخصصان در مدیریت و هیئت تحریریه، عملکرد و کارنامه این نشریه را، مثبت کرده است. در نخستین هیئت تحریریه، ارسولا بلوگی، جرج دتمولد، ویلیام نمسر، جروم شین و فردریک شرایبر حضور داشتند. گوردن هوز نیز در ۱۹۷۳ به آنان پیوست. اچ. راسل برنارد از ۱۹۷۶ تا ۱۹۷۹ سمت دستیار سردبیر نشریه را بر عهده داشت و پس از آن، فعالیت خود را در مقام معاون سردبیر ادامه داد. جان بونویلیان، هری هومان، کاترین میداو، ترنس اُوررک و جیمز وودوارد در ۱۹۷۸ به سمت معاونان سردبیر منصوب شدند. چندی پیش، شارلوت بیکر-شِنک، دنیس کوکلی و بتی کلونوموس این مسئولیت را پذیرفتند. علائق گسترده و دانش پژوهی هوشمندانه این افراد، خوانندگان را به حوزه های جدیدی کشاند و پیوند میان چندین مجمع علمی را به آنان نشان داد.

مجموعه ای از هفده مقاله این نشریه، با عنوان اشاره و فرهنگ: مطالبی خواندنی برای دانشجویان زبان اشاره امریکایی (۱)

در ۱۹۸۰ منتشر شد. این مجموعه مقالات، منبع سودمندی برای معلمان و فراگیران زبان اشاره به شمار می آید.

مطالعات زبان اشاره را بیشتر، برنامه هایی در دست دارند که عمقی تر به زبان می پردازند. در ۱۹۸۵، استوکو همراه با ویرجینیا ولترا از مؤسسه روان شناسی (۲)، چکیده مباحث و مصوبات سومین سمپوزیوم بین المللی پژوهشی زبان اشاره را در اثری به نام مطالعه زبان اشاره ارائه دادند. این مجموعه، ۸۳ پژوهش در زمینه زبان

ص: ۲۳۳

۱- Sign and Culture: A Reader for Students of American Sign Language .

۲- Institute of Psychology .

اشاره را در خود جای داده است و با همکاری مشترک مؤسسه روان شناسی رم و انتشارات لینستوک به چاپ رسیده است. هدف این مجموعه، گسترش زبان های اشاره و بسط دامنه نفوذ نشریه بود.

مقالات، با روش های مختلف پژوهش، مانند روش تاریخی یا روش میدانی تألیف می شوند. مؤلفان، از آوردن اصطلاحات پیچیده و مغلق پرهیز می کنند و با زبانی روشن و فصیح به بیان نکات و مطالب می پردازند.

اخبار خاموش (Silent News)

این نشریه به همت جولیوس ویگینز (۱) در ۱۹۶۹ تأسیس شد و به مدت چهار سال به وسیله انتشارات سایلنت (۲) که مؤسسه ای غیرانتفاعی بود، به صورت ماهانه منتشر می شد. در ۱۹۷۳، شرکت ثبت شده سایلنت نیز که مؤسسه ای غیر انتفاعی است، شکل گرفت و از آن تاریخ، این نشریه را منتشر می کند. بیشتر کارکنان اخبار خاموش، از گزارشگران، خبرنگاران و عکاسان ناشنوا هستند.

اخبار خاموش، هم برای عموم ناشنویان و هم برای کسانی که به گونه ای حرفه ای، دل مشغول حوزه ناشنویان هستند، اطلاع رسانی می کند و از میان ناشنویان، گستره خوانندگانش، دانش آموزان دبیرستان تا سالمندان را در برمی گیرد. والدین و بستگان ناشنویان نیز اخبار خاموش را می خوانند. در میان خوانندگان حرفه ای این روزنامه، معلمان، مددکاران اجتماعی و رابطان قرار دارند. افزون بر این، بسیاری کتابخانه های عمومی و دانشگاهی اخبار خاموش را دریافت می دارند. اخبار خاموش، هفت هزار مشترک دارد که حق اشتراک می پردازند. با در نظر گرفتن نسبت های خانوادگی و نسخه هایی که به سازمان ها، بنگاه ها، مدارس، دانشگاه ها و کتابخانه ها فرستاده می شود، برآورد شده است ماهانه بیش از سی هزار نفر، اخبار خاموش را می خوانند.

اخبار خاموش، خبرهایی را چاپ می کند که مشخصاً به ناشنویان و ناشنویان مرتبط است و روزنامه های موجود، اخباری از این دست را چاپ نمی کنند. این

ص: ۲۳۴

۱- Julius Wiggins .

۲- Silent Press .

نشریه از میان شبکه ملی گزارشگران و نویسندگان، همزمان حجم فراوانی از اطلاعات را گردآوری می کند و هر ماه، تازه ترین تحولات قانونی، تکنولوژیک، پزشکی و ورزشی را گزارش می کند. افزون بر پوشش کامل خبری بیشتر حوادث ملی و آداب و رسوم، ستون های ثابتی به اخبار سراسری، توصیه های مربوط به استفاده از وسایل ارتباط از راه دور (۱) سفر، اختصاص داده شده است. شرح حال شخصی ناشنوایان منحصر به فرد نیز در این نشریه گنجانده شده است.

نشریه آموزش انگلیسی به دانش آموزان ناشنوا (TEDS)

این نشریه برای مربیان، معلمان و پژوهشگرانی که در جستجوی روش های کاربردی و راهبردهای بدیع برای آموزش زبان انگلیسی به ناشنوایان یا دانش آموزانی است که انگلیسی زبان دوم (۲)

آنها است. مقالات مندرج در این نشریه، شیوه های ابتکاری و غیرمعمول در زمینه مسائل و مشکلات تدریس را مطرح می کند. دیگر ویژگی های این نشریه عبارت اند از: ستون دستور زبان، ستونی منظم درباره اصول آموزش و دستور و ساختار زبان، چاپ مصاحبه هایی با مربیان و پژوهشگران برجسته درباره شکل گیری زبان، بخشنامه ها و اظهارنظرهای خوانندگان درباره مطالب کاربردی و نظری. این بخش، بررسی ها و پژوهش های خوانندگان را مطرح می کند و راه حل هایی برای حل مشکلات موجود در حوزه آموزش زبان را مطرح می کند.

این نشریه در ۱۹۷۴، زیر نظر گروه انگلیسی دانشکده گالودت (۳) آغاز به کار کرد. نخست نام آن، Teaching English to the Deaf نشریه آموزش انگلیسی به ناشنوایان بود؛ اما پس از روشن تر شدن هدف از انتشار آن، یعنی کمک به انجام گرفتن مطالعات و بررسی ها درباره مشکلات عملی که امروزه مربیان ناشنوا و آموزگاران انگلیسی ناشنوایان، با آن مواجه اند، هیئت سردبیری، رأی به تغییر نام نشریه داد و نامش این گونه شد:

ص: ۲۳۵

۱- T. D. D. (وسایل ارتباط از راه دور برای ناشنوایان)

۲- Second Language

۳- English Department at Gallaudet College

(Teaching English to Deaf and Second-Language Students (TEDS

این تغییر نام در ۱۹۸۱، رُخ داد تا شمار بیشتری از دبیران و آموزگاران زبان انگلیسی را که در زمینه آموزش انگلیسی به عنوان زبان دوم (۱) به دانش آموزان ناشنوا و دانش آموزان شنوا و زبان دوم فعال اند، در بر بگیرد. مؤسسه آموزگاران زبان انگلیسی به سایرین (۲) به عنوان مرکزی قابل توجه، نیاز به انتشار این نشریه داشت تا آموزش انگلیسی به دانش آموزان و دانشجویان خارجی و آموزش انگلیسی به ناشنوایان را تسهیل کند. از این رو، هدف اصلی این نشریه، ارائه اطلاعات کاربردی و عملی درباره آموزش مهارت های زبان به ناشنوایان بوده است.

این نشریه، پس از ۱۹۷۷، به ارگان رسمی بخش مدرسان انگلیسی ناشنوایان (۳)

تبدیل شده است که عضو مجمع مربیان امریکایی ناشنوایان (۴)

است. از این زمان، شمارگان آن به یک هزار نسخه رسیده است. این نشریه، سه بار در سال منتشر می شود.

مدیریت نشریه، از میان گزارش ها و مقالات رسیده، آنهایی را که منطبق با آیین نامه آنهاست، انتخاب و منتشر می سازد.

نشریه اختلالات ارتباطی (Journal of Communications Disorders)

این نشریه به موضوعات بسیاری در زمینه اختلالات ارتباطی، از جمله بررسی های تجربی محض و درمانگاهی و تئوریک می پردازد. خوانندگان این نشریه شامل زبان شناسان، عصب شناسان، روان شناسان، روان پزشکان و متخصصان شنوایی و گفتاری است.

مقاله هایی که عمدتاً معضلات مربوط به اختلالات ارتباطی را مورد بحث قرار می دهند، شامل روندهای طبیعی ارتباطی به اضافه جنبه های آناتومیکی، روان شناسی، تشخیصی، روان پویایی، تشخیص بیماری های روانی و اختلالات ارتباطی است.

ص: ۲۳۶

۱- (English as a Second Language (ESL

۲- (Teachers of English to Speakers of other Languages (TESOL

۳- Section of English Teachers of the Deaf

۴- Convention of American Instructors of the Deaf

در این نشریه ضمن توجه به تاریخ علم و وضعیت کنونی و آینده آن، مقاله‌هایی که موضوعات آنها در زمینه پژوهش‌های کاملاً تجربی و مقاله‌های بالینی و نظریه‌ای باشد، مورد استقبال قرار می‌گیرد. مقاله‌ها و نوشته‌های امریکایی که ماهیتی بین‌المللی و چند رشته‌ای دارند، در این نشریه منتشر می‌گردند.

گزینش نوشته‌ها: برگ‌های نشریه اختلالات ارتباطی، به روی همه کسانی که می‌خواهند نوشته‌هایشان را تحویل دهند، باز است. این نوشته‌ها برای سردبیر فرستاده می‌شود. وی برای مشاوره آنها را به شورای سردبیری ارجاع می‌دهد و آنجا با در نظر گرفتن ارجحیت محتوا، کیفیت کار و اعتبار گزارش این نوشته‌ها مورد بازبینی و بازرسی قرار می‌گیرند. شورای سردبیری بررسی می‌کند و سپس ویراستار تصمیم‌پذیرش یا رد مقاله‌ها را براساس توضیحات داده شده به نویسنده ابلاغ می‌کند و یا پیشنهادهای اصلاحی خود را که می‌تواند نوشته را قابل‌پذیرش کند، ارائه می‌دهد؛ گرچه ویراستاران نمی‌توانند بر پایه و اساس نامه‌ها و درخواست‌ها دگرگونی و بازبینی انجام دهند. خود نوشته‌ها باید همان گونه که فرستاده شده باقی بماند. موقعیت نویسنده یک مقاله اهمیتی ندارد. مشاوران سردبیر معمولاً از هویت نویسندگان آگاهی دارند، ولی تصمیم‌هایشان را تنها در پیوند با کیفیت نوشته‌ها می‌گیرند.

نشریه، هیچ هزینه‌ای را برای چاپ مقاله‌ای نمی‌پردازد. نوشته‌ها به ترتیب پذیرششان چاپ می‌گردند، ولی در موارد استثنایی، چندی از مقاله‌های ویژه، جلوتر از زمان بندی به چاپ می‌رسند. سردبیر تیتراهای هر موضوع را خود برمی‌گزیند. این نشریه مقالات مورد علاقه روان‌شناسان، روان‌کاوان، متخصصان گفتار و علوم شناختی، اختلالات ارتباطی، زبان‌شناسان، عصب‌شناسان و متخصصان گوش، بینی و حنجره را منتشر می‌کند.

این نشریه به مقاله‌هایی که مشکلات و مسائل اختلالات گوناگون ارتباطی را بیان کند، بیشتر اهمیت می‌دهد. مضامین نوشته‌ها عبارت‌اند از: جنبه‌های آناتومی و فیزیولوژیکی، اختلالات ارتباطی، نیز عناصر آسیب‌شناسی روانی در اختلالات ارتباطی، جنبه‌های روان‌حرکتی اختلالات ارتباطی و ابعاد تشخیص و درمان اختلالات ارتباطی.

همه مقاله های پذیرفته شده باید در بایگانی محفوظ بمانند، چه گزارش های تجربی، پژوهش های موضوعی و چه مقاله های نظری. پژوهش های تجربی باید از کیفیت بالایی برای ارائه یک مقاله اصیل برخوردار باشند. مقاله ای که نخست بر پایه برشماری مشخصه های موضوع در مقوله ای تشخیصی باشد، ولی فرضیه ای را ارائه ندهد و با دیگر گروه های علمی مطابقت نداشته باشد تا فرضیه هایی را به اثبات رساند، قابل پذیرش نیستند.

مقاله های بلند بالای تجربی، باید بیشتر اطلاعات اثباتی را ارائه دهند تا آنکه تنها گزارشی از یک آزمون کوتاه در یک شیوه گسترده باشند. به طور کلی این باید از روی یک سری آزمون های به هم پیوسته حاصل می شود. یادداشت های آزمونی کوتاه، تنها و تنها باید بر پایه آزمون هایی چند استوار شده باشد.

نوشته های نظری و گزارشی که پذیرفته می شوند، باورهای نوینی را عرضه می دارند؛ پیشنهادهایی برای بازبینی نظریات کنونی ارائه داده و یا نظریات و مسائل را در شیوه های مفید بازسازی می کنند؛ اما از آنجا که این مقاله ها گرایش به درازی گفتار دارند، تنها به شرطی پذیرفته می شوند که مضمون اصلی شان مرتبط به موضوع اختلالات ارتباطی باشد. مقاله های کوتاه انتقادی که به روش علمی نوشته شده باشد نیز، تنها به شرطی چاپ می شوند که افکار نوینی را عرضه کنند و جهت نگاهشان به سوی یک مسئله مهم باشد.

تاریخ: نشریه اختلالات ارتباطی، خود از درون یک کتاب به نام آسیب شناسی گفتاری: پژوهش بین المللی علم آسیب شناسی گفتاری (۱)، نوشته رابرت برویکر (۲) و آر. دبلیو. رایبر (۳)، منتشر شده به سال ۱۹۶۶ از سوی شرکت انتشاراتی هلند شمالی آمستردام، به وجود آمده است. کتاب از استقبال خوبی برخوردار شد و به زودی شرکت انتشاراتی، چاپ دوم کتاب را خواستار شد. مؤلفان آن، تجدید نظر و چاپ دوباره آن را پس از یک سال انتشار شایسته ندیدند.

تدوین کنندگان پس از مشاوره با شماری از مقاله نویسان ویراست دوم، پیشنهاد

ص: ۲۳۸

۱- Speech Pathology: An International Study of the Science .

۲- Robert Brubaker .

۳- R. W. Rieber .

کردند روزنامه بین‌المللی در زمینه اختلالات ارتباطی تأسیس شود. بیشتر کسانی که مورد مشاوره قرار گرفته بودند، نظرشان این بود که چنین نشریه‌ای می‌تواند پاسخ به نیازهای تخصصی خوانندگان در این زمینه باشد. بنابراین، تدوین‌کنندگان به سرعت دست به کار شدند.

مؤلفان این نشریه متعلق به منطقه خاصی نیستند و متخصصانی از سراسر جهان مقاله می‌نویسند. آنها ابتدا راجع به موضوعی که می‌خواهند بنویسند، موافقت نشریه را به دست می‌آورند. نخستین شماره در می ۱۹۶۷ به چاپ رسید، شامل مقاله‌هایی از کسانی چون هوبرت ماورر(۱) به نام «لکنت زبان به مثابه ردّ و پذیرش همزمان(۲)» بود که در شماره‌های بعدی آن چند بار چاپ شد. نیز، بخشی از شماره‌ها به شماری از مقاله‌هایی که اصولاً در یک کنفرانس ارائه شده بود (کنفرانس به نام، «اصول روان‌شناسی حرکتی و اهمیت آن در زمینه اختلالات ارتباطی» در نیویورک در بیست و ششم مارس ۱۹۶۶ برگزار شده بود) اختصاص داشت.

بیشتر مقاله‌هایی که در این کنفرانس ارائه شده در روزنامه اختلالات ارتباطی دوباره تجدید چاپ شده از سوی اولیور بلادشتاین(۳) و لوئیس وولبرگ(۴) نوشته شده بود.

از همان ابتدای کار، این نشریه موقعیت خوبی یافت و احترام و ستایش متخصصان را که در این زمینه فعالیت می‌کردند، برانگیخت. در سال‌های اخیر شماری از شماره‌های تخصصی و ویژه‌ای به چاپ رسیده است. در پاریس در ۱۹۷۷ یک ویژه‌نامه به نام «مشکلات لکنت زبان: تئوری و درمان(۵)» به چاپ رسید. این شماره بر پایه مقاله‌های ارسالی که به کنفرانس دومین یادواره سالانه امیل فروشلز(۶) درباره اختلالات ارتباطی در دانشگاه پیس(۷) نیویورک در ۱۹۷۵ ارسال شده بود، تدوین شده است. افزون بر اینکه این روزنامه کمک بزرگی برای

ص: ۲۳۹

۱- Hobart Mowrer .

۲- Stuttering as Simultaneous Admission and Denial .

۳- Oliver Bloodstein .

۴- Lewis Wolberg .

۵- The Problem of Stuttering: Theory and Therapy .

۶- Emil Froshes .

۷- Pace University .

پژوهش های تجربی و بالینی در زمینه مربوط می باشد، فروش از خود نیز، از نخستین حامیان همین نشریه و از اعضای هیئت تحریریه آن بود. در ۱۹۷۸ نشریه مذکور باز یک ویژه نامه به نام «مشکلات شنوایی و ناشنوایی (۱)» منتشر کرد. این شماره رویکردی چند جانبه به زمینه های مورد بحث داشته، کوشش های زبان شناسان، روان کاوان و روان شناسان و نیز متخصصان پژوهش های ناشنوایی، شنوایی در این موارد را منعکس می ساخت.

بیشتر شماره های نشریه نیز، شامل آمیزه ای از مقاله های گوناگون بود که یک بازبینی بین المللی کتاب ها و دیگر نشریاتی که با جنبه های گوناگون اختلالات ارتباطی سر و کار دارد، در آن گنجانده شده است.

ص: ۲۴۰

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

